8554 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I grupo

Cena 200 lir

Leto XXXIII. Št. 234 (9842)

TRST, sobota, 8. oktobra 1977

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

SESTANEK O EVROPSKI VARNOSTI IN SODELOVANJU V BEOGRADU

Po zaključku splošne razprave se delo nadaljuje v komisijah

Italijanski delegat Luciano Radi o pomenu osimskih sporazumov

BEOGRAD — Splošna razprava na beograjskem sestanku o evropski varnosti in sodelovanju se je včeraj končala s posegi preostalih desetih delegatov, ki so se pridružili drugim 25, ki so poglede svojih vlad na obravnavana vprašanja pojasnili že prejšnje dni. Prihodnji teden bo delo v kongresnem centru «Sava» javno le še, ko bosta razpravljala predstavnika UNESCO in ekonomske komisije združenih narodov za Evropo, nato pa se bo sestanek nadaljeval «za zaprtimi vrati» z nadrobnejšo obravnavo posameznih vprašanj v zvezi z dosedanjimi rezultati izvajanja helsinške listine in novimi ukrepi, ki naj bi jih sprejeli za pospešitev in bolj celovito uresničevanje sklepov iz Helsinkov.

V dopoldanski razpravi je sodelovalo pet delegatov, in sicer predstavniki Vatikana, Madžarske, Nemške demokratične republike, Malte in Monaka. Iz besed vatikanskega predstavnika Silvestrinija je bilo razbrati, da sveta stolica pripisuje enak pomen vsem določilom sklepne listine, tudi tistim, ki zadevajo narodnostne manjšine. Sicer pa se je Silvestrini najdlje zadržal pri vprašanjih s področja svobode veroizpovedi, kjer je proces liberalizacije «na začetku».

Madžarski predstavnik Petran je ob omembi pozitivnih rezultatov, ki so bili že doseženi, omenil, da bi bilo mogoče storiti več na mnogih področjih izvajanja helsinškega dokumenta. Poleg tega je posebej poudaril, da je sklepna listina zaokrožena celota, tako da ni mogoče ločeno obravnavati njenih delov, in da so obveznosti, prevzete v Helsinkih, skupne in je za njihovo izvajanje treba skupaj polagati račune.

Šef vzhodnonemške delegacije Krabatsch je obravnaval odnose med obema nemškima državama in zahteval spoštovanje «ozemeljske in politične realnosti» Evrope, ki je nastala v drugi svetovni vojni in povojnem razvoju. Malteški delegat Gauci je spregovoril o ukrepih, ki jih je sprejela Malta v zvezi s helsinško listino, in med njimi postavil v ospredje odločitev, da ta otok po letu 1979 ne bo več vojaška trdnjava. Govoril je tudi o spreminjanju Sredozemlja v jezero miru. O sredozemskih vprašanjih je spregovoril tudi zastopnik Monaka Roux, ki se je med drugim posebej zavzel za sodelovanje pri zaščiti Sredozemlja pred onesnaževanjem.

Popoldne so v splošno razpravo posegli še delegati Belgije, Italije, Cipra, Danske in Irske. Šef italijanske delegacije Luciano Radi je «evropsko obnašanje» svoje vlade glede izvajanja helsinške listine ponazoril z osimskimi sporazumi, v katere sta vladi Italije in Jugoslavije, kot je dejal, vtkali nekatera načela univerzalnega pomena in mednarodne koeksistence. Po teh načelih naj bi se ravnale tudi vse druge države, saj je to nujni pogoj za ustvarjanje normalnih odnosov med vsemi državami udeleženkami evropske konference. Italijanska vlada se je lotila te pobude v prepričanju, da takšni sporazumi prispevajo k celoviti obrambi miru in mednarodnega napredka ter s tem pospešujejo ustvarjanje predpostavk, ki poglabljajo sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo. Luciano Radi je ta del svojega posega sklenil z mislijo, da je njegova vlada prepričana, da je tako delovala v skladu z osnovnimi cilji popuščanja mednarodne napetosti, po katerih meje ne smejo biti faktor razdeljenosti med narodi in ljudmi, temveč predvsem mesto stikov med njimi.

Del govora je italijanski diplomat namenil problemom Sredozemlja. Pri tem je poudaril, da je velikega pomena del helsinške sklepne listine, ki govori o varnosti in sodelovanju v Sredozemlju. Kot zelo pozitivno je ocenil odločitev pripravljalnega sestanka, da na glavnem sestanku lahko sodelujejo tudi neevropske sredozemske države. «To je dragoceno, ker se vsi zavedamo, kako raznoliki in zapleteni so problemi Sredozemlja, in smo prepričani, da si mora vsakdo od nas v dvorani kar najbolj prizadevati za reševanje teh problemov.»

Šef italijanske delegacije Luciano Radi je tudi menil, da se je mir na evropski celini utrdil, vendar je na tem področju treba storiti še veliko, še zlasti ker sklepna listina opozarja na povezanost miru in varnosti v Evropi in vsem svetu. Ukrepi, sprejeti v Helsinkih za krepitev varnosti, so po italijanskem mnenju dober začetek za prihodnji pozitivni razvoj na tem področju, dosedanje izkušnje pa morajo služiti ustvarjanju še boljše varnosti, je menil Luciano Radi.

V. B.

Kuznecov prvi podpredsednik SZ

MOSKVA — Vrhovni sovjet SZ je včeraj enoglasno odobril novo ustavo, ki jo je pripravila posebna ustavna komisija, ki je tudi pregledala in vnesla v besedilo številne predloge sovjetskih državljanov ter izvolil prvega podpredsednika države.

Tretjo sovjetsko ustavo od oktobrske revolucije sem je nad 1.500 delegatom predočil že v torek v svojstvu predsednika ustavodajne komisije Leonid Brežnjev. Glavni tajnik KPSZ in predsednik prezidija vrhovnega sovjeta pa je včeraj obrazložil že razne popravke, ki so jih predlagale parlamentarne komisije in jih je ustavodajna upoštevala.

Delegati so tudi izvolili Vasilija Kuznecova za podpredsednika vrhovnega sovjeta, na mesto torej, ki ga vnaša nova ustava. Šestinsedemlesetletni železarski inženir je bil do sedaj namestnik zunanjega ministra, medtem ko se je pred diplomatsko dejavnostjo posvečal svoji stroki, v kateri je bil eden izmed najvidnejših sovjetskih strokovnjakov in eden izmed redkih, ki se je teoretično in praktično izpopolnjeval v ZDA.

HAAG — Tukajšnje sodišče je zavrnilo prošnjo po izpustitvi iz ječe, ki jo je predložil 78-letni nizozemski milijarder Pieter Menten. Proti njemu se je začel aprila proces, ker naj bi bil odgovoren za pokol tisočev Židov

Londonsko sodišče zavrnilo zahtevo o izročitvi kolovodje ON Italijanom

CLEMENTE GRAZIANI OSTANE NA VARNEM

LONDON — V smislu včerajšnje razsodbe sodišča v Bow Streetu britanske oblasti ne bodo izročile Italiji voditelja razpuščenega novofašističnega gibanja «ordine nuovo» Clementeja Grazianija, ki je skupno s petimi drugimi kameradi obtožen, da je naročil Concutelliju umor sodnika Vittoria Occorsia. Po mnenju sodnega zbora ni florentinski preiskovalni sodnik Corrieri postregel z zadostnim gradivom, ki bi utemeljilo ekstradicijo.

Graziani vsekakor ni bil izpuščen iz zapora, pač pa je bil ponovno aretiran pod obtožbo kršenja britanskega zakona o priseljeništvu, saj je dopotoval v London s ponarejenim potnim listom. Sedaj se morata sodstvo in Scotland Yard odločiti, ali fašista izženeta oz. mu dovolita bivanje v Anglji.

AVELLLINO — Ginekolog Carmine Malzoni (35 let) je sinoči za las in v nepojasnjenih okoliščinah ušel skupini 7 - 8 ugrabiteljev. Malzoni je občinski svetovalec, pred nekaj leti pa je bil vpleten v afero o epidemiji salmonelloze na otroškem oddelku poliklinike, katere je tudi lastnik.

V KOPRU OB PODELITVI ŽUPANČIČEVIH PRIZNANJ LITERARNIM PREVAJALCEM

Vsaka resnična znanost in kultura je nasprotna avtarkičnim težnjam

Tako je dejal Mitja Ribičič v slavnostnem nagovoru in ko je govoril o odprtosti slovenske socialistične družbe, je poudaril, da nastaja z osimskimi sporazumi v ožjem in širšem zaledju Tržaškega zaliva atmosfera sožitja in sodelovanja

KOPER — «Morda ni slučajno, da ste za prvo jugoslovansko srečanje take vrste izbrali mesto, ki se od nekdaj imenuje Koper - Capodistria,» je v včerajšnjem nagovoru dejal ob zaključku dvodnevnega delovanja srečanja književnih prevajalcev Slovenije v imenu pokrovitelja predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič in nadaljeval: «Težko bi našli primernejši ambient za vaše razgovore, kot je to lepo starodavno kulturno središče kraško - istrske krajine ob morju, stikališče slovenske, hrvaške in italijanske kulture, okno v svet in simbol za odprto mejo. Odprtost naše družbe pa je po mojem ena največjih pridobitev naše revolucije, dokaz njene moči in širine naše poti v socializem. Vedno znova in znova spoznavamo družbeno in politično moč naše odprtosti v svet. Hočemo biti socialistična demokratična družba, ki je s svojimi idejami, znanjem in kulturo vključena v napredne tokove v svetu, obenem pa je tudi sposobna, da se uči in napaja iz znanosti in kulture sodobnega človeštva. Odprtost je naše najbolj učinkovito orožje proti samozadovoljstvu ozkosrčnosti in zagledanosti vase, ustvarja nam priložnost, da se v vsakem trenutku kritično soočamo z vsemi za človeka nesprejemljivimi, nehumanimi težnjami, da bogatimo našo lastno revolucionarno izkušnjo in samoupravljalsko prakso z izkušnjami in načini boja drugih narodov in ljudstev, za socializem in človeka vredno življenje. V naravi človekove ustvarjalnosti je, da ne pozna meja in v bistvu je vsaka resnična znanost in kultura nasprotna avtarkičnim težnjam in monopolnemu položaju.

Odprtost pa je tudi neposreden vzvod hitrega gospodarskega in kulturnega napredka. Naj navedem zato trditev negativen in pozitiven primer iz sodobne naše zgodovine. V sosednji Avstriji so sile teme in zla ustvarile vsi večinskem nemškem ljudstvu strah, da jih ogroža jezik manjšine, slovenska in hrvaška kultura. Ustvarili so vzdušje sovraštva, narodnostne nestrpnosti in protikomunistične histerije na Koroškem, Štajerskem in Gradiščanskem: tu v ožjem in širšem zaledju Tržaškega zaliva pa nastaja z osimskimi sporazumi atmosfera sožitja, ki s svojim vse večjim političnim, gospodarskim in kulturnim sodelovanjem, slovensko in hrvaško - italijanskim bilingvizmom v govorici, osebnim in manjšinskim varstvom pred asimilacijskimi težnjami, združevanjem vseh naprednih socialističnih sil, postaja pomembni faktor družbenega napredka v vseh teh primorskih krajih, ki jih je zgodovina v preteklosti prikrajšala zaradi težkih narodnostnih in socialnih bojev.»

Svoj pozdravni nagovor je Mitja Ribičič zaključil z naslednjimi besedami: «Približujemo se novemu jubileju, 100-letnici rojstva velikega slovenskega pesnika moderne in hkrati velikega umetniškega prevajalca, mojstra slovenske besede in vzornika Otona Župančiča. Vsi se spominjamo številnih lepih proslav v lanskem letu, ki bi lahko imenovali Cankarjevo kulturno leto. Župančič bo morda najbolj naravno nadaljevanje Cankarjevega kultur-

DUŠAN ŽELJEZNOV

(Nadaljevanje na 6. strani)

Mitja Ribičič

SKLEP JE SPOROČIL ANDREOTTI PO SEJI DEMOKRISTJANSKIH VODITELJEV

Pod pritiskom sindikatov vlada umaknila prepoved združevanja mezd in pokojnin

Sindikalna federacija CGIL, CISL in UIL pozitivno ocenila vladni ukrep

RIM — Vlada je bila prisiljena umakniti svoj načrt o prepovedi združevanja mezd in pokojnin. Predsednik v. de Andreotti je sicer dejal, da ni točno reči, da je bil ukrep umaknjen, saj zadeva tudi celo vrsto drugih argumentov, umaknili pa so samo tisti del, ki zadeva združevanja pokojnin.

Na svoji današnji seji so najvidnejši predstavniki krščanske demokracije (seje so se udeležili predsednik vlade Andreotti, ministri Tina Anselmi, Stammati in Morlino, stranko pa so zastopali predsednik vsedržavnega sveta Moro, politični tajnik Zaccagnini, ki je sejo vodil, podtajnika Galloni in Gaspari, predsednika obeh demokristjanskih skupin v parlamentu Bartolomei in Piccoli ter nekateri drugi demokristjanski veljaki) sklenili, da je treba najti za vladni ukrep alternativno rešitev ter istočasno ohraniti omejitev izdatkov, ki jo nalagajo Italiji njene mednarodne obveznosti. To alternativno rešitev, je dejala ministrica za delo Anselmijeva, pa bo treba najti v okviru reforme sistema socialnega skrbstva. Očitno je, da bo pri izdelavi te reforme potrebno občasno posvetovanje med ministrstvom za delo in predstavniki sindikalnih organizacij. Rešitev bo morala popraviti tudi sedanje napake v pokojninskem sistemu. Vprašanje prepovedi združevanja mezd in pokojnin pa je še vedno odprto, je dejala Anselmijeva.

Ob koncu včerajšnje seje demokristjanskih voditeljev so objavili komunike, v katerem je rečeno, da je v zvezi s predlogom, ki ga vsebuje finančni zakon, ki spremlja državni proračun in ki zadeva prepoved združevanja mezd in pokojnin, krščanska demokracija, upoštevajoč objektivne politične težave tega ukrepa sklenila, da je nujno ponovno proučiti splošne značilnosti vsega pokojninskega sistema.

Včeraj je bila tudi seja tajništva enotne sindikalne federacije CGIL, CISL, UIL, na kateri so bili prisotni tudi predstavniki deželnih struktur. Osrednja točka razprave bi morala biti enotno stališče sindikalne federacije glede vladnega ukrepa o prepovedi združevanja mezd in pokojnin. Ker pa je vlada pravkar sklenila umakniti tisti del svojega načrta, ki zadeva prav vprašanje združevanja

Giulio Andreotti

pokojnin, je razprava bila dokaj mlačna. Govor je bil vsekakor o vrsti vprašanj, ki zadevajo socialno skrbstvo.

Zvezni tajnik CISL Spadonaro je ob koncu sindikalne seje izjavil, da je sklep o umiku ukrepa «dokaz veljavnosti pravilnega dialektičnega odnosa, na katerem mora temeljiti vsak demokratični sistem». Vlada, je dejal Spadonaro, je sprejela politično pameten ukrep, do katerega je prišlo zaradi pritiska sindikalnega gibanja, tako pa so preprečili, da bi se milijoni delavcev znašli v škripcih in da bi prišlo do diskriminacij med različnimi družbenimi plastmi.

Tudi generalni tajnik CISL Macaric je dejal, da je vlada modro ukrepala ter da njen sklep odpira pot za poglobitev številnih vprašanj na področju socialnega skrbstva. (if)

PSI pripravlja srednjeročni gospodarsko-politični program

RIM — Italijanski socialisti pripravljajo svoj načrt za gospodarsko in družbeno preobrazbo Italije. Tako je v razgovoru z urednikom radijskega dnevnika pojasnil tajnik PSI Bettino Craxi in dodal, da so glavne smernice tega načrta, ki bo temeljni program socialistov za nadaljnjo politično akcijo, izdelali na nedavnem srečanju socialističnih voditeljev v Treviju. Ta načrt, ki vsebuje tako osnovna politično-ideološka načela in izbire, kot tudi smernice kratkoročnega in srednjeročnega programa, bo služil stranki kot izhodišče za soočanja z ostalimi strankami ustavnega loka, obenem pa pomeni, da PSI vztrajno išče svojo identiteto, kar je obenem tudi krepitev lastne avtonomije.

Lenaz ostane v zaporu

RIM — Enrico Lenaz, mladi misovski aktivist, ki sta ga lista «Lotta continua» in «Quotidiano dei lavoratori» obtožila umora Walterja Rossija, ne bo izpuščen na prostost kot so zahtevali njegovi zagovorniki. Namestnik rimskega državnega pravdnika dr. La Cava, ki je pred nekaj dnevi formaliziral preiskavo o zločinu, je sklenil potrditi pripor in obenem predlagal preiskovalnemu sodniku dr. Nostru, naj podpiše zaporni nalog z obtožbo namernega umora.

Tožilčev sklep je izzval odločno reakcijo fantovih zagovornikov, ki trdijo, da je sodnik povsem prezrl pričevanja tistih, ki trdijo, da Lenaza na dan zločina sploh ni bilo v Rimu.

Medtem pa se pod vodstvom dr. Nostra mrzlično nadaljuje preiskava o umoru mladega aktivista stranke «lotta continua». Sodnik je po pregledu zbranega gradiva potrdil zaporne naloge za aretirane misovske aktiviste in jih obtožil moralnega sodelovanja pri uboju Walterja Rossija, dekleti, ki sta bili zaprti, pa sta obtoženi dajanja potuhe pajdašem. Dr. Nostro bo danes začel z zaslišavanjem obtoženih.

Agenti političnega oddelka rimske kvesture so odkrili istovetnost dveh aktivistov, ki sta bila v petek zvečer v misovski sekciji v četrti Balduina. Oba bodo zaenkrat zaslišali kot priči. Mrzlično se tudi nadaljuje iskanje starejšega moškega, baje člana sekcije MSI v četrti Monteverde, ki naj bi ga očividci opazili na kraju zločina in kateremu pripisujejo važno vlogo pri organizaciji zločinskega napada na mladi levičarje.

PO VČERAJŠNJEM SREČANJU PREDSTAVNIKOV OBEH STRANK

Soglasje med KPI in PSI o policijskem sindikatu

Levica se bo zavzela za rešitev vprašanja v skladu z načeloma pluralizma in sindikalne svobode - V torek srečanje strank ustavnega loka

RIM — Pri reševanju vprašanja policijskega sindikata, novega preizkusnega kamna o veljavnosti programskega sporazuma med strankami ustavnega loka, bodo komunisti in socialisti nastopili enotno. «Levičarski stranki — so poudarili ob zaključku srečanja med parlamentarci in izvedenci KPI in PSI na sedežu komunistične poslanske skupine — opozarjata na nujnost stvarne rešitve vprašanja skladno z načeli pluralizma, sindikalne svobode in svobodnega pristopa k federaciji CGIL, CISL, UIL.»

Na stališče socialistov in komunistov bodo morale ostale stranke, podpisnice programskega sporazuma, jasno odgovoriti v torek med srečanjem, ki bo posvečeno izključno temu vprašanju. Izreči se bodo morali republikanci in socialdemokrati, ki so bili v prejšnjih dneh dokaj dvoumni, predvsem pa bo morala KD, po polemičnih nastopih, zadnjih dni, pojasniti svoje stališče.

Komunisti in socialisti so skušali postaviti razpravo na stvarno raven in obenem zadostiti zahtevam policijskih agentov. Slednji — kot je poudaril komunistični poslanec Pecchioli — so tudi prišli na dan z zmernimi in odgovornimi predlogi in so tako razorožili marsikaterega demokrščanskega poslanca, ki je začel z alarmistično in obrekovalno kampanjo. Sklenili so namreč, da na vsedržavnem pripravljalnem srečanju 26. in 27. novembra ne bodo ustanovili policijskega sindikata pač pa le državni odbor delavcev javne varnosti.

Tudi socialisti, ki naj bi po oceni nekaterih naslovili ultimat vladi in KD, so dokazali, da so pripravljeni na dialog, pa čeprav se seveda niso odpovedali osnovnim načelom. Predsednik poslanske skupine PSI Balzamo, je znatno omilil ton, s katerim je pred nekaj dnevi Cicchito zagrosil preklic programskega sporazuma vsaj glede vprašanja javnega reda. Prvi korak pri zbliževanju stališč pa je prepustil KD, češ «prej ali slej bomo našli posredovalca». «Socialisti — je obenem pribil — smo se že odpovedali nekaterim zahtevam kot je pravica agentov do stavke. Sedaj je vrsta na ostalih». Skratka Balzamo je bil zelo zadovoljen z rezultatom razgovora s komunisti in večkrat poudaril pomen soglasja med strankama. Očitno je torej, da je bil to cilj, ki so ga socialisti hoteli doseči. Oni so dali namreč pobudo za sestanek, ker so še bali, da bi bili izločeni iz igre v primeru sporazuma med KD in KPI. Doseženo soglasje pa je dokaz, da doslej ni bilo tajnih pogajanj med največjima italijanskima strankama.

Vsekakor pa bodo morale stranke ustavnega loka vendarle najti skupen jezik in rešiti vprašanje policijskega sindikata. V tem okviru se vztrajno govori o tako imenovanem mešanem sindikalnem predstavništvu. Drugače povedano naj bi se policijski agent lahko vpisal tako v avtonomen sindikat kot v sindikat v sklopu CGIL, CISL, UIL, zastopal naj bi ga pa paritetni odbor vseh nastalih sindikatov. KD in vlada menita, da bi si na ta način lahko zagotovili zadostne nadzorne vzvode in bi preprečili cepitev agentov javne varnosti po strankarski pripadnosti, obenem pa bi obveljalo ustavno načelo sindikalne svobode. Doslej si ni še nihče lastil očetovstva takega načrta, ki ima veliko senčnih strani (med drugim priznava preštevilno zastopstvo avtonomnemu sindikatu, kateremu ni naklonjenih več kot 20 odst. agentov), zelo verjetno pa je, da bo obveljal kot končna rešitev. Kompromis bi pa lahko izzval negodovanje sindikatov, ki so glede tega vprašanja zelo odločni, najbolj nazadnjaških krogov v KD in v notranjem ministrstvu. Morda bosta morala že spet, pa čeprav za kulisami, Moro in Andreotti prevzeti vlogo posredovalcev.

CANDIDA CURZI

RIM — Predsednik vlade Andreotti bo odpotoval 16. novembra na petdnevni uradni obisk v Kanado, kamor ga je povabil ministrski predsednik Trudeau. Le-ta je obiskal Italijo, kakor znano, predlanskim. Andreotti in Trudeau bosta obravnavala tako dvostranske odnose kakor najpomembnejše probleme mednarodne narave. Gost bo obiskal Ottawo, Toronto, Montreal in Quebec.

Ligurija: pustošenje po neurju

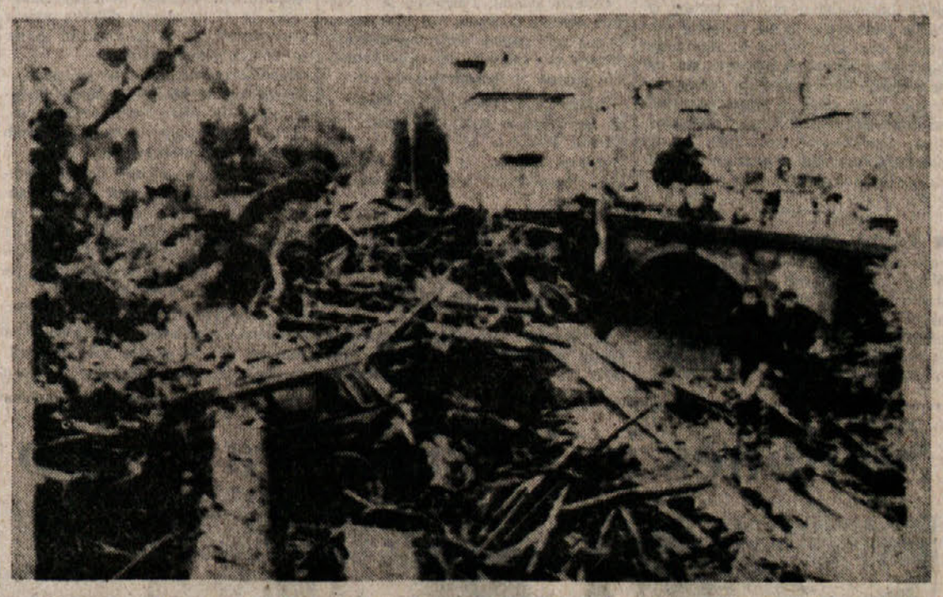

GENOVA — Smrtne žrtve, 8 do sedaj, a precej ljudi še pogrešajo, ogromna materialna škoda, blato, ruševine, prekinjene komunikacijske zveze, razrite prometne žile, porušeni mostovi: to je posledica pustošenja neurja z močnim nalivom, ki ga tudi najstarejši ljudje ne pomnijo, ki je prejšnjo noč in včeraj brez usmiljenja pestilo Alessandrio in naselja v bližnji in daljnji okolici. Vse je zgubljeno, od grozdja do drugih pridelkov, škodo, trenutno še neprecenljivo, pa so utrpeli skoraj vsi produktivni sektorji.

Reševalna akcija je stekla, kolikor je bilo pač mogoče hitro, ker so ruševine in blato, usadi in podrti mostovi enomogočali silam javnega reda in tudi prostovoljcem dohod do prizadetih krajev, ki bodo nujno potrebovali ne samo solidarnosti, temveč predvsem stvarno pomoč. Prav zaradi tega je notranje ministrstvo določilo 150 milijonov lir, izredno malo v primerjavi z razsežnostjo katastrofe.

Baje bodo kot prvo pomoč dodelili 40 milijonov ljudem, ki so v Genovi izgubili stanovanje, preostala vsota pa bo za prve nujne posega. **Poročilo na zadnji strani.**

PREDSEDSTVO ZKJ UGODNO OCENILO ZADNJE TITOVO POTOVANJE

Nedavno Titovo potovanje v Sovjetsko zvezo, Severno Korejo in na Kitajsko je po vsem svetu naletelo na izredno zanimanje in pozornost, nato pa tudi na številne pozitivne ocene, v katerih je bila v ospredju trditev, da gre za pomemben prispevek k širšim prizadevanjem za mir, varnost in enakopravno sodelovanje v svetu. V četrtek je vse tri Titove obiske skrbno analiziralo tudi predsedstvo Zveze komunistov Jugoslavije. Iz sporočila, ki so ga objavili po seji, je razbrati celo vrsto zanimivih stališč, ki jih je sprejelo jugoslovansko partijsko predsedstvo po obravnavi vseh treh etap pomembnega državniškega potovanja predsednika Tita.

Izhodišče sodobnih jugoslovansko - sovjetskih odnosov (po obdobju hudih zaostritev, ki jih je leta 1948 sprožila znana resolucija informbiroja in ki so bile posledica velikih Stalinovih pritiskov) je beograjska deklaracija iz leta 1955, ko je Jugoslavijo obiskal Hruščov, tedanji sovjetski voditelj. S tem dokumentom so napravili konec razprtijam in odnose in sodelovanje postavili na enakopravne temelje brez vmešavanja in pritiskov. V vseh naslednjih dokumentih, sprejetih ob srečanjih vodilnih predstavnikov SFRJ in SZ, so načela iz beograjske deklaracije ponavljali, dopolnjevali in razčlenjevali. Tako so nastali zelo solidni temelji za enakopravno sodelovanje in dobre odnose med državama.

Vse to je pri analizi zadnjih Titovih pogovorov z Brežnjevom in drugimi vodilnimi sovjetskimi predstavniki upoštevalo tudi partijsko predsedstvo. Zato je — kot pravi sporočilo — «še posebej poudarilo», da je Titov obisk v Sovjetski zvezi «potrdil, da so skupno sprejeta načela v jugoslovansko - sovjetskih dokumentih od beograjske deklaracije leta 1955 do najnovejšega skupnega sporočila «nenadomestljiv temelj, ki omogoča stabilen razvoj jugoslovansko - sovjetskih odnosov in sodelovanja, njihovo stalno pospeševanje in krepitev prijateljstva in zaupanja med državama in partijama». Ocena, da «razlike v pojmovanjih in interesih niso in ne bi smele biti ovira za razvoj vsestranskega sodelovanja», sicer ni nova, a je zaradi pomembnosti vredna vnovičnega poudarka, ki ji ga je predsedstvo ZKJ tudi dalo.

Kar zadeva jugoslovansko - sovjetske odnose nasploh, jih je partijsko predsedstvo označilo kot «uspešne», pri tem pa je med drugim opozorilo, da je treba zagotoviti, da bo gospodarsko sodelovanje dolgoročno. Dobra podlaga za to so že doseženi rezultati v gospodarskih stikih med Jugoslavijo in SZ.

Če sodimo po dolžini sporočila, je predsedstvo namenilo skoraj enako pozornost vsem trem etapam Titovega obiska. Vendar se iz tistega dela sporočila, ki govori o Titovem obisku v Koreji, zdi posebej vredno omeniti tele ugotovitve: V Jugoslaviji še niso dovolj izrabili številnih možnosti za razvoj znanstveno - tehničnega, kulturnega in gospodarskega sodelovanja, za poglabljanje političnih stikov itd. Zato se morajo pristojni organi in organizacije konkretno lotiti tega vprašanja. Obe partiji, ZKJ in Delavska partija Koreje, vodita neodvisno in načelno politiko v komunističnem in delavskem gibanju. Izmenjava mnenj med Titom in Kim Il Sungom o stanju in tokovih v tem gibanju je pokazala, da so stališča obeh partij enaka ali zelo sorodna. Pomembna je tudi odločnost obeh držav, Jugoslavije in LDR Koreje, pri utrjevanju in krepitvi enotnosti neuvrščenega gibanja. Tudi sporočilo partijskega predsedstva poudarja jugoslovansko podporo korejskim prizadevanjem za samostojno miroljubno združitev dežele.

Čeprav med Beogradom in Pekingom za zdaj še ni partijskih stikov (nekateri vidni jugoslovanski predstavniki pa so že dali javno vedeti, da utegnejo navezati tudi te stike), je predsedstvo ZKJ obširno razpravljalo tudi o Titovem obisku na Kitajskem. V sporočilu ni zaslediti ničesar v zvezi z eno in drugo partijo, pač pa več pomembnih ocen o rezultatih Titovih pogovorov s kitajskim voditeljem Hua Kuo - fengom.

Obe strani sta, kot so poudarili na seji, izrazili pripravljenost za «razvoj in pospešitev medsebojnih odnosov in sodelovanja na vseh področjih». Ob tem predsedstvo ZKJ poudarja, da gre za razvoj odnosov med neodvisnima socialističnima državama, v katerih je bila izvedena socialistična revolucija in ki imata pomembno vlogo v mednarodnih odnosih. Predsedstvo opozarja tudi na pripravljenost Jugoslavije in Kitajske, da pri razvijanju medsebojnih odnosov spoštujeta «obstoječe razlike, ki so logična posledica zgodovinskega razvoja in mednarodnega položaja» ene in druge države.

Celotno potovanje predsednika Tita je partijsko predsedstvo ocenilo kot «nov pomemben prispevek k nadaljnji krepitvi mednarodnega položaja in ugleda» Jugoslavije in Zveze komunistov. Ob tem je predsedstvo «z zadovoljstvom» ugotovilo, da so Titu po vrnitvi v domovino v Beogradu in nato tudi v drugih mestih priredili veličastne sprejeme, kar priča o «enotnosti delovnih ljudi, narodov in narodnosti Jugoslavije» in je izraz njihove popolne podpore politiki jugoslovanske države in partije pod Titovim vodstvom. Resnično je pri celovitem ocenjevanju Titovega potovanja pomembna tudi ta, notranja razsežnost, kajti Titovi obiski v Moskvi, Pjongjangu in Pekingu so med ljudmi po vsej Jugoslaviji naleteli na izredno veliko zanimanje in podporo doseženim rezultatom.

VLADO BARABAŠ

VPRAŠANJE RAZPUŠČENE USTANOVE ONAIRC

Delno rešili najbolj pereč problem: učnemu osebju bodo izplačali prejemke

Slovenski starši v ponedeljek na občini za rešitev specifičnih problemov slovenskih otroških vrtcev

Po tolikih negotovostih za osebje otroških vrtcev razpuščene ustanove ONAIRC je končno prišlo do delne rešitve najbolj perečih sindikalnih problemov. Banca d'Italia bo s ponedeljkom izplačevala učnemu osebju plače, nerešen pa ostane problem neučnega osebja.

To je bila osrednja točka včerajšnje skupščine osebja nekdanjega ONAIRC v Ul. Pondares. Sindikalisti so prikazali dosedanje pobude. Glede neučnega osebja bodo danes prejeli telegram s pojasnilom, kdaj bodo izplačali prejemke neučnemu osebju. Tako trenutno stanje je lahko zelo nevarno, saj bi lahko prišlo do odstopanja pri skupnih pobudah, ko ima del osebja že rešen denarni problem. V tem trenutku oklicati stavko bi bilo protislovno, saj so zagotovila, da se bo problem neučnega osebja rešil v kratkem. Otroške vrtnarice in neučno osebje pa je že včeraj napovedalo za prihodnji petek stavko, če ne bo do četrtka jasnih rokov o izplačilu plač neučnemu osebju. To je vsekakor razveseljiv dokaz sloge med obema komponentama otroških vrtcev, sloge, ki bo še prepotrebna za reševanje drugih, prav tako perečih, problemov otroških vrtcev. Danes bodo v otroških vrtcih vzgojiteljice prvo uro obrazložile staršem trenutno stanje, v četrtek pa bodo imele ob 17. uri ponovno skupščino v Ul. Pondares.

Na Opčinah pa so se na sedežu ŠD «Polet» sinoči sestali predstavniki staršev otrok v slovenskih otroških vrtcih, ter učnega in neučnega osebja ONAIRC. Poleg problemov, ki pestijo tudi italijanske vrtce, imamo Slovenci prav specifične probleme, o katerih smo že obširno poročali v včerajšnji številki. Prav s temi problemi so se sinoči soočali slovenski starši, predvsem pa s pobudami, kako bi se ti problemi reševali in tudi rešili. Ključni vozel vsega pa ostane tržaška občina, saj je v njeni pristojnosti velika večina osnovnih problemov, predvsem glede prostorov in refekcije. Starši so sklenili, da bo šla v prihodnjih dnehnjihova delegacija na tržaško občino, vsekakor bodo stike navezali že danes.

Na sestanku je bil prisoten tudi deželni svetovalec Štoka (SSk), ki je obljubil svoje sodelovanje in pomoč pri deželi: v ponedeljek bo sporočil deželne pobude. V primeru, da bi naletel na gluha ušesa, bo šla delegacija staršev tudi na deželo.

● **Zavod za industrijsko cono** razpisuje javni natečaj za namestitev geometra. Prijavijo se lahko tisti, ki so že dopolnili 18. leto starosti in niso prekoračili 32. leta. Tistim, ki so prekoračili to mejo, pa se bodo štela v dobro leta službe pri državnih ustanovah. Na vsak način pa ne smejo prekoračiti 45. leta. Interesenti naj pošljejo prošnje na EZIT, Ul. Caboto 14, do 3. novembra 1977. Za vse ostale informacije se lahko obrnejo na tajništvo zavoda.

Brighigna predsednik «Stabilimenti Meccanici VM»

Upravni svet družbe «Stabilimenti Meccanici VM», ki deluje v sklopu «Finmeccanice» je imenoval za novega predsednika družbe delegiranega upravitelja ing. M. Brighigno, za glavnega ravnatelja rag. V. Petriolijevo in za pomočnika glavnega ravnatelja ing. C. Dinellija. Upravni svet je imenoval tudi poseben posvetovalni odbor, ki bo skrbel za boljšo koordinacijo dejavnosti v okviru obrata «VM».

Izjava dijakov zavoda «Žiga Zois»

Dijaki Trgovskega tehničnega zavoda «Žiga Zois» in dijaki znanstvenega ter klasičnega liceja «France Prešeren», zbrani na skupnem zborovanju dne 7. 10. 1977 se popolnoma strinjamo s stališčem, ki so ga zavzeli dijaki, učno in neučno osebje trgovske šole v Gorici glede namestitve prof. Rozalije Lojkove na ravnateljsko mesto. Z zadovoljstvom smo sprejeli novico o odločitvi šolskega skrbništva, ki je poverilo ravnateljsko mesto na omenjeni šoli prof. Sirku.

VČERAJ V KONGRESNI DVORANI V GRLJANU

Začetek zasedanja o izvajanju zakona o zazidljivosti površin

Kongresa se udeležujejo vidni italijanski pravniki, ki bodo skušali odpraviti nejasnosti glede izvajanja zakona Bucalossi - Zasedanje traja še danes - Poudarjeni predvsem juridični aspekti novega zakona

Uradni list je 29. januarja letos objavil zakon št. 10, ki uvaja nove normative o zazidljivosti površin. To je narekovalo potrebo, da se poglobljeno preštudirajo zakonske novosti, saj prinaša zakon Bucalossi precej gradbenih in urbanističnih sprememb. Zakon namreč še danes ni povsem jasen. Zato je državni svetnik in predsednik administrativnega sodišča dežele Furlanije - Julijske krajine dal pobudo za kongres o «Juridičnih profilih in perspektivah nove normative o zazidljivosti površin», ki se je začel včeraj v kongresni dvorani v Grljanu.

Zahtevo po jasnosti je v svojem otvoritvenem nagovoru poudaril tudi predsednik zasedanja Buscema, ki je pozdravil veliko število izvedencev, med katerimi so bili kot častni gostje prisotni tudi predsednik deželnega odbora odv. Comelli, prefekt dr. Molinari, tržaški župan inž. Spaccini, predsednik prizivnega sodišča Zumin, rektor univerze prof. de Ferra in predsednik raznih italijanskih sodišč.

Prvi govornik, prof. Benvenuti iz Benetk je poudaril, da je pri izdelavi zakona več političnih strank zahtevalo, da se odvzame lastnikom zemlje pravica do zidanja. To pravico bi imela samo javna uprava, ki bi po svoji uvidevnosti nato izdajala dovoljenja zasebnikom. Taki predlogi pa, kljub vsemu, niso bili sprejeti v zakon. Edino lastnik ima namreč pravico odločati, ali bo zidal ali ne in pri tem napiše, kot običajno, prošnjo na župana, ki bo izdal dovoljenje, če se le načrt nove gradnje usklaja z okoljem.

Prof. Virga iz Palerma je govoril o juridičnih aspektih konkretnega izvajanja programov, ki so načrtovani za dobo od treh do petih let. S tem predvideva zakon gradnjo v točno določenem časovnem obdobju in s tem se odpravi korist, ki bi jo privatnik imel, saj bi se cena zemljišča v par letih gotovo dvignila. Občina bo tako morala odobriti načrte, ki se bodo naslanjali na «parametre» (potreba po novih stanovanjih, in urbanizacija gradnje, stroški, itd.) in «objekte» (lokalizacija zemljišča, način intervencije, čas za izvedbo načrta). S takim programiranjem privatnik nima drugih omejitev, kot tistih, ki jih predvideva splošni regulacijski načrt. Prof. Virga je še poudaril veliko napako, ki je bila storjena, in sicer to, da imajo edinole dežele možnost odobriti ta program. Nastale bodo na vsedržavnem področju velike razlike pri izvajanju zakona in prišlo bo tudi do diskriminacij.

Državni svetnik Paleologo je v svojem posegu poudaril, da novi zakon določa zelo popoln način načrtovanja, ki gre od splošnih do najpodrobnejših načinov programiranja.

Zasedanje se nadaljuje še danes in se bo verjetno zaključilo pozno popoldan. Vsekakor je ta kongres zelo potreben, saj bo, če že ne drugim, vsaj izvedencem razjasnil marsikateri dvom.

Tečaji angleščine za odrasle in otroke

Italijansko - ameriško združenje v Trstu organizira v šolskem letu 1977/ 78 vrsto tečajev angleškega jezika za odrasle, srednje, nižje in osnovnošolske otroke. Lekcije bodo dvakrat tedensko, začele pa se bodo 17. oktobra. Vpisovanje do 14. oktobra v tajništvu združenja, Ul. Roma 15/II od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure in od 15.30 do 19. ure.

JUTRI V AVDITORIJU

Svečanost ob 10-letnici smrti «Che» Guevare

Jutri ob 10. uri bo v dvorani Avditorija svečana komemoracija ob 10. obletnici smrti Ernesta «Che» Guevare. Govoril po prof. Ignazio Delogu, prisoten pa bo tudi kubanski veleposlanik prof. Salvador Vilaseca. Nastopil bo Tržaški partizanski pevski zbor pod vodstvom Oskarja Kjudra.

VČERAJ ZAČETEK NA TRŽAŠKI UNIVERZI

VSEDRŽAVNO SREČANJE KMETIJSKIH EKONOMISTOV

Preučujejo odnose med mednarodno trgovino in italijanskim kmetijstvom - Pozdravi zastopnikov univerze, občine, pokrajine in dežele

V konferenčni dvorani ekonomske fakultete se je začel včeraj, z otvoritvenim govorom predsednika Ferra in pozdravi akademskih in upravnih oblasti, občni zbor italijanskega združenja za kmetijsko gospodarstvo, ki je združen s študijskim srečanjem o vplivih mednarodne trgovine na italijansko kmetijstvo.

Tako dekan ekonomske fakultete Calzolari kot rektor univerze De Ferra sta v svojih nagovorih pohvalila odločitev prirediteljev glede izbire sedeža simpozija, zaradi mednarodne vloge našega mesta in njegovega vseučilišča v odnosih z vzhodnim svetom in gospodarstvom. Tudi podžupan Cesare je naglasil prizadevanja za skladnejše vključevanje Trsta v državna in evropska gospodarska dogajanja in je pri tem poudaril prednost, ki jo predstavlja sožitje med italijansko in slovensko narodnostno skupnostjo v naših krajih.

Pokrajinski odbornik za kmetijstvo Volk je v dobrodošlici omenil omejenost kmetijskega teritorija in tradicionalno brezbrižnost večjih krajevnih uprav do problemov kmetijstva. Šele v zadnjih letih se kažejo znamenja večje občutljivosti za ta vprašanja in se z nekaterimi začetnimi pobudami skuša nadoknaditi zamujeno. Za to pa je potrebno stalnejše sodelovanje med javnimi upravami in znanstvenimi ustanovami, za kar si nova pokrajinska uprava resno prizadeva, z nekaterimi že spodbudnimi rezultati. Predsednik Ferro je ob tem izrekel tržaški pokrajini priznanje za pravilen pristop k povezovanju problemov kmetijstva

Pozdrav deželne uprave je kongresistom prinesel še odbornik za kmetijstvo Del Gobbo, ki je poudaril važnost teme študijskega srečanja katerega izsledki morejo predstavljati znanstveno podlago za politično delo dežele.

Zasedanje se je nato nadaljevalo z občnim zborom združenja in ustreznimi poročili, nakar so kongresisti obiskali sedež tržaške pokrajinske uprave, kjer so se srečali s predsednikom Ghersijem in se zadržali z njim in odborniki na zakuski.

Popoldanski del zasedanja je potekal v delovnih skupinah, ki so razpravljale o povezavah med mednarodno trgovino in razvojem kmetijstva, proizvajalnimi in razdeljevalnimi strukturami, ter o trgovini s tehničnimi sredstvi za kmetijstvo. Danes se srečanje nadaljuje z zaključki delovnih skupin in razpravo o kmetijskem računovodstvu, nedeljo bodo pa udeleženci, ki jih je več kot 100, posvetili ogledu nekaterih kmetijskih obratov v Furlaniji.

● **Drevi se bo ob 19.30** v Ljudskem domu v Križu sestal vaški enotni antifašistični odbor, ki bo razpravljal o bodočem delovanju in izvolil novo predsedstvo.

Vokalno-inštrumentalni koncert v cerkvi Madonna del Mare

V okviru praznovanj 750. obletnice smrti Sv. Frančiška Asiškega bo jutri v cerkvi «Madonna del Mare» na Trgu Rosmini vokalno - inštrumentalni koncert velike umetniške vrednosti. Prireditev organizira tržaška avtonomna letoviščarska in turistična ustanova.

Na koncertu bodo sodelovali godalni orkester «Madonna del Mare» zbor «Santa Maria Maggiore», sopranistka Rita Susovsky, alt Marian Hixon, tenorist Sergio Emili, baritonist Paolo Loss in organistka Mariaconcetta Acconcia. Izvajali bodo skladbe Bacha, Mozarta in Haendla.

Koncert se bo začel ob 21. uri. Vstop je prost.

PO PREPOVEDI ALMIRANTEJEVEGA SHODA

ATENTAT Z MOLOTOVKO NA SEDEŽ KD V ŠKEDNJU

Zahteva po zaostrenih preventivnih ukrepih proti znanim fašističnim provokatorjem - Vznemirljive govorice o prihodu črnih pretepačev

Prejšnjo noč, verjetno okrog 4. ure, so neznanci odvrgli molotovko proti sedežu škedenjske sekcije Krščanske demokracije v Ul. Baiamonti. Na srečo se je eksplozivna steklenica razpočila na balkonu v prvem nadstropju in je le zažgala zapornice ter osmodila zid, ne da bi povzročila večje škode. Takoj po atentatu so na kraj prihiteli policaji in gasilci s tajnikom sekcije KD, občinskim svetovalcem Vergeriom, ki so pregledali vse prostore in ugotovili, da se na srečo goreči bencin ni polil v notranjost, kar bi moglo povzročiti požar.

Pokrajinski odbor KD je s tem v zvezi izdal tiskovno sporočilo, v katerem zatrjuje, da ta novi atentat, po prejšnjih podobnih napadih z molotovkami na sedeža KD na Opčinah in na Montebelu in po nedavnih atentatih proti sedežem drugih demokratičnih strank, neizpodbitno dokazuje, da so tudi v Trstu ljudje, ki si prizadevajo, s provokacijami in tepističnimi izpadi, ustvariti ozračje napetosti in povzročiti nerede. Tudi ta novi atentat, ki bi lahko imel zelo hude posledice, če bi se razvil požar, ker ima škedenjska sekcija KD sedež v stanovanjskem poslopju, potrjuje neogibno potrebo, da pristojne oblasti z največjo odločnostjo okrepijo preventivne pobude proti organizacijam in skupinam, katerih sedeži in voditelji so znani, kot je «Fronte della gioventù», poznane po stalni tepistični in prevratniški dejavnosti».

Poziv oblastem, ki so odgovorne za ohranjevanje javnega reda in demokratičnega sožitja, naj se vendar resno lotijo fašistične golazni, ki s svojimi ponavljajočimi se izzivanji in kriminalnimi napadi zastruplja ozračje in celo vedri v nekaterih predelih mesta, je vsekakor upravičen, zlasti če upoštevamo, da se navzlic prepovedi Almirantejevega shoda širijo po mestu govorice o prihodu fašističnih pretepačev iz drugih krajev države.

Solidarnost ACLI z delavci Italcantieri

Včeraj se je v Trstu sestalo pokrajinsko predsedstvo ACLI. Razpravljali so o težavah, v katere je zašlo tukajšnje ladjedelstvo in o posledicah, ki jih bo krčenje proizvodnje imelo na splošen razvoj gospodarstva na Tržaškem. Vodstvo ACLI je na seji izrazilo svojo popolno solidarnost s 500 delavci tržiškega obrata «Italcantieri», ki so od 1. oktobra v dopolnilni blagajni. Vodstvo nadalje ugotavlja, da predstavlja prav ladjedelstvo nosilni steber tržaške ekonomije in da je treba zato napeti vse sile, da se bo delovanje kovinopredelovalnih obratov na našem območju v prihodnje redno razvijalo. Tudi sicer je treba poskrbeti za okrepitev tržaškega gospodarstva, upoštevajoč smernice, ki jih nakazuje osimski sporazum med Italijo in Jugoslavijo.

● **Tržaška občina sporoča,** da morajo tisti, ki bi radi prodajali svoje blago na stojnicah in na pokritih tržnicah, vložiti prošnjo za podaljšanje dovoljenja. S tem si bodo zagotovili mesta za leto 1978. Zadnji rok za predložitev prošenj je 31. december 1977.

ŽIVAHNA SINDIKALNA DEJAVNOST

PRIHODNJO SOBOTO BODO STAVKALI ŽELEZNIČARJI IN AVTOPREVOZNIKI

Stavka bo zajela vso deželo in bo trajala ves dan - Pri Domju je bil včeraj sestanek kovinarjev

Za v soboto, 15. oktobra, je napovedana 24-urna stavka avtoprevoznikov in železničarjev v znak protesta, ker se samo delno izvaja njihova delovna pogodba. Poleg tega avtoprevozniki nasprotujejo povišku tarif in zahtevajo, da se zagotovijo delovna mesta vsem tistim, ki so že v službi in da se poveča število vozil.

Sindikalne organizacije poudarjajo, da sta za stavko krivi edinole deželni odbor in vlada, zato prosijo vse, ki se poslužujejo javnih prevoznih sredstev, za razumevanje.

Dežela namreč ni dala nobenih jamstev in to potrjuje tudi izid sestanka, ki ga je imela enotna sindikalna zveza CGIL-CISL-UIL pri odborniku za prevoze Čocianniju. Odbornik namreč ni znal zadovoljivo odgovoriti na vprašanja, ki zadevajo podporo dežele avtoprevoznikom za leto 1978.

Enotna sindikalna federacija pa zahteva, da se poviša število vozil, da nakaže dežela občinam podpore za prevoze in da se omeji povišek avtoprevozniških tarif. Ker takih zagotovil ni, so se sindikalne organizacije na skupnem sestanku v Vidmu odločile za 24-urno stavko, ki bo 15. oktobra v vsej deželi. To se pravi, da ta dan ne bodo vozili niti vlaki niti avtobusi.

V okviru sindikalne dejavnosti beležimo tudi sestanek, ki je bil včeraj pri Domju. Tu se je sestal upravni odbor federacije kovinarjev. Na sestanku so obravnavali specifične probleme, ki se na državni in pokrajinski ravni tičejo delavcev kovinarske stroke.

Ob koncu sestanka so tudi sprejeli resolucijo, v kateri obsojajo zadnje izpade politične nestrpnosti.

Obisk vsedržavnega tajništva pristaniških delavcev

V ponedeljek, 10. oktobra, bo na obisku v Trstu delegacija vsedržavnega tajništva enotne federacije pristaniških delavcev, da bi osvetlila značilnosti IV. platforme.

Na srečanje so vabljeni vsi predstavniki deželnega pristaniškega aktiva, da bi diskutirali in izvedeli o novostih, ki se tičejo nove delovne pogodbe. To je prvo tako srečanje, ki bo delavcem gotovo pripomoglo, da spoznajo probleme, ki jih neposredno zadevajo.

Dežurstvo nad spomeniki in javnimi objekti v dolinski občini

Sinoči je bil na dolinskem županstvu sestanek protifašističnega odbora, občinskih svetovalcev in predstavnikov gasilcev ter športnih in kulturnih organizacij. Razpravljali so o prepovedi Almirantejevega shoda v Trstu, ki jo je kvestura odredila na zahtevo vseh demokratičnih sil. Prisotni so izrazili zadovoljstvo s to prepovedjo in organizirali budnost za prihodnje tri dni nad spomeniki, šolami in vsemi javnimi objekti. Dežurna skupina bo vse noči krožila po občini in bo v stalnem sodelovanju z orožniki. Vsi, ki bi zasledili najmanjšo nepravilnost ali sum, so naprošeni, da nemudoma telefonirajo na občino ali na policijo.

V. L.

Še danes in jutri razstava gob

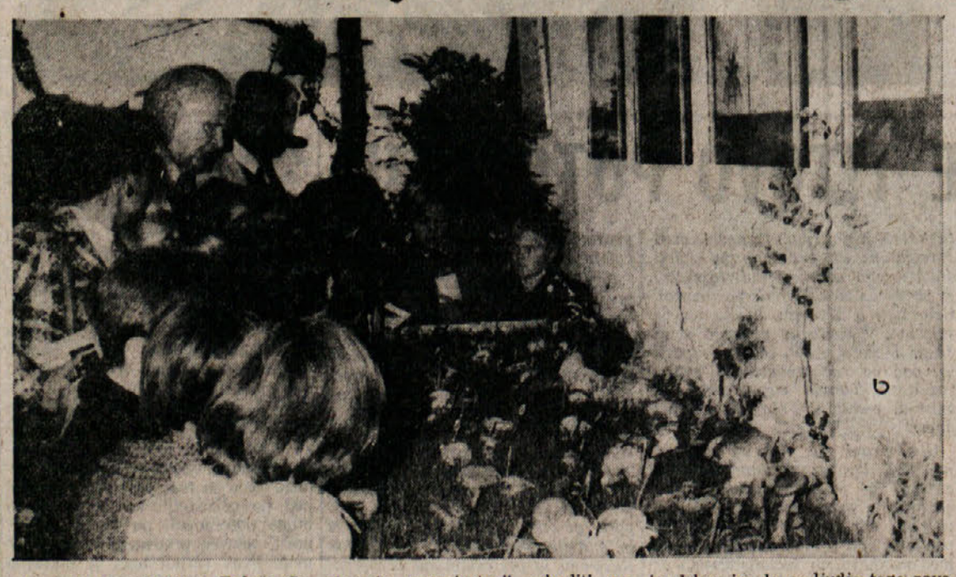

V občinski galeriji v Palači Costanzi je te dni III. gobarska razstava, ki jo je organiziral, pod pokroviteljstvom tržaške občine. Mestni muzej naravoslovnih ved s sodelovanjem gobarskega društva «G. Bresadola». Občinstvu so na ogled gobe z našega Krasa in z razstavo skušajo organizatorji vzbuditi pozornost in ljubezen do naše narave. V okviru razstave so bile tudi razne okrogle mize, ki so imele namen informirati o rasti ter koristnosti gob, ki danes na žalost pri nas skoraj popolnoma izginjajo. To je posledica necivilnega ravnanja z naravo in dobro je, da se ljudje tega zavedajo. Zato je namen razstave tudi poučiti širše občinstvo, da nas obkrožajo naravne lepote, ki jih ne smemo uničevati.

Zanimiva razstava bo odprta še danes in jutri, in sicer od 10. do 13. in od 15. do 20. ure.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - TRST

Kulturni dom

FRANČEK RUDOLF

KOŽA MEGLE

Igra v dveh dejanjih

Scena Drago Turina
Kostumi Anja Dolenčeva
Glasba Mojmir Sepe
Režija JOŽE BABIČ

Danes, 8. oktobra, ob 20. uri

Gledališča

VERDI

Pri gledališki blagajni so začeli obnavljati abonmaje za gledališko sezono 1977-78, ki se bo začela dne 27. oktobra s Puccinijevo opero «Turandot». Obnavljanje starih abonmajev bo trajalo do jutri, 9. oktobra, nakar bodo prosta mesta na razpolago novim naročnikom.

Danes, ob 18. uri bo na sporedu drugi simfonični koncert jesenske sezone. Gledališki orkester bo vodil V. Paperi. Nastopil bo pianist C. Crismani. Na sporedu Mendelssohnove, Bugamellijeve in Beethovnove skladbe. Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

Gledališče bo začasno sprejelo v zbor nekaj basov. Avdicija bo 12. oktobra. Podrobnejše informacije v uradu za osebje pri gledališki ustanovi, Ul. Einaudi 1, telefon 62931.

TEATRO STABILE: dramska sezona 1977/78.

Osem kuponov za 10 predstav v abonmaju. Prodaja pri osrednji blagajni (Pasaža Protti) in vpisovanje pri krožkih podjetij, združenj, sindikalnih organizacij in šol. Informacije: Teatro Stabile, telefon 567201.

POLITEAMA ROSSETTI

Od ponedeljka, 10. oktobra, izven abonmaja: Garinei in Giovannini: «Anche i banchieri hanno un'anima». Komedija. Glasbena spremljava Terzoli in Vaime. Nastopajo G. Bramieri, P. Tedesco in V. Valeri. Abonenti uživajo popust 30% za prva dva večera in 20% za ostale ponovitve. Vstopnice pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Včeraj-danes

Danes, SOBOTA, 8. oktobra
SIMEON

Sonce vzide ob 6.12 in zatone ob 17.33 — Dolžina dneva 11.21 — Luna vzide ob 1.09 in zatone ob 15.08.

Jutri, NEDELJA, 9. oktobra
ABRAHAM

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 21 stopinj, najnižja 17, ob 13. uri 21 stopinj, zračni tlak 1013,9 mb pada, vlaga 68 odstotna, nebo 7/10 pooblačeno, veter 6 km na uro, jugozahodnik, morje skoraj mirno, temperatura morja 17,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Včeraj se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa 11 oseb.

UMRLI SO: 83-letni Fortunato Toniol, 80-letni Antonio Lonzar, 64-letna Giovanna Stepancich por. Clarich, 84-letni Oscar Zebochin, 83-letni Giovanni Budicin, 14-letni Andrea Blenio, 87-letni Silvio Urban, 79-letni Antonio Biloslavo, 78-letna Francesca Rizzi vd. Legat, 57-letna Amalia Tavolato por. Pelizon in 80-letna Ocic vd. Masantini.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 8.30 do 20.30)

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Erta S. Anna 10, Lonjerska cesta 172.

(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)

Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 20.30 dalje)

Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure: telef št. 732-627.

V predpraznicnih in prazničnih dneh dnevna in nočna služba deluje nepretrgoma do 7. ure dneva po prazniku. To velja za zavarovance INAM, INADEL, ENPAS. Dnevni poziv na telefonski številki 68-441, nočni pa na številki 732-627.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel 226-165; Občine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-114; Božje polje Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - 61-446

TECAJI VALUT V MILANU DNE 7. 10. 1977

Ameriški dolar:	debeli	878.—
	drobni	850.—
Funt šterling		1545.—
Švicarski frank		375.—
Francoski frank		178.—
Belgijski frank		24,10
Nemška marka		379.—
Avstrijski šiling		53.—
Kanadski dolar		780.—
Holandski florint		355.—
Danska krona		135.—
Švedska krona		173.—
Norveška krona		152.—
Drahma:	debeli	20,50
	drobni	20,50
Dinar:	debeli	41.—
	drobni	41.—

MENJALNICA
vseh tujih valut

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

KULTURNI DOM

Sezona 1977/78 OTVORITVENA PREDSTAVA

OTON ŽUPANČIČ

VERONIKA DESENIŠKA

tragedija v dveh delih (pet dejanj)

OB STOLETNICI PESNIKOVEGA ROJSTVA

Scena: VLADIMIR RIJAVEC
Kostumi: MIJA JARČEVA
Glasba: MOJMIR SEPE
Režija: JOŽE BABIČ

V petek, 14. t.m. ob 20.30 ABONMA RED A — premierski
V soboto, 15. t.m. ob 20.30 ABONMA RED B — prva sobota po premieri
V nedeljo, 16. t.m. ob 16.00 ABONMA RED C — prva nedelja po premieri

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

RAZPISUJE

ABONMA

za sezono 1977-78

Vrsta abonmajev v Trstu

Red A (premierski)
Red B (prva sobota po premieri)
Red C (prva nedelja po premieri)
Red D (mladinski v sredo)
Red E (mladinski v četrtek)
Red F (sindikalni — druga sobota po premieri)
Red G (popoldanska predstava na dan praznika)
Red H (mladinski)
Red I (mladinski)
Red J (mladinski)

VPISOVANJE ABONENTOV ŠE DANES, 8. OKTOBRA V TRŽAŠKI KNJIGARNI, UL. SV. FRANČIŠKA 20, TEL. 732-487 TER OD PONEDELJKA, 10. T.M. DALJE OD 10.30 DO 12.30 PRI GLAVNI BLAGAJNI KULTURNEGA DOMA, TEL. 734-265

Kino

Ariston 16.30 «Karl e Kristiná». Max von Sydow, Liv Ullman.

Mignon 16.00 «Io sono il più grande». Muhammad Ali. Barvni film.

Nazionale 16.00 «La malavita attacca, la polizia risponde». Maria Rosaria Omaggio. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.

Grattacielo 16.00 «Cara sposa». Johnny Dorelli, Agostina Belli. Barvni film.

Excelsior 16.00 «Esorcista II: L'eretico». Linda Blair, Richard Burton. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.

Fenice 16.00 «Il principio del domino: la vita in gioco». Gene Hackman, Candice Bergen. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.

Eden 16.30 «Tre tigri contro tre tigri». R. Pozzetto, C. Ponzoni, E. Montesano, D. Di Lazzaro, P. Villaggio.

Ritz 16.00 «Nenè» Salvatoreja Sampierija. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.

Filodrammatico 16.00 «Notti peccaminose di una minorenne». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.

Cristallo 16.30 «La stanza del vescovo». Ornella Muti, Ugo Tognazzi. Barvni film.

Aurora 17.00 «I magnifici sette». Yul Brynner, Steve McQuinn, Charles Bronson, Elli Wallach. Barvni film.

Capitol 16.30 «Agente Newman». George Peppard. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.

Moderno 16.30 «La compagna di banco». Lili Carati. Barvni film.

Ideale 16.30 «L'altra metà del cielo». Monica Vitti, Adriano Celentano. Barvni film.

Impero 15.30 «La grande fuga». Steve Mc Quinn, Charles Bronson. Barvni film.

Vittorio Veneto 16.30 «La corsa più pazza del mondo». Michael Sarrazin. Barvni film.

Astra 16.30 «La pantera rosa». David Niven, Peter Sellers, Capucine. Barvni film.

Radio 16.00 «Profumo di donna». Vittorio Gassman, Agostina Belli. Barvni film.

Volta (Milje) 17.00 «Amici miei». Ugo Tognazzi, Ettore Moschin. Barvni film.

Koncerti

Italijansko-avstrijski krožek v Trstu in Krožek za kulturo in umetnost prirejata v ponedeljek, 10. t.m., ob 20.30 v veliki dvorani CCA v Ul. S. Carlo 2 koncert Dua Leonhard Wallisch - Rainer Keuschnig (čelo - klavir). Na programu bodo dela Strawinskega, Erbseja, Janačka in Debussyja.

Mali oglasi

TRISOBNO stanovanje dajem v najem na Opčinah, telefon 211465 ali 211688.

Baletna šola SSG

OBVESTILO

Sestanek staršev in gojenk z baletnima pedagogoma bo v ponedeljek, 10. t.m. ob 15. uri v Kulturnem domu.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB iz Ul. Donizetti, prireja za jutri, 9. t.m., večer s plesom ob priliki novega letnega delovanja. Večer bo v dvorani PD BARKOVLJE v Ul. Cerreto 12. Igral bo ansambel EXPLORER 74.

Poskrbljeno bo za prigrizek.

Začetek ob 19. uri.

Vabljeni vsi mladi.

Odbor SKK

Razstave

V umetnostni galeriji «Planetario» (Ul. Diaz 1/D) razstavlja umetnik Pichette.

V galeriji **«Torbandena»** razstavlja slikar Zoran Mušič.

V galeriji **«Forum»** v Ul. Coroneo razstavlja tržaški umetnik Edvard Zajec.

V **Občinski galeriji** razstavlja tržaška umetnica Eletta Doveri-Baldini.

V galeriji **«La Lanterna»** v Ul. sv. Nikolaja razstavlja grški slikar Richard Oberhuber.

V galeriji **«Tribbio»** na Piazza Vecchia je razstava del turinskega slikarja F. Tabussa.

V galeriji **«Cartesius»** v Ul. Marconi razstavlja svoje najnovejše grafike tržaški slikar Livio Rosignano.

V galeriji **«S. Elena»** v Ul. degli Artisti razstavlja slikar Walter Dusatti.

«Galleria Moderna» v Pasaži Rossoni razstavlja 16 slikarjev iz sindikata likovnih umetnikov CISL.

Izleti

PD Ivan Grbec v Škednju priredi 30. oktobra enodnevni avtobusni izlet v Pulj in Medulin. Vpisovanje vsak delavnik od 18. do 19. ure v društvenih prostorih ali po telefonu 812269 od 13. do 14. ure. Plačilo ob vpisu 5.000 lir.

Devinsko-nabrežinska sekcija Slovenske skupnosti organizira dvodnevni izlet v Slovenske Konjice 15. in 16. oktobra. Cena, vključno vožnja, večerja, prenočišče, zajtrk in kosilo je 20.000 lir. Vpisovanje pri Nevenku Grudnu, Orlandu Žbogarju in Marjanu Kralju.

Združenje Union prireja v nedeljo, 16. oktobra dva izleta v Pedaveno in v Koetschach (Avstrija). Informacije in prijave pri združenju Union v Ul. Valdirivo 30, telefon 64459 vsak dan razen srede od 17.30 do 19.30.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega očeta, tasta, nonota, brata, strica in svaka

JOSIPA SANCINA

PROFESORJA V POKOJU

se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, zahvaljujemo se tudi g. Dušanu Jakominu, škedenjskemu kaplanu za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Sin dr. Josip z družino, hči dr. Ana Marija in drugi sorodniki

Trst, 8. oktobra 1977

Pogrebno podjetje, Ul. Zonta 3

V KOPRU OB DESETLETNICI SMRTI UGLEDNEGA REVOLUCIONARJA

V prostorih Delavske univerze spominska soba Ivana Regenta

Slavnostni govornik je bil član sveta federacije Branko Babič, prisotni pa so bili številni ugledni predstavniki slovenskega političnega in kulturnega življenja ter gostje - Darilo delegacije iz Kontovela - Ubran kulturni program

KOPER — Ob desetletnici smrti uglednega slovenskega revolucionarja, publicista in družbeno političnega delavca Ivana Regenta so dopoldne v prostorih Delavske univerze v Kopru odprli Regentovo spominsko sobo. Slovesnosti so se udeležili številni ugledni slovenski družbenopolitični delavci, med njimi Lidija Šentjurc, dr. Joža Vilfan, Marija Vilfan, Zoran Polič in Julij Beltram, predsednik obalnokraške konference Socialistične zveze Črtomir Kolenc, delegacije Kopra, Izole, Pirana in Sežane, delegacija Trsta (Boris Race, Stanislav Renko in Jože Koren), španska borca Tone Ukmar in Leopold Caharija in številni drugi.

V uvodnih besedah je predsednik kraškoobalnega sindikalnega sveta Marko Kren poudaril, da pomeni odprtje spominske sobe hvaležnost ljudstva kraškoobalnega področja velikemu revolucionarju, ki je vse svoje življenje posvetil boju za pravice delovnih ljudi. Pobudniki akcije za ureditev sobe so bili obalnokraški sindikati, klub samoupravljavcev in Delavska univerza Ivan Regent, pri samih delih pa so se najbolj angažirali kolektivi Tomosa, Stila, Centra, Slikoplasta, Elektro Kopra in Invest biroja. V akciji za zbiranje prispevkov, ki se še nadaljuje, se je vključilo nad 40 osnovnih sindikalnih organizacij. Ob koncu je Marko Kren tudi poudaril, da pri ureditvi prostora ne gre samo za spominsko obeležje, ampak bo ta prostor na razpolago predvsem delavcem in mladini in tudi širši javnosti za proučevanje marksistične in druge napredne družbenoslovne publicistike.

Zatem je imel slavnostni nagovor član sveta federacije Branko Babič. Najprej je na kratko orisal razmere pred prvo svetovno vojno v Trstu, v katerih je začel svojo revolucionarno pot Ivan Regent. Povedal je, da so na Regentovo pobudo že leta 1905. ustanovili v Trstu delavsko kulturno - prosvetno društvo Ljudski oder, ki je kmalu postalo žarišče kulturnoprosvetnega in tudi političnega udejstvovanja delavcev. Z vso vnemo se je lotil dela kot organizator in predavatelj in v nekaj letih so na področju Julijske krajine ustanovili kar 62 podružnic Ljudskega odra. Toda to je bil šele začetek. Regent se je odločno opredelil proti takratni slovenski meščanski narodni stranki ter se kmalu uveljavil kot vodilna osebnost v tržaškem slovenskem socialističnemu gibanju. Pri tem je sodeloval z vodjem italijanskega socialističnega gibanja Pittonijem, s katerim sta našla skupni jezik v boju za delavsko solidarnost in delavske pravice in proti vplivom italijanskega nacionalizma.

Po prvi svetovni vojni je bil Regent eden izmed ustanoviteljev italijanske komunistične partije in predsednik deželnega odbora KPI za Julijsko krajino. V tem razdobju je močno občutil vso krivico imperialističnega diktata, ki je primorske Slovence odtrgal od matične domovine. Stališče, da je nacionalna osvoboditev Primorske lahko le rezultat socialistične revolucije in samoodločbe naroda, je dosledno zagovarjal tudi v KP Italije.

Z nastopom fašizma je doživljal stalno preganjanje, policijsko nadzorstvo in občasne aretacije. Politično udejstvovanje mu je bilo skoraj onemogočeno, odpustili pa so ga tudi iz službe. Zato je leta 1927 emigriral v Ljubljano, kjer je ustanovil točko za povezavo s KPI. V naslednjih letih je Regent živel nekaj časa v Parizu, od leta 1931 do 1945 pa v Moskvi, kjer je delal kot član Rdeče pomoči, kot predavatelj in kot prevajalec marsistične literature, leta 1941 pa je tudi postal urednik slovenske oddaje moskovske ga radia. Po osvoboditvi je bil Regent najprej nekaj časa v Trstu, nato pa je odpotoval v Ljubljano, kjer je vse do svoje smrti opravljal vrsto odgovornih funkcij. Bil je član slovenske vlade in izvršnega sveta, član CK Slovenije in Jugoslavije in član zveznega odbora SZ DL. Zlasti pa je treba poudariti njegovo funkcijo predsednika Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije. V tej funkciji — je poudaril Branko Babič — je prepotoval vso Slovenijo, se srečeval in se pogovarjal s preprostimi ljudmi, jim predaval in svetoval ter tako dajal velik osebni prispevek k ljudski kulturni ustvarjalnosti. Branko Babič je na koncu tudi sumiral izredno obsežno publicistično dejavnost Ivana Regenta, saj je med drugim ustanovil in urejal v Trstu Delavski list, nadalje je bil pobudnik za ustanovitev časopisa Delo in revije Njiva, napisal je vrsto brošur in člankov itd. Svoja publicistična dela je objavil v treh knjigah «Poglavja iz bojev za socializem».

V nadaljevanju slovesnosti se je ravnateljica Delavske univerze Marija Vogrićeva toplo zahvalila vsem, ki so prispevali k ureditvi spominske sobe in obljubila, da bo ta ustanova postala veren dedič bogate Regentove duhovne zapuščine. Njeno glavno poslanstvo, to je izobraževanje delavcev in širokih plasti prebivalstva, je bilo tudi tisto, za kar se je Regent prizadeval vse svoje življenje.

Udeleženci slovesnosti so zatem toplo pozdravili delegacijo iz Kontovela, rojstnega kraja pokojnega revolucionarja, ki je prinesla podstavek s kraškim kamnom.

V kulturnem delu programa so sodelovali primorski študentski oktet, člana stalnega slovenskega gledališča iz Trsta Mira Sardoćeva in Stane Starešinič in književnica Marička Žnidaršič, ki je prebrala nekaj svojih pesmi in obudila osebne spomine na srečanja z Regentom.

Predvajali so tudi magnetofonski posnetek Regentovega govora ob odprtju Kulturnega doma v Desklah leta 1965.

O sami spominski sobi naj povemo, da je to okusno urejen prostor, v katerem je predvsem bogata Regentova zasebna knjižnica, številna odlikovanja in priznanja ter pisalni pribor, slika in drugi osebni predmeti. Drugi del sobe pa je prirejen kot prostor za proučevanje marksistične in druge napredne družbenoslovne literature.

Ljuban Omladič

JUTRI OD 7. DO 11. URE

Območje miljske občine brez električne energije

Družba je električno energijo ENEL sporoča, da bodo jutri dopoldne opravili vrsto neodložljivih popravil na visokonapetostnem omrežju v miljski občini. Zaradi tega bodo od 7. do 11. ure — razen na območju Frankovca — prekinili dobavo energije električne energije.

V Trstu odkrita kadilca hašiša

V Ul. Giulia so agenti javne varnosti odkrili «kadilnico» hašiša. Policija je že več časa opazovala, kdo hodi v hišo in kmalu so odkrili, da je tam eden izmed tržaških centrov, kjer se prodajajo mamila. Obiskovalci «kadilnice» so bili namreč povezani z arabskimi trgovci hašiša.

V trenutku, ko so agenti vlomili v stanovanje, jih je zajel težak duh po hašišu in zalotili so dva mladeniča, ki sta uživala mamilo. Medtem so prišli v kadilnico, nič hudega sluteč, še štirje mladeniči, najstarejši ima komaj dvajset let. Preiskovalci so priprli lastnika stanovanja in ga prijavili sodnim oblastem.

VČERAJ V PIRANU

Zaključen 24. kongres Zveze društev folkloristov Jugoslavije

Številna predavanja in živahna razprava o štirih osnovnih temah

V Piranu se je včeraj zaključil 24. kongres Zveze društev folkloristov Jugoslavije. Kongres je po šestih letih potekal spet v Sloveniji, vsako leto je namreč gostitelj druga republika. Kongres se je začel v ponedeljek, zajemal pa je štiri različne teme.

Začetna tema je obdelala osebnost predsednika Tita v ljudski ustvarjalnosti. Za nas zamejce je pa spadala med najbolj zanimive druga tema, ki je bila v celoti posvečena Krasu. Kar štirje referati so z različnih zornih kotov obravnavali ljudsko ustvarjalnost slovenskega Krasa. Tako je na primer Naško Križnar, ki deluje v okviru Novogoriškega muzeja, na splošno orisal slovenski Kras in njegove posebnosti. Znani Milko Matičetov je obravnaval slovenskega človeka na kraški planoti, referent Cevc je obdelal ljudsko arhitekturo na Krasu, Julijan Strajnar, član ljubljanskega glasbeno - narodopisnega inštituta, je pa govoril o ljudski glasbi na Krasu. V okviru zadnjega referata je bil dan poseben poudarek zvonjenju, oziroma pritrkavanju, v čemer so Slovenci pravi mojstri. Prisotni so lahko prisluhnili tudi posnetkom pritrkavanja v Bazovici.

Tretja tema je zadevala odsev socialnih razmer v ljudski ustvarjalnosti. Med številnimi predavatelji sta se tokrat oglasila dva Slovenca, to sta bila Zmaga Kumar, ki je obravnavala «socialnokritično v slovenski ljudski pesmi» in pa Marko Terseglav, ki je s svojim referatom o «odsevu socialnega porekla zapisovalcev v njihovem delu» izzval kar precejšnjo razpravo.

V sredo so bili med referenti na vrsti tudi trije Italijani, to so Gianpaolo Gri, Rienzo Pellegrini in G. Lughi, ki so po vrsti predavali o ljudski tradiciji in šoli, osveščanju in propagandi, o vplivih socialnih razmer na jezikovno politiko za časa fašizma, oziroma o kmečkih krogih in zatiranju narečnih raznolikosti, in še o posegih v toponomastiko.

Zadnja tema je pa obravnavala razmerje med folkloristiko in etnologijo. Spet sta nastopila dva slovenska referenta, Kremenšek in Vodušek. Prvi je obravnaval na splošno odnos oziroma resorje, ki ju krijeta etnologija in folkloristika, drugi se je pa posvetil posebej nalogam sodobne folkloristike. Referatom je sledila dokaj živahna diskusija, ki je zadevala posebej zadnje referate, nato pa kongres in njegovo vsebino v celoti. n.k.

OB DANAŠNJEM OBMEJNEM MLADINSKEM SREČANJU

Eden od konkretnih sadov delovanja novoustanovljenega Mladinskega odbora pri Slovenski kulturno - gospodarski zvezi je vzpostavitev stikov z Zvezo socialistične mladine Slovenije, v prvi vrsti pa z obmejnimi občinskimi konferencami ZS MS občin Nova Gorica, Tolmin, Sežana in Koper. Temelj tega sodelovanja je bil sestanek Mladinskega odbora z obmejnimi občinskimi konferencami ZSMS, ki je bil na sedežu SKGZ v Trstu 20. maja letos. Na tem sestanku je prišlo do izmenjave mnenj o načinu, kako postaviti na otipljivo podlago že od nekdaj izraženo željo po organiziranem tesnejšem in plodnejšem sodelovanju mladih tostran in onstran meje. Izmenjali so si mnenja o vzrokih, ki niso do sedaj dopustili, da bi se tako sodelovanje lahko vzpostavilo že mnogo časa prej.

Ne bi bilo prav, če bi trdili, da sploh ni bilo nikakršnega sodelovanja. Dejstvo pa je, da je bilo to prepuščeno slučajnosti in dobri volji posameznikov ali posameznih organizacij. Mnogokrat so to bila le športna srečanja ali pa izmenjava sodelovanja na kulturnih prireditvah v zamejstvu in v domovini. Do globljih stikov pa velikokrat sploh ni prišlo. V zadnjih letih se je pojavila težnja po pobratenju naših zamejskih društev in vasi s sosednjimi v matični domovini. To predstavlja brez dvoma velik korak naprej. Mislimo, da to še ni dovolj.

Naravno je, da so naši stiki najpogostejši z obmejnimi kraji in ljudmi od Tolmina do Miljskih hribov in do Kopra. Prav zato je sestanek 20. maja odskočna deska za vse bodoče delovanje MO v tej smeri. Srečanje nam je omogočilo, da smo uspeli vzpostaviti iskrene in prijateljske odnose z našimi sovrstniki iz matične domovine, kar je morda najbolj pripomoglo, da se je naše sodelovanje v naslednjih mesecih znatno okrepilo. Izhodišče, iz katerega smo izhajali, je bila očitna potreba po večjem in globljem spoznavanju razmer, v katerih živi in dela mladina v zamejstvu, in njenih potreb. Obe strani sta se strinjali z ugotovitvijo, da je prav ta pomanjkljivost v prejšnjih časih predstavljala oviro po sodelovanju. Zato naj bo mladina v matični domovini čim podrobneje obveščena, kako živimo Slovenci v Italiji, da smo organizirani, da je naše kulturno delovanje močno razvejano. Od tod sklep, da bodo v bodoče mladinske revije in časopisi v matični domovini redno poročali o dogodkih in življenju pri nas v zamejstvu. Predstavniki MO pri SKGZ so se obvezali, da bodo njegovi predstavniki prisotni na mladinskih delovnih akcijah po Sloveniji in da bodo organizirali predavanja o zamejski problematiki na teh delovnih akcijah, na katerih sodeluje običajno res veliko aktivnih mladincev. Važno mesto bodo v bodoče zavzemali skupni seminarji, na katerih bo mogoče analizirati do podrobnosti vse težave in ovire ter postaviti na še trdnejše temelje vse bodoče sodelovanje med našima mladinskima organizacijama.

Omeniti moramo tudi skupni sestanek MO, obmejne občinske konference ZSMS in republiške konference ZSMS v Ljubljani 23. junija letos, ki je pogoj za to, da se bo naše nadaljnje skupno delo odvijalo brez težav in zastojev.

Mladinski odbor pri SKGZ pa ni skrbel samo za izboljšanje stikov z matično domovino. Na svojih številnih rednih sejah je sledil tudi zamejski problematiki na vseh področjih. Člani odbora so bili prisotni in aktivni na vseh večjih akcijah zadnjih mesecev v zamejstvu. Omenimo naj samo konkretno pomoč, ki so jo njegovi člani nudili bratom iz Beneške Slovenije pri organiziranju srečanja treh narodov na Kamenici in prisotnost na protestni manifestaciji v Bazovici. Mislimo, da vse to delo, ki ga je od svoje ustanovitve Mladinski odbor pri SKGZ do sedaj opravil, in izkušnje, ki si jih je v tem času nabral, mora nujno obroditi v bližnji in daljnji prihodnosti dobre sadove. Današnje srečanje Mladinskega odbora in obmejnih občinskih konferenc ZSMS bo brez dvoma doprineslo novih idej in pobud v delovanje MO in njenih članic v zvezi s sodelovanjem z matično domovino. Naj še ob zaključku omenim potek današnjega srečanja: ob 8.30 sprejem delegacij OK ZSMS na sedežu SKGZ v Gorici ob prisotnosti članov teritorialnega odbora SKGZ za Goriško; ob 10.00: pričetek razgovorov v Novi Gorici; ob 14.00: ogled muzeja v Kromberku; ob 15.00: razgovor s krajevno skupnostjo ZSMS Vozila - Gorica o problematiki mladih na delovnih mestih.

David Sošol

Kdo krši prometne predpise v Štandrežu

Šoferji tovornjakov še naprej vozijo po Ulici Trivigiano in naprej skozi Štandrež, ne oziraje se na prometne znake, ki jih je pred časom postavila goriška občina na zahtevo rajonske konzulte. Marsikdo je že plačal kazen, vendar kaže, da to ne zaleže. Po drugi strani je nadzorstvo samo občasno, tako, da se večina kršilcev izmaže brez posledic. Kaže, da se z novo ureditvijo ne strinjajo (najbrž niso seznanjeni) tudi pri carinski upravi v Gorici. O tem zgovorno priča dogodek, ki se je pripetil te dni in ki se je zaključil s posegom orožnikov. Predsednik rajonske skupščine je namreč voznika tovornjaka, ki je vozil po omenjeni ulici, opozoril na prekršek. To pa je bil povod, da je finančni stražnik, ki je sedel poleg šoferja — šlo je za prevoz carinskega blaga — vzrojil, in na dokaj neprimeren način dal Walterju Reščiču razumeti, da za finančno upravo prepoved ne velja.

Spor se je končal s posegom orožnikov, ki so vozniku tovornjaka naložili globo. Reščič je o dogodku pismeno obvestil tudi carinsko upravo.

SESTANEK PREDSEDNIKA API V TRŽIČU

KRIZA TUDI V MALI IN SREDNJI INDUSTRIJI

Poprečna starost delavcev v gradbeništvu znaša 50 let

Stiska male in srednje industrije na območju Tržiča je bila predmet pogovora, ki ga je predsednik ustreznega združenja Italo Attoni imel s komisarjem občine Tržič dr. Francescom Laroso. Predsednik API Italo Attoli se je zaustavil pri splošnih gospodarskih težavah, ki se pojavljajo tudi v industrijskem sektorju na Goriškem, zlasti v ladjedelski industriji, zaradi česar prihaja do krize tudi v majhnih obratih, ki so proizvodno povezani z velikimi. Če ne bo vprašanje ladjedelnice Italcantieri hitro rešeno na podlagi izdelave celovitega načrta za povečanje proizvodnje bodo tudi za manjše obrate nastopile resne težave.

Tudi gradbeništvo, ki je pri nas zelo pomembna gospodarska dejavnost, je v hudi krizi zaradi pomanjkanja delovne sile, ki je do nedavnega iskala zaposlitev prvenstveno v ladjedelnici, in zaradi pomanjkanja ustreznih šol. Poprečna starost delavcev v gradbeništvu znaša 50 let. Če se bodo mladi še naprej izogibali zaposlovanja v gradbeništvu, bo ta sektor ostal brez delovne sile.

Vprašanje zase je uvajanje dajatev za urbanizacijo na podlagi zakona Bucalossi za štanovanjsko kot za industrijsko gradnjo, zaradi katerih se je gradbena dejavnost zmanjšala. Predsednik API Attoli je sporočil komisarju Larosi, da je organizacija pripravljena sodelovati pri iskanju ustreznih rešitev v prid male in srednje industrije.

Skupno poročilo o sestanku predsednikov za videmski sporazum

Ob zaključku dvodnevnega sestanka predsednikov stalne mešane komisije za izvajanje videmskega sporazuma, ki so ga priredili v četrtek in petek na županstvu v Gorici, so objavili skupno tiskovno poročilo, v katerem je med drugim rečeno, da sta predsednika, opolnomočeni minister Girolamo Trotta za Italijo in podtajnik za mednarodne odnose pri izvršnem svetu SR Slovenije Tone Poljšak za Jugoslavijo, preučila vprašanja, ki bodo na dnevnem redu 21. zasedanja mešane komisije meseca novembra v Jugoslaviji ter sta si izmenjala poglede o pomorskih in avtobusnih zvezah na obmejnem področju, o carinskih in valutnih olajšavah ter o sodelovanju krajevnih teles.

Na sestanku sta posebno skrb posvetila gradnji ter načrtovanju objektov na mejnih prehodih v Štandrežu, v Gabrijelovi ulici in pri Lipici.

Predsednika sta ponovno poudarila velik pomen videmskega sporazuma za razvoj prometa med obmejnima področjema ter sta obenem podčrtala potrebo, da se njegova določila prilagodijo interesom obmejnega prebivalstva.

Pogovori, katerim sta prisostvovala tudi predsednik Nove Gorice in župan Gorice, so potekali v ustvarjalnem ozračju in prijateljskem sodelovanju.

Izleti

Mladinski center v Gorici priredi v nedeljo, 16. oktobra, avtobusni izlet v Kumrovec, rojstni kraj tov. Tita. Prijave sprejemajo na sedežu ZSSDI — Ulica Malta 2, tel. 2495 in na sedežu Mladinskega centra v Svetogorski ulici 84, tel. 83495.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna Centrale, Trg Republike, tel. 72-341.

V PROSTORIH ESPOMEGO

FESTIVALSKE PRIREDITVE ČASOPISA «AVANTI!»

Pozdravna govora tajnika mestne sekcije in posoške federacije - V nedeljo srečanje socialistov Furlanije-Julijske krajine

V prostorih blagovnega sejma ESPOMEGO v Gorici se je včeraj pričel festival lista «Avanti!», ki ga prireja posoška federacija PSI. Festivalske prireditve se bodo zvrstile v loku celega meseca in jih bo z govorom sklenil vsedržavni tajnik PSI Bettino Craxi.

V mesecu oktobru je torej v Gorici pričakovati več zanimivih prireditev, kot so srečanje izvoljenih socialističnih predstavnikov s predstavniki tiska in televizije, okrogla miza o urbanističnih vprašanjih Gorice, italijansko - jugoslovansko srečanje o osimskem sporazumu in obmejnem sodelovanju ter sestanek socialističnih delegacij evropskih držav.

Na včerajšnji otvoritveni svečanosti je spregovoril tajnik mestne sekcije, potem pa so odprli kioske in priredili glasbeni špektakel «La Buona Novella». Danes ob 17. uri bo spregovoril pokrajinski tajnik PSI, ob 20. uri je na sporedu glasbena prireditev z ljudskimi pesmimi. Jutri bodo ob 16. uri nastopili kotalkarji prosvetnega društva Oton Župančič iz Standreža, ob 18. uri se bodo srečali socialisti, ki delujejo na območju naše dežele, zvečer pa bo nastopil glasbeni ansambel «Le Rose Scarlatte».

Vse večere bodo na voljo tipična jedila, ples, glasba.

Poravnava spora na trgovski šoli

Slovenska javnost v celoti, predvsem pa dijaki, profesorji, člani zavodskega sveta in starši kot najbolj prizadeti so z zadovoljstvom sprejeli na znanje poravnavo spora na trgovski šoli ter nadaljevanje rednega šolskega leta. Kakor hitro bo komisija pri šolskem skrbništvu opravila imenovanja, bo poskrbljeno tudi za suplente na vseh slovenskih srednjih šolah.

Do večjih sprememb pri namestitvah ne bo prišlo, tako kot jih ni niti na ravnateljskih položajih. Na gimnaziji - liceju za ravnatelja prof. Milko Rener, na učiteljišču in na šoli za otroške vzgojiteljice prof. Andrej Bratuž, na trgovskem zavodu prof. Albin Sirk, na nižji srednji šoli prof. Rozalia Simčič - Lojk.

Umrl je Jožef Brajnik-Taniž

Naenkrat se je v Štandrežu razširila žalostna novica. Včeraj je po kratki bolezni umrl Jožef Brajnik. Naniž po domače, tih, skrben in zaveden vaščan. Letos je dopolnil 7[illegible] let, a je kljub starosti še zmeraj aktivno sodeloval pri domačem prosvetnem društvu, pomagal pri odboru za postavitev spomenika padlim v NOB, skratka, bil je povsod.

Svoj delavnik je zmeraj delil med poklicem — dolga leta je bil zaposlen v Černigojevi mizarski delavnici v Gorici — družino in domačim prosvetnim društvom. Z ženo Pepco sta vzgajala tri hčere in sina, ki tudi aktivno sodeluje pri pevskih zborih.

Pogreb pokojnika bo danes ob 12 uri iz mrliške veže goriške bolnišnice v domačo cerkev.

● **Društvo GMG** vabi jutri na netekmovalni pohod v Slovrenc. Proga bo dolga 8 oziroma 16 km. Odhod s običajnega zbirališča pred stadionom na Rojcah ob 8.30.

Za zavarovance zavoda INAM vse po starem

Zavarovanci zavoda INAM — razen tistih, ki so zaposleni v trgovinski dejavnosti — bodo še naprej uživali ugodnosti, ki so jih imeli vse do lanskega leta, ko je generalno ravnateljstvo zavoda v Rimu enostransko preklicalo veljavnost posebnih predpisov, ki so urejali doteda nje odnose ter status zavarovancev iz obeh pokrajin izenačilo s tistimi iz drugih krajev Italije.

Tako izhaja iz tiskovnega poročila, ki nam ga je včeraj dostavilo pokrajinsko ravnateljstvo INAM v Gorici.

Natečaj za zdravnike in pomožno osebje

Pokrajinsko ravnateljstvo bolniške blagajne (INAM) sporoča, da je bil razpisan natečaj za zaposlitev zdravnikov, bolničark in radioloških tehnikov.

Prošnje je treba nasloviti na generalno ravnateljstvo zavoda po pokrajinskih ravnateljstvih v roku 30 dni po objavi natečaja v uradnem listu. Za vsa pojasnila se interesenti lahko obrnejo na tajništvo zavoda INAM v Gorici, Ul. Vittorio Veneto 24.

Urnik goriškega plavalnega bazena

Ravnateljstvo goriških plavalnih bazenov sporoča nove urnike pokritega bazena za mesec oktober:

8.00 - 12.30 šole
12.30 - 14.30 občinstvo
15.00 - 17.00 plavalni tečaji
17.00 - 18.00 rezerviran za športna društva
18.00 - 19.00 plavalna šola za tekmovalce ASGN
19.00 - 21.00 občinstvo
21.00 - 22.00 plavalni tečaji za odrasle (samo ob torkih in petkih)*
22.00 - 23.000 potapljaštvo, skoki v vodo in vaterpolo

* Opomba: tečaj za odrasle bo samo ob torkih in petkih, ostale dni v tednu pa bo namenjen potapljačem.

Gledališča

Primorsko gledališče, danes ob 20.15 v veliki dvorani PDG Soška 1, Nova Gorica. Ciril Kosmač Janez Povše: Balada o trobenti in oblaku. Abonmajska predstava za red S - sobota.

Kino

Gorica

VERDI 17.15—22.00 «Airport 77». J. Lemmon, L. Grant. Barvni film.
CORSO 17.15—22.00 «Agente 007, la spia che mi amava». Roger Moore, Barbara Bach. Barvni film.
MODERNISSIMO 16.30—22.00 «Gli anni in tasca». M. Jaubert, N. Felix. Barvni film.
VITTORIA 17.00—22.00 «Bestialità». F. March, L. Fani. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
CENTRALE 17.00—22.00 «Più forte ragazzi». T. Hill, B. Speancer. Barvni film.

Tržič

PRINCIPE 17.30—22.00 «Il poliziotto sprint».
EXCELSIOR 16.30—22.00 «Un borghese piccolo piccolo».

Nova Gorica in okolica

SOČA «Na zmajevi poti» japonski film ob 18.00 in 20.00.
SVOBODA «Avtocesta nasilja», ameriški film ob 18.00 in 20.00.
DESKLE «Ljubezen pomeni ljubosumnost», italijanski film ob 19.30.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Villa S. Giusto, Korzo Italija 244, tel. 83538.

Ob nenadni smrti Jožefa Brajnika izrekajo Malvini in Darku iskreno sožalje člani in članice pevskih zborov PD Oton Župančič. Sožalju se pridružujeta tudi uprava kulturnega doma A. Budala ter odbor za postavitev spomenika padlim v NOB.

PRIHODNJI MESEC V GORICI

Jamarji iz Furlanije zbrani na 3. deželnem kongresu

Udeležba speleologov iz Jugoslavije in Avstrije - «Kraški krti» bodo sodelovali s poročilom o odkritju in odkopavanju arheološko zanimive jame na Vrhu

Med pomembnimi kulturnimi dogodki, ki se bodo zvrstili v našem mestu v bližnji prihodnosti, velja vsekakor omeniti 3. deželni kongres speleologov, ki se bo začel 4. novembra v deželnem avditoriju. Pokroviteljstvo nad zborovanjem je prevzelo deželno odborništvo za kulturne dobrine, organizacija pa je bila poverjena speleološkemu odseku «Bertarelli», ki deluje pri goriški sekciji CAI.

Čeprav je zborovanje deželnega značaja, bodo na njem sodelovali tudi številni priznani strokovnjaki iz drugih krajev Italije, pričakujejo pa tudi jamarje iz Jugoslavije, Avstrije, Anglije in celo iz Argentine. Jamarji odseka «Bertarelli» bodo na zborovanju prikazali pred kratkim izdelan dokumentarni film o goriškem Krasu. Del zasedanja bodo namenili tudi razpravi o potresnih pojavih. Kongresu bodo sledili tudi jamarji odseka «Kraških krtov», ki so pripravili poročilo o odkritju in odkopavanju arheološko zanimive jame na Vrhu.

La Giulia: nujen poseg po dopolnilni blagajni

Na včerajšnjem sestanku med vodstvom podjetja La Giulia in sindikati, ki je bil na sedežu Združenja industrijcev v Gorici, so pregledali upravičenost sklepa o vpisu dobre tretjine delavcev v dopolnilno blagajno v roku od 17. oktobra do 21. januarja 1978. Pri tem je vodstvo podjetja pojasnilo, da nikakor ne more preklicati sklepa, ki pa da je začasnega značaja. V tem času naj bi namreč izčrpali zaloge, ki so se v zadnjih mesecih nakopičile v skladiščih. Vodstvo podjetja je tudi zagotovilo, da ukrep nikakor ne spreminja sprejetih načrtov vlaganj ter iskanja novih tržišč. Vodstvo se je tudi obvezalo, da v tem času (do januarja) ne bo prišlo do odpustitev. Podjetje pa bo tudi v roku poravnalo vse obveznosti, tako do zavoda za socialno zavarovanje, kakor do delavcev. Upati je, da bo podjetje sprejete obljube tudi držalo!

Športno združenje OLYMPIA

vabi redne člane, prijatelje in podporne člane na

VII. redni občni zbor

ki bo jutri, 9. t.m., ob 9.30 v mali dvorani Katoliškega doma, Drevored 20. sept. št. 85.

Odbor

RMV Trst - Gorica

obvešča, da bo redni letni občni zbor jutri, 9. oktobra, ob 10. uri v mali dvorani gledališča France Preseren v Boljuncu.

Nova naprava za merjenje hitrosti

Brzinomer na goriških cestah. Uporabljajo ga patrulje prometne policije, da dokumentirajo prekrške voznikov, ki vozijo prehitro. Aparatura deluje s takšno preciznostjo, da vozniku, ki je storil prekršek, ne kaže drugega, kot da seže v žep in plača, marsikdaj tudi slano plača. Vredna je 15 milijonov lir in bo kmalu amortizirana, če bodo vozniki še naprej tako «pridno» kršili nove prometne predpise o hitrosti

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE

ORGANIZIRA SEZONO V GORICI SKUPAJ S SLOVENSKO PROSVETNO ZVEZO IN ZVEZO SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE V SODELOVANJU Z USTANOVO ZA KULTURNE IN UMETNIŠKE PRIREDITVE (EMAC)

ABONMA V GORICI ZA SEZONO 1977-78

Cene abonmajev za sedem predstav

I. sedeži (parter in balkon)	10.000 lir
II. sedeži (parter in balkon)	7.000 lir
Mladina	5.000 lir

Tudi letos razpisujemo družinski abonma, ki omogoča družinam skupni obisk z osnovnim abonmajem, h kateremu vsak nadaljnji član doplača 5.000 lir. Mladinski abonma velja za vse sedeže in stane prav tako 5.000 lir.

VPISOVANJE ABONENTOV DO 15. OKTOBRA NA SEDEŽU SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE, UL. MALTA 2, TEL. 2495 TER V KATOLIŠKEM DOMU, DREVORED XX. SEPTEMBRA 85, TEL. 81-120.

ABONMAJI SE VPISUJEJO TUDI NA SEDEŽIH PROSVETNIH DRUŠTEV.

BENEŠKI DNEVNIK

PRIZADEVANJA ZA OHRANITEV JEZIKOVNEGA BOGASTVA

Tudi šolski sveti se zavzemajo za zaščito slovenskega jezika

Do 31. oktobra bo dežela sprejemala predloge šolskih ustanov

Ob začetku šolskega leta, ko se obenem približuje termin, ki ga je deželni odbornik Mizzau v svoji znani okrožnici o zaščiti jezikovnega bogastva dežele določil za odgovor s strani šolskih ustanov (to je 31. oktober), je tudi v Benečiji vrsta šolskih svetov razpravljala o pobudah, ki bi bile koristne za ohranitev in zaščito deželnega jezikovnega bogastva. Tako je prišlo do vrste sklepov, ki vsebujejo tudi predloge za konkretne pobude, ki naj bi se izvedle v šolah.

Kot je bilo lahko predvideti, so odgovorni, za katere so se odločili sveti šol, ki so zainteresirani za zaščito slovenskega jezika, med seboj dokaj različni.

Srednja šola v Čenti, kamor zahajajo tako furlanski dijaki, kot tudi slovenski dijaki iz Terske doline, je predlagala organizacijo tečajev za furlanščino in slovenščino in že razpravlja o tem, kako bi se ti dopolnilni tečaji organizirali. Podoben sklep je sprejela tudi srednja šola v Rubignaccu pri Čedadu, medtem ko je zavodski svet srednje šole «De Rubeis» v Čedadu, kamor zahajajo poleg Čedadcev zlasti dijaki iz občine Praprotno, pa tudi mnogi iz drugih občin, Nadiških dolin, sklenil, da podpre vse pobude, ki jih bo šola organizirala v zvezi z ovrednotenjem jezikovnega bogastva samega Čedada in Nadiških dolin. Srednja šola v Sv. Lenartu pa predlaga, naj dežela organizira in finansira posebne popoldanske tečaje, poleg tega pa se zavzema za izvedbo vseh tistih normalnih didaktičnih dejavnosti, pri katerih prihaja v poštev uporaba narečja kot kulturnega sredstva. Srednja šola v Špetru pa se nasprotno zavzema za to, da bodo pobude, ki stremijo k ovrednotenju domačega slovenskega narečja, v celoti vključene v normalne šolske ure, da pa naj bi učitelji imeli možnost, da pokličejo pri tem delu na pomoč strokovnjake.

Že ti prvi sklepi kažejo, da šolski sveti, v katerih so zastopani tako šolniki, kot starši, dajejo pozitivne odgovore pristojni deželni komisiji ter tako kažejo občutljivost in odprtost glede problema zaščite slovenskega jezika, tako v okviru normalne didaktične dejavnosti, kot tudi z uvajanjem posebnih pobud.

DANES V BARDU

Izročitev montažnih hiš iz Slovenije

Prva faza pomoči, ki jo je socialistična republika Slovenija podelila po potresu prizadetim krajem Benečije, se bo danes zaključila. V Bardu bodo namreč izročili uporabnikom nadaljnjih 13 montažnih hiš iz cementa, s čimer bo doseženo skupno število 40 hiš, ki je bilo predvideno in obljubljeno lani. Hiše, ki jih bodo jutri dodelili vaščanom Barda (9 hiš) in Tera (4 hiše), so vse podkletene, kar nedvomno še poveča njihovo vrednost in uporabnost. Sredstva za izgradnjo kleti so prišla deloma iz Slovenije, deloma pa je prispevala tudi domača občina iz svojih skladov.

PRED 10 LETI JE PADEL CHE GUEVARA

VERJEL JE V SVOBODO VSE LATINSKE AMERIKE

Te dni mineva 10 let, ko je v jugovzhodnih predelih Bolivije končal svoje revoluciji in svobodi posvečeno življenje junak «Che Guevara, ki je postal simbol upora in odpora vse Latinske Amerike. Prav gotovo ne bomo pretiravali, če bomo rekli, da je bil to eden najbolj dosledni revolucionarjev južnoameriške celine in eden najbolj odločnih nasprotnikov severnoameriške ekonomske in politične hegemonije v deželah Latinske Amerike in prav zaradi tega med milijoni tlačenih najbolj poularen. Zato so se bolivijske oblasti ob pomoči strokovnjakov iz severnoameriške obveščevalne službe CIA spravili nadenj in nad njegove soborce ter ga lovili po pušćobnih predelih jugovzhodne Bolivije, dokler ga niso zaradi izdajstva v neki soteski obkolili, ga ranili, in ker mu je brzostrelka odpovedala živega ujeli ter ga nato po strahotnem mučenju ubili.

Ernesto «Che» Guevara se je rodil 14. junija 1928 v mestu Rosario v Argentini, kot sin premožnega gradbenika. Po očetovi liniji je bil irske krvi in zato, baje, zelo nemirne in uporne narave. Čeprav

mu je zdravje že v otroških letih začelo nagajati, ker je imel hudo astmo, ki jo je nosil do smrti, se je z vsem žarom pognal v naporno življenje, se posvetil tudi športu, s čimer je dopolnjeval dneve zelo intenzivnega študija. Vso srednjo šolo je bil odličnjak in se kot tak vpisal na univerzo, in sicer na medicino. Že med srednješolskim študijem se je začel ukvarjati z družbenopolitičnimi problemi, tako da je zaradi tega po tretjem letniku prekinil medicino in se odpravil med Inke v Peruju, med Indiose v Boliviji, nato med rudarje v Čile. Vendar se je nato ponovno vrnil na medicino, jo zaključil in se nato kot mlad zdravnik odpravil v Venezuelo, da bi se tam posvetil zdravljenju ljudi, ki se jih je lotila neka kužna bolezen.

Tudi to plemenito delo pa ga ni zadovoljevalo. Kot smo rekli se je bil posvetil revoluciji in je zato odšel v Gvatemalo v času, ko je tu prišlo do velikih revolucionarnih dogajanj, kjer pa so po posegu ZDA pitko dobile nazadnjaške sile. V Gvatemalo je «Che» Guevara prišel le zato, da vidi poraz revolucije. Čeprav se je ves pognal v boj in klical na pomoč domače in tuje napredne sile, je ostal sam in si z begom v Mehiko rešil življenje.

V mehiškem glavnem mestu se je srečal s kubanskimi begunci, med katerimi je bil tudi Raul Castro, brat kubanskega premierja Fidela Castra. Guevara se je srečal tudi s Fidelom Castrom in na tem srečanju je bilo določeno, da se bo začel neposreden oborožen napad na režim diktatorja Batiste. Ko pa je skupina osemdesetih kubanskih upornikov prišla z ladjo na jugovzhodne obale Kube, je bila izdana in so jo Batistove vojaške sile napadale na dolgi poti v Sierro Maestro, tako da je bila ta prva vojska Fidela Castra zdesetkana. Kljub temu je Sierra Maestra tedaj postala gnezdo revolucije, skupina borcev, ki jo je vodil Fidel Castro pa jedro revolucionarne vojske, ki je razširilo požar revolucije s Sierra Maestre v vse predele Kube in v vsa naselja, tako da je po treh letih boja revolucionarna osvobodilna vojska pognala Batistovo diktaturo in 1. januarja 1959 vkorakala tudi v glavno mesto Havano. Na čelu ene od dveh kolon, ki sta osvobodili Havano, je bil Ernesto «Che» Guevara.

Govoriti o Guevari v prvih letih nove Kube pomeni govoriti o razmerah v tej mali deželi v neposredni bližini severnega velikana, ZDA, ki se je že v samem začetku zarotil proti njej. Zato pa se je «Che» Guevara pognal z vsemi svojimi sposobnostmi v izgradnjo nove družbe. Čeprav po poklicu zdravnik, prevzema na Kubi gospodarske posle, sodeluje pri agrarni reformi, postane direktor nacionalne banke in skuša na vse načine prispevati k temu, da reši kubansko ekonomijo pred gospodarsko blokado severnega soseda. In ko je dve leti po zmagi revolucije kubanska vlada podržavila severnoameriški kapital na Kubi, je «Che» Guevara šef ministrstva industrije.

V svojstvu ministra in gospodarstvenika, hkrati pa tudi revolucionarja «Che» Guevara veliko potuje in če so za Fidela Castra rekli, da je mož akcije, ki ne pozna kolebanja in utrujenosti, se «Che» Guevara more z njim kosati.

In nekega oktobrskega dne 1965 član kubanske vlade, «tretji mož» v vodstvu «edine socialistične dežele v novem svetu», državnik, politik, ekonomist in bivši zdravnik enostavno izgine. Svojemu najožjemu tovarišu in prijatelju Fidelu Castru je pustil pismo, v katerem je med drugim zapisal:

«Občutek imam, da sem zaključil del svoje dolžnosti, ki me je vezala na kubansko revolucijo na njenem ozemlju in se poslavljam od tebe in tvojega ljudstva, ki je postalo tudi moje ljudstvo ... Na novih bojiščih bom nosil v sebi vero, ki ste mi jo vlili, občutje, da vršim eno najbolj svetih dolžnosti: boriti se proti imperializmu povsod, koder se ta pojavlja. Kubo oprošćam sleherne odgovornosti, razen tiste, ki ji izvira iz njenega zgleda ... Če me bo usodna ura našla nekje pod tujim nebom, bo moja zadnja misel prav gotovo misel na kubansko ljudstvo in na tebe.»

Ob tem odločilnem koraku tako odgovornega človeka, se vendarle postavlja vprašanje, kaj ga je s Kube pognalo. Res je, v začetku smo rekli, da se je posvetil revoluciji. Toda če je kubanska revolucija uspela, jo je bilo treba še utrditi, jo je bilo treba razvijati in je bilo torej dela na pretek, posebno zaradi grožnje, ki je tej mali deželi prihajala s strani severnega soseda, ZDA. Kdor je podrobneje poznal «Che» Guevaro in razmere na Kubi, ve povedati, da sta bila «Che» in Fidel velika prijatelja, vendar pa hkrati dve osebnosti z nekoliko različnim gledanjem na nadaljnji razvoj Kube. Vtem ko je Fidel Castro vztrajal in še vedno vztraja na tem, da naj za sedaj osnova kubanskega gospodarstva ostane sladkorni trs, dokler si dežela ne ustvari svoje industrije, je bil «Che» Guevara za to, da naj se industrializacija dežele začne takoj. Monokultura, je menil Guevara, deželo in njen razvoj močno uklepa. Glede tega je verjetno imel prav, kajti nihče ne dvomi, da je Kuba napravila doslej velike korake, vendar je tudi res, da je še vedno preveč vezana na svoje sladkorne nasade, kar se danes negativno odraža na njenem ostalem gospodarstvu zaradi padca cene sladkorja na svetovnih tržiščih.

In vendar ne smemo v tem iskati razloge, zakaj je «Che» Guevara zapustil Kubo in odšel v Bolivijo. «Che» Guevara je imel svojo «ideologijo». Kot velik idealist si je zamišljal nekakšno «kontinentalno revolucijo», ki naj bi zajela vso Latinsko Ameriko. Znano je, da si je predočil možnost «dveh, treh, mnogih Vietnamov, ki bi vzcvetel na zemeljski obli», s čimer bi imperialističnim silam, konkretno Združenim državam, onemogočili, da bi posegle povsod v boj proti naprednim silam, kot so počele v jugovzhodni Aziji. Žal pa je «Che» Guevara naletel na ustrezen odmev v Boliviji, kjer je bolivijska vlada s terorjem prestrašila ljudi, da bi se ne pridružili Guevari in je pognala proti njegovi skupini sedemnajstih borcev vojsko 1800 izbranih vojakov, kateri je pomagalo tudi letalstvo. Iz dnevnika, ki ga je Che Guevara pisal, vidimo, kako se je v prvih dneh oktobra 1967 obroč okoli pogumne skupnice gverilcev ožil, dokler je niso zajeli v majhni soteski in kjer je po petih urah pogumnega boja odpor odpovedal. Štirje soborci so padli, «Che» Guevaro so bolivijski vojaki ranjenega ujeli, dvanajst borcev pa se je rešilo. Bilo je to 7. oktobra 1967.

Motiv iz Repnića (F. M. Magajna)

Iz umetnostnih galerij

ROSIGNANO V CARTESIUSU

Galerija Cartesius je pričela novo sezono s prikazom grafičnega dela tržaškega mojstra Livia Rosignana, zajetega v nizu odlično dotiskanih jedkanic, katerih osrednja motivika je zajeta iz življenja preprostih Tržačanov, torej ljudi, kakršne srečujemo na svojih sprehodih, oziroma med svojim brzenjem po mestu. Umetnik Livio Rosignano v svojem podajanju teh likov ne teži za tem, da bi prikazal globlje psihološko umevanje in razkrivanje njihove dejavnosti. Njegovi grafični listi so bolj kot dodelane kompozicije po večini le bežni grafični zapisi iz njegove skicirke, v kateri na enem samem listu podaja včasih tudi več različnih situacijskih podrobnosti, kot so se mu pač odkrivale vzdolž obale na pomolih, kjer je opazoval ribiče ali pa v barih, gostilnah in drugih javnih prostorih. Je torej v razstavljenih grafikah slikarsko gradivo za zasnove znanih Rosignanovih olj, ki bodo prav gotovo tudi podajala njegovo tipično motiviko t.j. stvarnost preprostega človeka.

V okusnem priložnostnem katalogu je reproduciranih 26 jedkanic, polnih motivov, ki prikazujejo najpreprostejšega človeka v vsakdanjem srečavanju po mestnih ulicah, trgih in javnih lokalih. Gre za upokojence pred okencem zastavljalnice, za samotnega pivca v točilnici, za klepetavi ženici sredi ulice, za skupinico ljudi pred barskim televizorjem itd. Nikjer pa ne srečujemo otroškega obraza, nikjer ni gneče veselih, razposajenih ljudi. Tu so celo povsem prazen bar in gost ali dva v znani tržaški kavarnici. In kljub tej očitni praznini zveni iz teh neko tiho občutje umirjenosti sicer sivega vsakdanjega življenja. «Samota in poezija» naslavlja uvodno besedo v katalogu njen avtor Libero Mazzi in prav v tem je osnovni poudarek teh na hitro ujetih neposrednih prizorov iz življenja odmiračoje generacije delovnih ljudi našega mesta. **M. B.**

Pesniki in pisatelji začetniki v Gradišču

Že šesto leto je objavljen razpis za književna dela pesnikov in pisateljev začetnikov in koliko je zanimanja za to dejavnost lahko govori tudi dejstvo, da je samo za letos prijavljenih 325 književnih del. Posebna komisija je imela polne roke dela, predno je lahko izbrala med dobrimi 20 najboljših del, ki naj bi prišla v ožjo izbiro.

Zveza KPO Slovenije v sodelovanju z Zvezo socialistične mladine in revij, ki imajo posluh za to, organizirajo vsako leto srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov v Gradišču v Slovenskih Goricah. Krajevne družbenopolitične organizacije tesno sodelujejo in pripravijo vse potrebno, da sprejmejo vse te avtorje, saj se v njihovem Kulturnem domu prirejajo literarni večeri, kjer se čitajo izbrana dela. Spretni režiser ima vso možnost zares na svojstven način poiskati obliko teh literarnih večerov, ki privabljajo poslušalce iz bližnje in daljne okolice.

To so svojevrstne kulturne manifestacije, ki imajo svoj širši pomen, saj vzbuja v krajih Slovenskih Goric veliko zanimanje za literaturo, približuje knjigo podeželskemu človeku, ki nima prilike slediti večjim kulturnim manifestacijam v večjih mestih, kjer imajo gledališče, opero, koncerte in druge prireditve. In ravno ti literarni večeri imajo številne poslušalce.

Preteklo nedeljo je bila v Gradišču že druga literarna kolonija, kjer so avtorji sami čitali svoja dela, ki niso prišla v ožjo izbiro. Pogovarjali so se z mentorji o svojih delih, samokritično razčlenjali, iskali pot, da bi prišli do izraza s svojimi izpovedmi. Njihov kažipot je bil skrbno začrtan, vendar je potrebno poiskati tudi način, kako prodreti med širše sloje, kako pritegniti poslušalce za to zvrst kulturnih manifestacij.

Vsekakor je nujno, da ob tej priliki povemo, kako so krajevne družbenopolitične organizacije Gradišča in občine Lenart ogromno pripomogle, da so bila dosedanja srečanja avtorjev začetnikov v takem prijetnem vzdušju in v splošno zadovoljstvo. Zlasti neutrudljivi Slavko Štefanec predsednik prireditvenega odbora v Gradišču, ki je z nevidno roko skrbel za vse in vsakogar posebej in člani mladinske organizacije, ki so mu tako vneto pomagali — zaslužijo vsako priznanje in pohvalo.

AUSEC ZORA

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 8. OKTOBRA 1977

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

12.30 *Balet Igorja Moisejeva*
13.30 DNEVNIK
17.00 *Ob petih z Amedeom Nazzarijem*
17.05 *Montreal '76: XXI. Olimpijske igre*, I. del
18.05 *Giovanna, včeraj in danes*
18.35 *Izžrebanje loterije*
18.40 *Nabožna oddaja*
18.50 *Iz parlamenta*
19.20 *Mamma a quattro ruote:* L'ADORABILE SUOCERA TV film
20.00 DNEVNIK
20.40 *Carlo Dapporto in Rita Pavone v:* RITA IN JAZ Prva glasbena oddaja
21.50 *Graham Greene pripoveduje:* LAHKE IN TEŽKE LJUBEZNI, film
22.40 *Slavni solisti* — MSTISLAW ROSTROPOVICH *Ob koncu DNEVNIK in Vremenska slika*

Drugi kanal

12.30 *Dogodivščine Robin Hooda proti sovražnemu šerifu Zavezništva ne bo*, film
13.00 DNEVNIK 2 — OB 13. URI
13.30 *Dnevnik 2 — Omnibus Aktualni tednik*
15.25 *V evroviziji Berlin:* ZAH. NEMČIJA - ITALIJA, nogomet Como: *Kolesarstvo*
18.00 *Poizvedovanje v šestih oddajah o zdravju ženske*
19.10 *Izžrebanje loterije*
19.15 *Dribbling Sobotni športni komentarji*
19.45 *Dnevnik 2* — ODPRTI STUDIO
20.40 *Maščevalec iz Corbilleresa*, prva oddaja
21.40 LUNGO VIAGGIO DI RITORNO, film Ob zaključku Dnevnik 2 — ZADNJE VESTI

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

8.00 *Čudoviti svet muca Filemona*
8.10 *Začetek tvegane poti*
8.25 *Modri plašček*
8.55 *Pisani svet*
9.30 *Dogodivščine morskega konjička*
9.45 *Počasno odštevanje*
10.05 *Cesta in mi*
10.15 *Kolera*, izobraževalna oddaja
10.35 *P. Gejdoš: Nemirna ljubezen*, nadalj.
11.45 *Jugoslovanska trimska televizija*
15.45 *Nogomet:* RIJEKA — ČELIK
17.35 *Obzornik*
17.50 *Radost Evrope*
19.15 *Risanka*
19.30 DNEVNIK
19.50 *Zunanjepolitični komentar*
20.00 DOBRI, SLABI IN GRDI, celovečerni western film Režija Sergio Leone (1976), v glavnih vlogah: Clint Eastwood, Elli Wallach, Lee Van Clef.
21.50 *Moda za vas*
22.00 DNEVNIK

Koper

15.45 *Nogomet:* RIJEKA — ČELIK
19.30 *Otroški kotiček*
20.15 DNEVNIK
20.35 *Živeti pogumno:* REŠITI ŽIVLJENJE
21.30 *Zgodovina ital. odporniškega gibanja*, 2. del
22.30 *Draga Caroline*, film

Zagreb

17.50 *Jaz sem veseli šolar*, otroška oddaja
20.00 *Humoristična oddaja*
20.30 *Mesec iz papirja*, celovečerni film
22.25 *Nogometna tekma* ZRN - ITALIJA

SVICA

19.45 *Kratkočasje*, risanka
20.45 *Monsieur Verdoux*, film
22.55 *Športne vesti*

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 15.30, 19.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.05 in 9.05 Glasba in kramljanje; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.35 Pratika za prihodnji teden; 12.00 Glasba po željah; 13.15 Slov. ljudske pesmi; 13.35 Iz operet in glasbenih komedij; 14.40 Roman; 14.30 Občaji in glasba; 15.00 Tekmujte s Petrom; 16.30 Svet okoli nas; 17.05 Mi in glasba; 18.10 Radijska zgodba; 18.45 Vera in naš čas.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 15.30, 18.30, 20.30, Poročila; 8.30 Dobro jutro v glasbi; 9.15 Elizabetine pripovedke; 10.00 Z nami je...; 10.15 Glasbeni portret; 10.32 Musica sprint; 10.45 Glasba in nasveti; 11.32 Mini juke box; 11.45 Moda center; 12.05 Glasba po željah; 14.00 O pregovorih; 14.33 LP tedna; 15.00 Glasba iz tretjega sveta; 16.05 Casadei; 16.40 Glasbeni notes; 17.00 Ob petih popoldne; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Vročih 100 kilovatov; 18.35 Zapojmo in zaigrajmo; 19.32 Glasbeni weekend; 22.00 Plesna glasba.

RADIO 1

7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 19.00, 21.00 Poročila; 6.00 in 7.30 Glasbeno prebujanje; 8.50 Klesidra; 9.00 in 10.35 Vi in jaz; 11.00 25, pa jih ne kaže; 12.05 Drugi zvok; 13.30 Glasbeni program; 14.45 Nogometna tekma in kolesarske dirke; 17.40 O energetiki; 19.35 Večerni program; 20.00 Sgap, glasbeno - govorni program; 21.05 L'Arlesiana; 22.40 Orkestri lahke glasbe; 23.05 Lahko noč.

RADIO 2

7.30, 8.30, 13.30, 15.30, 19.30 Poročila; 6.00 in 7.55 Oni drugi dan; 8.45 Glasba in književnost; 9.32 Zborovska glasba; 11.00 Operne arije; 11.32 Zabavni program; 12.45 Radiotrionfo; 15.00 Uganke; 16.37 Opereta, včeraj in danes; 17.55 Sobotni glasbeni program; 19.50 Humoristična oddaja; 21.00 Simf. koncert; 22.45 Paris chanson.

SLOVENIJA

5.00, 5.30, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 Poročila; 4.30 Dobro jutro!; 5.15 Danes za vas; 6.20 Rekreacija; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 7.20 Beseda na današnji dan; 8.08 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tednik; 9.35 Mladina poje; 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem?; 10.45 Turistični napotki; 11.03 Sedem dni na radiu; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Veseli napevi; 13.00 Danes do 13.00; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Glasbena abeceda; 14.25 S pesmijo v novi teden; 15.45 S knjižnega trga; 16.00 «Vrtiljak»; 17.00 Studio ob 17.00; 18.05 Gremo v kino; 18.45 Plesni orkester; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Ansambel Mojmira Sepeta; 20.00 Sobotna glasbena panorama; 21.30 - 23.00 Oddaja za naše izseljence,

DR. MIHA POTOČNIK JE SLAVIL SVOJ 70. ROJSTNI DAN

VSE SVOJE BOGATO ŽIVLJENJE POSVETIL SLOVENSKIM GORAM

Po rodu Gorenjec - Že v otroških letih v planine - Član «zlate naveze» Aktivno planinarstvo in planinska publicistika - Osnovna načela

Pred kratkim je predsednik Planinske zveze Slovenije in priznani planinski in pedagoški delavec dr. Miha Potočnik praznoval svojo 70-letnico. Čeprav se njegovo delo na planinskem, organizacijskem in kulturnem področju še zdavnaj ni zaključilo, bi vseeno omenili najvažnejše življenjske točke tega vsestransko plodnega in duhovno bogatega človeka. Premalo je, da o njem trdimo, da je skupno s tragično umrlim dr. Klementom Jugom in z Jožo Čopom začetnik slovenskega planinstva in alpinizma, nadalje da je pobudnik jugoslovanskih alpinističnih odprav v tuja gorstva in tu mislimo predvsem na Himalajo, ter ploden pedagog, pisatelj in eden izmed začetnikov slovenskega filma: vsaj pobliže moramo pogledati, kako mu je tekla življenjska pot, da lahko pravilno razumemo in cenimo njegovo vsestransko delo.

Miha Potočnik se je rodil 29. septembra 1907 v vasici Belci pri Dovjem, torej prav v srcu našega gorenjskega kota. Delavsko - kmečki družini je bil steber Mihov oče, od katerega je Miha že od mladih let povzel strast po hoji po logih, gozdovih in kolovozih, pozneje pa po nadelanih in nenadelanih gorskih poteh. Pozneje je Potočnikov starejši brat Franjo jemal Miho na izlete, kakor se v svojih poznejših spisih sam prav dobro spominja. Tako piše o nekem izletu, ki sta ga opravila marca leta 1923: «V snegu dvakrat k Perničniku in enkrat do Aljaževega doma v Vratih — krasen pogled na zasneženi Triglav in sosede». Potem pa sta še opravila težje ture kot so Grintavec, Tominškova in Bambergova pot v Triglavu, Mojstrovka, Prisojnik in drugi.

Miha je obenem tudi pridno študiral. V Kranju je dovršil klasično gimnazijo, nato pa še pravno fakulteto v Ljubljani. Najprej je bil odvetniški pripravnik pri dr. Alešu Stanovniku na Jesenicah, pozneje pa je prav tam postal samostojen odvetnik. Pred vojno so se njegove organizativne, publicistične, planinske, alpinistične ter politične dejavnosti harmonično dopolnjevale. Med vojno pa je bil v zaporih na Jesenicah, v Begunjah in Št. Vidu, pozneje pa so ga poslali v taborišče v Dachau, na Koroško na delo, nato pa se je končno znašel med gorenjskimi partizanskimi borci in na Pokrajinskem odboru OF za Gorenjsko.

Po vojni je bil direktor Železarne na Jesenicah, potem pomočnik ministra za komunalne zadeve, nato pa več let tajnik ljudske skupščine in sodnik ustavnega sodišča SRS in je še sedaj aktiven kot član Sveta republike.

V javnem življenju je izredno vidna predvsem njegova odločilna vloga pri razvoju slovenskega planinstva. V povojnem obdobju je namreč opravljal vse mogoče vodstvene funkcije, od načelnika gorske reševalne službe, preko predstavništva Jugoslavije v mednarodni zvezi planinskih organizacij pa do predsedništva Planinske zveze Slovenije. To funkcijo opravlja že natanko deset let.

Njegovo izredno alpinistično pot potrjuje že podatek, da menda ni sten in gore v vseh Julijcih, vzhodnih in zahodnih, od Triglava pa do Montaža, ki bi jih Potočnik ne bil preplezal, poleg tega pa je vodil mnogo odprav v tuja gorstva. Bil je član «zlate naveze», to je tiste naveze, katero sta poleg njena sestavljala alpinista in osebnosti kot sta Joža Čop in Stanko Tominšek. Ta naveza je v dvajsetih in tridesetih letih izredno natančno, skrbno in požrtvovalno «orala severno triglavsko steno ter vse ostale stene vzhodnih Julijcev. Na tak način so ti naši planinci dokazali ljubezen do lastne zemlje, saj so s svojimi prvenstvenimi vzponi še enkrat potrdili, da so te gore in te stene slovenske,

Kaj pa je pravzaprav Potočnika, pa tudi ostale slovenske alpiniste sililo v višave, v nevarnost, v stene? To je še najboljše opisal Miha sam v enem izmed njegovih prvih člankov, ko trdi, da prav gotovo ne hlastanje po rekordih, pa tudi ne častihlepje. Sploh pa ni mogoče povedati ali opisati, treba je doživeti tisto — tako pravi Potočnik — kar nas zvabi v gore. Gre tu za čisti in neomadeževani gorenjski zrak, za dehteče narcize, zagorele murke, pisk gamsa, nato pa iskanje z neukrotljivo močjo novih in drznih dogodivščin.

Miha Potočnik je skupno z Jožo Čopom sodeloval pri nastanku prvih slovenskih celovečernih planinskih filmov: «V kraljestvu zlatoroga» in «V triglavskih strminah» (leta 1931 in 1932).

Važno je tudi njegovo kulturno poslanstvo, saj se je in se še izkazuje kot ploden planinski pisatelj. Vse svoje dogodivščine in vzpone je skrbno opisoval v Planinskem vestniku, leta 1968 pa je Cankarjeva založba objavila njegove izbrane spise pod naslovom «Srečanje z gorami». Pri pisanju se Potočnik izkazuje predvsem po sočnosti in klenosti jezika.

Miha Potočnik se je ves čas svojega delovanja v planinski organizaciji zavzemal za množičnost planinstva. Njegovo res plodno delo se je tudi poznalo, saj se je število članov PZS, odkar je sprejel predsedniško funkcijo, zelo povečalo. Številke so v tem oziru dovolj zgovorne: pred desetimi leti je bilo v Sloveniji točno 100 planinskih društev z 32.510 člani, danes pa jih je 143 s skoraj 100.000 člani!

Bežen opis Potočnikovega lika nam jasno prikazuje veliko osebnost in vsestransko angažiranost ter veliko življenjsko delo, katero je opravil na planinskem ter širše političnem, kulturnem in pedagoškem področju. **D. JELINČIČ**

Patronat KZ - INAC svetuje

Jugoslovanska delovna doba se upošteva tudi za prostovoljno plačevanje prispevkov

Vpr.: «Po rodu sem Koprčanka in tam sem bila tudi zaposlena 6 let, od leta 1943 do 1948. Prispevki so bili redno plačani, kar je razvidno iz delovne knjižice, ki jo še vedno hranim. Leta 1948 sem se omožila s Tržačanom in sem se priselila v Trst, kjer še vedno bivam. V Trstu sem bila nato zaposlena še tri leta in pol, nakar sem zaradi otrok morala opustiti službo. Na pokojnino nisem nikoli mislila; sedaj pa sem prekoračila 50. leto in bi rada uredila svoj položaj, seveda če je to možno. Pripravljena sem se tudi začasno zaposliti, če ne bi bilo druge rešitve, raje pa bi le plačevala prispevke». M.S.

Vaša skupna delovna doba znaša 9 let in pol, s pravnega vidika pa jo moramo razčleniti v tri ločene kategorije: delovno dobo v Kopru do 15. 5. 1945 jo polnopravno priznava Jugoslavija, zaposlitev od 1945 do 1948 je danes ne upoštevata ne italijanska ne jugoslovanska zakonodaja (vendar bo ta zadeva rešena v najkrajšem času na osnovi osimskih sporazumov), končno uveljavljate 3 leta in pol delovne dobe v Italiji. Po vsej verjetnosti, vsaj po podatkih, ki smo jih zbrali iz dobro obveščenih virov, vam bodo z novim pokojninskim zakonom upoštevali zaposlitev v Kopru od 16. 5. 1945 do 1948 kot delovno dobo v Italiji, kar pomeni, da bo vaša tukajšnja pokojninska doba znašala 7 let. To pa bi bilo premalo, da bi imeli s 55. letom pravico do starostne pokojnine, za morebitno invalidsko pokojnino je sicer zadoščeno pogoju vsaj petletne zaposlitve, manjka pa eno leto plačanih prispevkov v zadnjih petih letih.

Za danes pa tri leta in pol delovne dobe v Kopru (1945-1948) ni majo nobene veljavnosti se pravi, da se vaša pokojninska doba zreducira na 3 leta in pol v Italiji ter 2 leti in pol v Jugoslaviji. Za izstavitev avtorizacije za prostovoljno plačevanje prispevkov je potrebno vsaj eno leto plačanih prispevkov v zadnjih petih letih (česar pa nimate) ali pa petletna doba brez časovnih omejitev. Po konvenciji med Jugoslavijo in Italijo je predvideno upoštevanje jugoslovanske delovne dobe ne le za priznanje pokojnine, temveč tudi za prostovoljno doplačevanje. Zato vam svetujem, da takoj vložite zahtevek na Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Ljubljani, ki vam bo na osnovi delovne knjižice izstavila ustrezno odločbo, nato pa boste vložila na INPS prošnjo za plačevanje prostovoljnih prispevkov (od prve sobote po vlogi), z ozirom na konvencijo med državama. Po enoletnem plačevanju boste lahko zaprosili za invalidsko pokojnino, kolikor bo obstajal zdravstveni pogoj, v nasprotnem primeru pa boste morala plačati skupno 5 let in pol prispevkov, da dosežete predvidenih 15 let pokojninske dobe, ki daje pravico do minimalne starostne pokojnine.

Če pa se nameravate zaposliti in vi vaša plača bila primerno visoka, bi lahko dosegla višjo pokojnino od minimalne, ker sedaj zavarovalni zavod izračuna višino pokojnine na podlagi prejemkov.

POVRNITEV KMEČKIH PRISPEVKOV

Vpr.: «Kot invalidska upokojenka sem se zbrisala iz kmečkega zavarovanja marca letos in so mi odobrili izbris s koncem lanskega leta. Zelo sem začudena, da mi je v preteklih dneh prišla spet kartela, da moram plačati prispevke tudi za leto 1977. Je to pomota? Kaj naj naredim?» M. Š.

Po zakonu je treba vse spremembe poimenskega seznama neposrednih obdelovalcev predložiti do konca meseca januarja. Ker je bil izbris opravljen naknadno, ste vi še zmeraj napisana na uradnih seznamih in davčna izterjevalnica vam je avtomatično poslala kartelo, da poravnate zavarovalne prispevke za leto 1977. Vam ne preostane drugega, kot da plačate celoten znesek, nato pa vložite na SCAU zahtevek, naj vam povrnejo celotni znesek na osnovi opravljenega izbrisa. Denar morate torej zaradi birokratskega iterja anticipirati, naknadno pa vam ga bodo vrnili.

ANDREJ ŠAVLI: VRSTA SKOZI ČAS

Obrazi koprsko-goriške generacije slovenskih učiteljev (1875 - 1909 - 1919)

XII.

Anton Dekleva

Rojen je bil v Vipavi leta 1866, kot upokojenec je leta 1934 še živel v Ljubljani. Obiskoval je učiteljišče v Kopru, kjer je maturiral leta 1887 v slovenskem in nemškem jeziku; nadaljeval je glasbeni študij in leta 1892 postal učitelj glasbe najprej na učiteljišču v Kopru, v letih 1897-1923 na učiteljišču v Ljubljani. Poučeval je violino in veljal za izbornega pedagoga; njegovi bivši učenci se ga spominjajo kot dobrega profesorja in plemenitega človeka. Kot glasbenik je deloval tudi izven šole, sam je komponiral in harmoniziral

V zvezi z moškim učiteljiščem v Kopru omenjamo Antona Deklevo lahko hkrati kot dijaka in kot profesorja. Njegovo glavno delovno torišče je bilo seveda učiteljišče v Ljubljani, kjer je deloval polnih 26 let in opravil veliko delo pri glasbenem usposabljanju učiteljev. Zanimivo je, da sta na ljubljanskem učiteljišču zelo dolgo dobo zaporedoma delovala dva glasbena pedagoga, nekdanja koprska maturanta: Anton Dekleva in Adolf Gröbming.

Albert Dominco (1865 - 1937)

Izhaja iz učiteljske družine v Kobaridu, brat Henrika; po osnovni šoli je končal pripravnico v Kobaridu in učiteljišče v Kopru, kjer je maturiral leta 1884; pred prvo svetovno vojno je učiteljeval na Tolminskem, nadalje v Čezsoči, bil je zastopnik učiteljstva in šolski izvedenec v okrajnem šolskem svetu Tolmin, aktiven v učiteljskem društvu in drugih društvih, leta 1914 je bil ob izbruhu vojne zaprt na Ljubljanskem gradu zaradi njegove jugoslovanske orientacije; med vojno je bil nato prvi vodja slovensko - hrvatske ljudske šole v begunskem taborišču Steinklammu, po vojni je do plebiscita učiteljeval na Koroškem, pozneje se ni vrnil na Primorsko, učiteljeval je na Dolenjskem, kjer je umrl, star 72 let.

Ciril Drekonja (1896 - 1944)

Bil je bajtarski sin, doma s Temljin nad Knežo pri Podmelcu. V družini je bilo že pet otrok, a so vsi pomrli pred njegovim rojstvom. Po osnovni šoli je prišel na tolminsko pripravnico, v letih 1912-1915 je obiskoval učiteljišče v Gorici kot reven dijak. Na koncu tretjega letnika je soška fronta prekinila njegovo redno šolanje. Bil je mobiliziran za vojaška dela tik za fronto, za gradnjo poti, mostov, postavljanje barak, prenašanje municije in gradbenega materiala. Leta 1916 je maturiral pred goriško izpraševalno komisijo, ki je delovala v begunstvu v Ljubljani, nato je nastopil službo kot učitelj na Pečinah, ker je bil začasno izpuščen iz vojske.

Sredi leta 1918 je bil spet vpoklican, koj po vojni je eno leto učil na Vipavskem, nato na Slapu ob Idrijci, spet na Pečinah in nadalje na Šentviški gori, dokler ni bil leta 1927 premeščen v Piemont. Ni zdržal na tujem, vrnil se je k družini na Modrejce, v letih 1928-1929 se je posvečal izključno narodnoobrambnemu delu. Preselil se je v Jugoslavijo, kjer je služboval na šolah v Kobilju in Turnišču v Prekmurju, v Jarenini pri Mariboru, na Pobrežju pri Mariboru, leta 1939 pa je prišel za okrajnega šolskega nadzornika v Kamnik. Maja 1941 so ga Nemci zaprli in po nekaj mesecih izpustili, proti koncu 1943 so ga drugič zaprli kot aktivista OF in KPS, ga strahotno mučili, poslali v Mauthausen, 31. januarja 1944 pa je padel kot talec v Šentvidu nad Ljubljano.

Drekonja je živel in delal v težkih časih in razmerah. Čas, ki ga je živel, in krivica, ki so jih morali prestajati on in njegovi ljudje, so ga nenehno zavezovale in podžigale k pisateljevanju, trda vsakdanja učiteljska tlaka pa ga je pri tem ovirala. Že v dijaških letih v Gorici je s tovariši izdajal dijaški leposlovni list Refleksi mladih in pisal vanj. Pozneje ga srečamo v Njivi, Novem rodu, Učiteljskem listu, Našem glasu, Koledarju Goriške Matice, v Biblioteki za pouk in zabavo. V mladosti je pisal tudi pesmi, pozneje črtice (Čuvaj Suta, Beg iz življenja), povesti iz bajtarskega življenja (Dolg, Listi bele marjetice), mladini, ki je ostala brez slovenske šole in pisane besede, je uredil Tolminske narodne pravljice in nekatere sam zapisal. Ko je lahko samo še dom prevzel učenje slovenskega pisanja in branja in so se pojavili učbeniki za tak domači pouk, abecednik Prvi koraki, berilo Kolački, pozneje še čitanke, je nastala potreba po priročniku za starše. Ciril Drekonja je napisal za Goriško matico tak priročnik z naslovom Pod domačim krovom.

Marjan Brecelj je v Tolminskem zborniku 1975 izčrpno obdelal življenje in delo Cirila Drekonje. Takole zaključuje sodbo o njem: «Čeprav je Drekonjo življenje odtrgalo od domače grude razmeroma zgodaj, če gledamo na njegovo literarno ustvarjanje, in čeprav ni imel več možnosti, da bi se med svoje ljudi in grape še kdaj povrnil, razen v sanjah in spominih, je vendar vse njegovo delo tesno povezano s primorsko pokrajino in človekom ter razmerami na njej, še posebej s Tolminsko ali ožjo Baško grapo. Zato bo večno živel kot rapsod te dežele, trd in neupogljiv na zunaj, kar je zapečatil tudi s svojo krvjo, vendar mehak in topel v svoji notranjosti, o čemer bo poleg prić njegovih sodobnikov še najbolj pričala toplina njegovih del.»

Vlada nad zdomce

Brezposelnost naj bi v Franciji reševali s prepovedjo dajanja dovoljenj za delo tujcem — Tudi odločne kritike

OD NAŠEGA PARIŠKEGA DOPISNIKA

PARIZ, 3. okt. — Številne leve organizacije — od političnih do sindikalnih in antirasističnih — ter večina francoskega tiska ostro napadajo odločitev vlade, ki se je spravila na zdomce, da bi tako »rešila« problem brezposelnosti. Od 1. oktobra v Franciji ne bodo izdajali dovoljenj za delo, razširila se je »pomoč za odhod« na vse tujce, ki delajo v Franciji najmanj pet let, za tri leta je prepovedan prihod družinskih članov k zdomcu v Franciji. Gre za kršenje človekovih pravic in besede o »svobodnem kroženju ljudi« so nenadoma dobile nenavaden prizvok.

Zdomci — večinoma iz arabskih držav, črne frankofone Afrike, Španije in Portugalske (iz Jugoslavije je kakšnih 80.000 delavcev, z družinskimi člani vred pa okoli 120.000) — so bili dolga leta dobrodošla in cenena delovna sila, ki je dala svoj veliki prispevek k velikemu razvojnemu skoku Francije. Toda navzlic splošno znani resnici, da tujci po navadi opravljajo dela, za katera Francozi nočejo prijeti, da so izkoriščani, da imajo zelo malo praktičnih pravic in da so zaradi polti, vere, jezika, kulture in še marsičesa drugega slabo sprejeti v francoski družbi, navzlic vsemu temu je nekatere — in očitno tudi vodilne — kroge v Franciji obšla misel, da bi bilo zlahka rešiti brezposelnost, če bi tujce pognali domov. V grobi obliki je to misel izrazil Jacques Chirac, ko je bil še predsednik vlade, v manj grobi obliki pa je prešla k dejanjem vlada Raymonda Barra.

Brez dovoljenja za delo ni mogoče dobiti dovoljenja za bivanje, kar pomeni, da čez nekaj dni ne bo mogel noben tujec delati v Franciji in da bodo številni izgnani, ker ne bodo imeli urejenih dokumentov. Zdomcem se zdaj prikazujejo pred očmi značilni prizori »policijskih vpadov« v pariški metro ali v prebivališča tujcev, ko naj bi šlo za »preverjanje identitete«, v resnici pa bo to le rešeto za izločitev neprijetnih tujcev.

Dosedanji ukrep o »pomoči za odhod« je bil namenjen samo brezposelnim zdomcem, in sicer naj bi dobili 10.000 frankov, če gredo domov (in se seveda nikdar več ne vrnejo v Francijo). Zdaj je ta »pomoč« razširjena na vse zdomce, ki so v Franciji najmanj pet let, se pravi na skoraj dva milijona tujih delavcev.

Tretji ukrep je »spolnočustvenega« značaja, kajti niti tisti zdomci, ki delajo v Franciji in jim ne grozi brezposelnost, dolga tri leta ne bodo smeli imeti družinskih članov pri sebi v Franciji.

Razlogi, s katerimi je državni sekretar Lionel Stoleru razložil te ukrepe, so jasni, vendar hkrati mračni. Tako naj bi bilo več dela za Francoze, preprečili naj bi prezgodnji »prehod v mladinsko prestopništvo«, onemogočili naj bi še večje povpraševanje po delu, kajti znano je, da se kmalu hočejo zaposliti tudi sorodniki že zaposlenih zdomcev.

Že tisti kritiki ukrepov, ki ne govorijo o rasizmu, zavračajo takšen odnos do zdomcev, ker je nerealen: zdomci delajo tisto, česar Francozi nočejo početi, saj je študija dokazala, da bi komaj 13.000 Francozov sprejelo delo, ki bi ga zapustilo 150.000 tujcev. In čeprav tujci živijo najslabše v Franciji, jim je vendarle bolje kot doma, kajti dežele v razvoju ne morejo dati dela vsemu prebivalstvu.

Komunisti in socialisti govorijo o škandalu, sindikati pozivajo na solidarnost francoskih in tujih delavcev, kajti vladni ukrep je po njihovem mnenju naperjen zoper ves delavski razred, časopisi z »Le Mondom« na čelu pa pišejo o spodbujanju šovinizma, grobem kršenju človekovih pravic ter strahu pred policijskim nasiljem nad tujci. Tudi sindikati v državah, iz katerih prihaja največ delavcev v Francijo, protestirajo zoper takšno ravnanje francoske vlade, ki da je v nasprotju »z demokratično tradicijo Francije in izročilom francoske revolucije«.

V odgovoru na prvi val kritik je državni sekretar na ministrstvu za delo Lionel Stoleru zatrdil, da je »Francija ena redkih evropskih dežel, kjer ni bilo kršitve pravic priseljenih delavcev«, ter da gre za »politiko zdrave pameti«, kajti petnajstim letom priseljevanja delavcev mora slediti deset do petnajst let zmanjševanja tuje delovne sile.

S trditvijo, da gre za »protiresnico«, kakor se morajo sicer izražati francoski poslanci, če hočejo reči, da nekdo laže, »Le Monde« «zavrnil Stolerujevo razlago. Kajti zdomci so po novem prikrajšani za najosnovnejšo človekovo pravico (do življenja z družino), obsojeni so na slovo iz Francije ali pa na samotno životarjenje daleč od doma in svojcev.

Najzgovornejša je karikatura, na kateri temnopolti tujec v zakrpanem plašču ter s povezanim kovčkom odhaja v neznano, na hrbtu pa ima odtis podplata z naslovom: »Hvala lepa« ...

STANE IVANC

Težavna pot k neodvisnosti

OD NAŠEGA DOPISNIKA V NAIROBIJU

NAIROBI, 2. okt. — Razkritje agencije UPI o skrivnih pogajanjih premiera Iana Smitha minulo nedeljo v Lusaki z zambijskim predsednikom Kaundo so danes uradno potrdili tako v zambijskem glavnem mestu kot v Salisburyju. Ta prvi obisk Smitha v eni od »frontnih držav« — s Kaundo sta se zadnjič sestala avgusta 1975 na meji med obema državama, na mostu preko Zambezija — pomeni, ne glede na trenutne rezultate, v marsičem velik zasuk v iskanju poti do vzpostavitve nove države Zimbabve namesto sedanje Rodezije.

Kaundin predstavnik je danes s poudarkom označil sadove pogovorov kot nepomembne, medtem ko AFP prinaša iz Salisburyja bolj optimistično mnenje, da so osemurna pogajanja minila »v prijetnem ozračju«.

Da so se kolesa zgodovine v osvobodilnem boju ljudstva Zimbabveja začela zadnje dni in tedne veliko hitreje vrteti, kaže tudi domala soglasna privolitev varnostnega sveta OZN v imenovanje predstavnika svetovne organizacije, ki bi ob britanskem komisarju nadzoroval prehodno obdobje do vzpostavitve večinske afriške vlade v sedanji Rodeziji. V varnostnem svetu je bilo 13 držav za angloameriški predlog, Sovjetska zveza se je glasovanja vzdržala, Kitajska pa se ga ni udeležila.

Prelomnico glede priznanja angloameriškega predloga kot osnove za rešitev 12-letne rodeziške ustavne krize in za vzpostavitev afriške večinske vlade je v mnogih pogledih pomenil sestanek predsednikov »frontnih držav«, ki se je 23. septembra končal v mozambiškem glavnem mestu Maputu. Tanzanijski predsednik Nyerere je tedaj skupno stališče frontnih držav izrazil z besedami, da angloameriški predlogi vzlic nekaterim negativnim prvinam pomenijo podlago za nadaljnja pogajanja.

Pozornost je vzbudilo dejstvo, da so se tega odločilnega vrha »frontnih« predsednikov udeležili predsedniki Tanzanije, Mozambika, Zambije in Bocvane, ne pa tudi predsednik Angole. Prav tako je bil odsoten sopredsednik patriotične fronte Robert Mugabe. Tako je v Maputu in v New Yorku v imenu te fronte nastopil sopredsednik Joshua Nkomo. Mugabejevo odsotnost so uradno pojasnili z njegovim tedanjim potovanjem po Evropi, medtem ko o odsotnosti angolskega predsednika ni bilo pojasnila. Vse to ni prepričalo opazovalcev, da je šlo za nekakšno tehnično zadržanost, saj je na prejšnjih sestankih angolskega predsednika zastopal premier.

Kaže, da je v vrstah frontnih predsednikov prevladalo mnenje, da je angloameriški predlog vreden podpore predvsem zato, ker se je Velika Britanija z njim prvič izrekla za odstranitev Smithove vlade ter za vključitev borcev osvobodilnih gibanj v armado nove republike Zimbabve, ki naj bi jo razglasili naslednje leto. Prav tako večini izmed petih predsednikov očitno ustrezajo predlogi o sodelovanju Združenih narodov pri urejanju problemov v prehodnem obdobju. Obtem pa poudarjajo, da lahko uradno pogajanja potekajo le z britansko vlado, ne pa neposredno s Smithom, kajti London je mednarodnopravno še vedno odgovoren za usodo svoje nekdanje kolonije.

Tu ni mogoče dobiti niti potrditve niti demantija verzije, da je bil eden od namenov Smithovega presenetljivega obiska v Lusaki pridobiti sodelovanje Nkoma, Mugabeja in Sitholeja za pogajanja za zelено mizo — skupaj s Smithom. Omenjanje imen teh treh politikov zbuja začudenje tudi spričo dosedanjih dokaj pogostnih domnev, da bi se Smith utegnil pri svojih političnih računih nasloniti na drugo dvojico politikov, škofa Muzorevo in na Jamesa Chikeremo, voditelja nekdanjega sicer ne posebno vplivnega gibanja TROLIZI, ki se je pred nedavnim vrnil iz dolgoletnega izgnanstva v Rodezijo.

Odsotnost Mugabeja, ki je politični voditelj Zapu in katerega borci so pretežno v Mozambiku, na dveh pomembnih konferencah v Maputu in v New Yorku, sproža tudi ugibanje, kako se posamezne oborožene enote gibanja Zimbabve opredeljujejo do naklonjenosti večine frontnih držav do angloameriških predlogov.

Slišati je, da gre za troje skupin enot: prva z okoli 5000 borci naj bi bila pod pokrovitelstvom osvobodilnega odbora organizacije afriške enotnosti in frontnih držav stacionirana v taborišču v Nachingwi v južni Tanzaniji, nedaleč od meje z Mozambikom. To naj bi bilo jedro — bolj ali manj prosto strankarskih in plemenskih razprtij — bodoče armade Zimbabveja. In temu jedru naj bi se pridružile enote Mugabejeve ZANU v Mozambiku in Nkomove ZAPU v Zambiji.

Nadrobnosti o odzivu v oboroženih silah Zimbabveja na podporo »frontnih« držav angloameriškim predlogom še niso znane — domnevati pa je mogoče, da vsi niso enakih misli, na kar kaže tudi odsotnost Mugabeja in najvišjih predstavnikov Angole na vrhunskem sestanku v Maputu, ki je imel v marsičem prelomni pomen.

JOŽE ŠIRCELJ

Dežela nasprotij

Pogovor z Ignacem Golobom, dosedanjim jugoslovanskim veleposlanikom v Mehiki - Trideset let prijateljstva

MEXICO, septembra — Pred dnevi se je od številnih mehiških prijateljev poslovil jugoslovanski veleposlanik Ignac Golob, ki je našo deželo predstavljal v Mehiki v času, ko so se odnosi med deželama najbolj razmahnili. Kot vsi Jugoslovani, ki so kdaj živeli v Mehiki, je vzljubil to deželo tisočerih nasprotij.

»Titovi jugoslovanski zunanji politiki gre zasluga za prijateljsko ozračje v Mehiki«, pripoveduje.. Kar je bilo storjenega v zadnjih treh, štirih letih, je samo rezultat tridesetih let odnosov z Mehiko. Mehika je bila prva latinskoameriška država, ki je priznala novo socialistično Jugoslavijo. Zadnja leta je naše sodelovanje doseglo samo novo, višjo raven.

Predsednik Tito je obiskal Mehiko. V Jugoslaviji je bil na obisku tedanji mehiški predsednik Luis Echeverria. V Mehiki sta bila predsednik jugoslovanske skupščine Kiro Gligorov in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić, pa še vrsta naših državnih in družbenopolitičnih delegacij. Menim, da smo Jugoslovani zadnji čas nasploh veliko bolj pripravljeni razvijati odnose z Latinsko Ameriko. Veliko več kot nekdaj je kadrov, ki poznajo latinsko Ameriko, ki govorijo špansko, kar je za sodelovanje z Mehiko ali katerokoli latinskoameriško državo nujno potrebno.«

Jugoslavija in Mehika sta zadnja leta podpisali vrsto pomembnih sporazumov: pogodbo o znanstveno-tehničnem sodelovanju, program o kulturnem sodelovanju, pogodbo o sodelovanju tiska, radia in televizije ter tudi pogodbo o ukinitvi vizumov.

Dosedanji jugoslovanski veleposlanik v Mehiki se ne strinja povsem z oceno, da v jugoslovansko-mehiškem gospodarskem sodelovanju »neka; škriplje«, z oceno, da ne glede na zelo dobre politične odnose gospodarski ne stečejo kot bi želeli. »Na nekaterih področjih nam je vendarle uspelo najti prostorček, kjer lahko tekmujemo in kjer, upoštevaje prijateljske odnose z Mehiko, lahko računamo na uspeh.« V zadnjih nekaj letih sta se uveljavili dve jugoslovansko-mehiški tovarni: Energoinvestov »Energomex« v Tlanepantli blizu glavnega mesta in tovarna orodnih strojev v San Luis Potosiju, kjer sodelujeta zagrebška »Prvomajska« in »Potisje Ada«. Nekaj drugih sorodnih pobud je propadlo, med drugim tudi zato, ker nimamo denar.

»Kar zadeva Slovenijo, se odpira izjemna priložnost Slovenijalesu s projektom industrijskega sodelovanja in izkoriščanja gozdov v Chiapasu na mehiškem jugu. Skoraj prepričan sem, da bodo uspeli. Prepričan sem tudi, da bi lahko uspel tudi zdaj že skoraj zamrli projekt, ki sta ga pripravljala tovarna orodja iz Zreč in mehiški zasebni kapital. Tovarna ročnega orodja bi lahko zapolnila majhen prazen prostor v mehiškem gospodarstvu. Ročnega orodja, kakršno je zreško, namreč v Mehiki ne izdelujejo, zato so še možnosti sodelovanja na tem področju. Iskrin poskus prodreti na mehiško tržišče za zdaj ni uspel in možnosti za to so tudi v prihodnje malenkostne. V Mehiki so že dolgo zasidrane velike zahodne korporacije in za nas najbrž ne bo prostora. Najti prostor v pravem trenutku, ravno to je osnovni problem našega gospodarskega prodora v Mehiki.«

IGNAC GOLOB — Trideset let prijateljstva z deželo tisočerih nasprotij.

Foto: dokumentacija »Dela«

Ignac Golob pravi, da bi moral veliko več prebrati, kot je prebral, veliko več poslušati, kot je utegnil poslušati in veliko več vedeti, kot ve, da bi mogel dati kako končno oceno o tej deželi tisočerih nasprotij.

Mehika je v mnogočem zanimiva in zaradi marsičesa v Latinski Ameriki edinstvena. Njena velikost in njena veličina sta očitni šele, ko potujete po drugih, manjših deželah podceline. Velika je po površini in po številu prebivalcev, bogata je z naravnimi bogastvi. Že po tradiciji ima zanimivo zunanjo politiko, ki ima vsako leto več stičnih točk z našo neuvrščeno politiko.

Mehika je edina država v Latinski Ameriki, ki priznava Indijance za svoje prednike, in ne kot nekaj eksotičnega. Poleg Kube je tudi edina, ki je že pred sto leti sodobno uredila odnose s cerkvijo, ki je še vedno zelo pomemben dejavnik v mehiškem življenju. Cerkev je ločena od države.

Mehika je nenehen boj med posodobljenim nastopom ameriškega imperializma in mehiškimi poskusi potrditve neodvisnosti. Mehika je konfrontacija nacionalnih in transnacionalnih interesov. To je čutiti v gospodarstvu, v kulturi, v informacijah in na vseh drugih področjih. Prebivalcev je vse več, kmetijska proizvodnja pa je vsako leto manjša. Vendar ne gre za lenobo ali neorganiziranost, pač pa za politični boj z ameriškimi transnacionalnimi družbami, ki so navzoče na mehiškem podeželju. Brez politične zmage v boju s transnacionalnimi družbami v Mehiki ne bo mogoče odpraviti vaške revščine, ki je eden najbolj perečih problemov dežele. Tudi v industriji je delež ameriškega kapitala ogromen.

»Menim, da še dva elementa govorita o posebnostih in nasprotjih sodobne Mehike,« razmišlja Ignac Golob le nekaj ur pred odhodom iz dežele, katere utrip je v skoraj štirih letih dodobra spoznal. »Prvi je zelo velik prirastek prebivalstva, okrog 3,5 odstotka na leto. Kaj bo v Mehiki čez deset, dvajset in več let, ko bo v deželi že 120 in več milijonov prebivalcev, samo v glavnem mestu več kot 30 milijonov. Kako bo Mehika zdržala rast prebivalstva ki pritiska na družbeni in gospodarski razvoj? Drugi element je dejstvo, da je Mehika dežela v razvoju, vendar v primerjavi z drugimi deželami v razvoju razmeroma razvita. Zasluge za to imajo tudi univerze in strokovnjaki. Vsako leto pride z 32 mehiških univerz več kot 200 tisoč diplomantov in vsako leto naj bi v sej državi odprli najmanj 700 tisoč delovnih mest. V resnici pa novih delovnih mest na leto ni niti 200 tisoč. Kje bo mladi strokovnjak našel delo, kako bo reagiral, ker ga ne bo našel?«

Med svojim zadnjim javnim nastopom v Mehiki, v zdravici na poslovilnem kosilu v zunanjem ministrstvu, je jugoslovanski veleposlanik Ignac Golob, ki ga je mehiški zunanji minister Santiago Roel po naše klical Nace, recitiral Prešernovo Zdravljico — najprej po slovensko, nato pa še v svojem prevodu tudi v špansko — pred najvišjimi mehiški predstavniki in veleposlaniki vseh držav ki so v mehiškem glavnem mestu.

»Prešerna sem citiral zato, ker ima pesem tega velikana slovenske poezije univerzalen pomen. Zato, ker pesnikova sporočila odmevajo pri vseh, ki se borijo za boljši in pravičnejši svet. Lahko rečem, da v Mehiki zelo dobro razumejo Prešerna, zlasti njegovo sporočilo žive naj vsi narodi in še posebej ne vrag, le sosed bo mejak.«

T. T.

Volitve in pilule

Pogovor z irskima poslancema, ki sta v delegaciji obiskala Slovenjo — Stranka Fianna Fail spet trdno v sedlu

»Zakaj smo izgubili na volitvah? Izgubili smo zato, ker nismo imeli volilnega načrta in ker smo mislili, da je opozicija tako slaba, da ne more zmagati.«

Zdaj so vloge zamenjane in v opoziciji v republiki Irski je od volitev 16. junija letos stranka Fine Gael, katere poslanec Patrick Harte je med enodnevnim obiskom irske parlamentarne delegacije v Sloveniji tako odrezavo in iskreno priznal vzroke za poraz svoje stranke. Po petih letih vladavine stranke Fine Gael v koaliciji z laburistično stranko Irske je zdaj spet trdno v sedlu »republikanska« stranka pokojnega de Valere, Fiannna Fail, ki jo vodi najpopularnejši irski politik Jack Lynch.

»Zaničljivo smo zavračali njihove predvolilne obljube,« je nadaljeval Patrick Harte.

Vodja delegacije Brendan Corish, ki je po letošnjih volitvah zapustil položaj voditelja laburistične stranke, na katerem je bil 17 let, je povedal, da je koalicijska vlada, v kateri je bil tudi on, v zadnjih petih letih marsikaj storila. Kljub poslabšanju mednarodnega gospodarskega položaja, zlasti po podražitvi nafte, je irska vlada Fine Gael — laburisti v zadnjih petih letih zgradila 25.000 stanovanj na leto, kar je za republiko Irsko, ki ima dobre tri milijone prebivalcev, rekord. Tudi v socialnem skrbstvu je bilo marsikaj storjenega.

Prepričljive obljube

Kar zadeva predvolilne obljube takratne opozicije Fianna Fail, je že takratni zunanji minister in sedanji novi voditelj Fine Gael, dinamični Garret Fitzgerald, grmel, da so predvolilne obljube opozicije »najboljši dokaz za njeno neodgovornost«.

»Toda volilci so jim očitno verjeli,« meni Patrick Harte.

Jack Lynch, ki je že bil premier od leta 1966 do 1973, medtem ko so bili »republikanci« praktično na oblasti 40 let (skoraj nepretrgoma do leta 1973), se je zapičil v brezposelnost in inflacijo.

Vladna koalicija je kot zdravilo za gospodarske težave ponujala svojo dotedanjo ekonomsko politiko (ki je zadnje mesece pred volitvami že jela prinašati prve sadove), vendar tako medlo in neprepričljivo, da se je Jacku Lynchu, ki je švigal po vsej deželi, stiskal volilcem roke in jim dajal obljube, posrečilo pridobiti zase dosti volilcev.

Sedanji premier Lynch je ponujal ljudem cel katalog takojšnjih ukrepov: občutno zmanjšanje davka na dohodek, odpravo taks za male in srednje avtomobile in zmanjšanje drugih dajatev. Lynch je tudi obljubljal, da bo v prvih dvanajstih mesecih ustvaril 20.000 delovnih mest (pretežno v neproduktivnem državnem storitvenem sektorju, kjer jih je najlaže ustvarjati) in potem vsako leto še več delovnih mest.

Številni volilci se niso vprašali, kdo bo vse to financiral.

Patrick Harte je kot poslanec Fine Gael glasoval za članstvo republike Irske v EGS, medtem ko je Brendan Corish glasoval za pridruženo članstvo, ker je menil, da irska industrija in trgovina še nista dovolj zreli, da bi vzdržali konkurenco s podjetji v državah članicah EGS. Vendar oba priznavata, da republika Irska »pravzaprav ni imela izbire in je morala stopiti v vrste Skupnega trga, ker je to storila tudi Velika Britanija, z njo pa je povezano 75 odstotkov naše trgovinske menjave«. Oba tudi priznavata, da sta imeli doslej največjo korist od članstva Irske v EGS kmetijstvo in socialno skrbstvo. Irska kot »revna« članica skupnosti prejema precejšnjo »socialno« pomoč iz skupne blagajne.

»Večnostna« irska tema je združitev vsega otoka, to je priključitev Severne Irske k republiki Irski. Celó vodstvo »republikancev«, to je stranke Fianna Fail, ne govori več o kaki nasilni priključitvi šestih pokrajin na severu. Jack Lynch je po prevzemu oblasti letos ponovno potrdil, da ostane združitev vsega otoka končni cilj vseh Ircev, vendar po miroljubni poti. Ponovno je pozval London, naj že enkrat pove, da se bodo nekoč v prihodnosti britanske čete umaknile iz Ulstra. To pot Lynch ni zahteval, da mora London povedati, do kdaj bo umaknil svoje vojake.

»Večnostna« irska tema

Toda London odgovarja kot zmerom: vi, v republiki Irski, ustvarite pogoje za miroljubno združitev vsega otoka. Vi prepričajte protestante na severu, da se bodo prostovoljno priključili. Vendar bo dotlej minilo še dosti časa.

Ankete javnega mnenja so pokazale, da je to vprašanje izredno malo vplivalo na rezultate volitev, kar pa ne pomeni, da so Irci ravnodušni do tega vprašanja. Prav tako niso ravnodušni do terorističnega krila Irske republikanske armade, ki njeno dejavnost obsojajo vse tri glavne stranke: Fianna Fail, Fine Gael in laburistična stranka.

Republika Irska je zadnja evropska država, s katero je Jugoslavija (letos) obnovila diplomatske odnose; pred drugo svetovno vojno sta državi že imeli diplomatske odnose. Že pred leti je bilo slišati razlage, da je Dublin pod pritiskom Cerkve, ki je na številnih področjih javnega življenja še vedno malodane vsemogočna, prekinil diplomatske odnose z Jugoslavijo zaradi — sojenja Stepincu.

Poslanec Patrick Harte ni vedel za to epizodo in tudi ni vedel, zakaj je tako dolgo trajalo to »pobotanje«, čeprav je bilo že pred desetimi, petnajstimi leti slišati bolj ali manj zasebne izjave irskih politikov, »da bi bilo treba nekaj ukreniti«.

Omenil sem Hartu, da je že leta 1965 takratni irski zunanji minister Aiken v intervjuju za »Delo« povedal, da on osebno in drugi irski delegati v Združenih narodih, na Bližnjem vzhodu in drugod po svetu, plodno in prijateljsko sodelujejo z jugoslovanskimi kolegi in da jih prav nič ne moti dejstvo, da med državama ni diplomatskih odnosov. Namignil pa je, da jih še vedno ni zaradi še dokaj močnega odpora klera in drugih krogov.

Po mnenju Patricka Harta je kriva »lenoba« politikov in zlasti irskih zunanjih ministrov, da niso bili v zadnjih desetih letih vsaj nekoliko prej obnovljeni diplomatski odnosi med republiko Irsko in SFRJ. Prepričan je, da je sedanji voditelj opozicije Garret Fitzgerald, ki je kot voditelj Fine Gael zamenjal utrujenega Liama Cosgrava, kot zunanji minister v prejšnji vladi zelo zaslužen za obnovitev diplomatskih odnosov med državama.

BOŽIDAR PAHOR

Zakaj mu bodo „sodili“?

Spet poskus avstrijskih oblasti, da bi se Koroški uklonili zakonu

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 6. okt. (Tanjug) — Tajnik narodnega sveta koroških Slovencev Filip Warasch, ki je te dni v Beogradu kot poročevalec lista koroških Slovencev »Naš tednik« s konferenco o varnosti in sodelovanju v Evropi, se je danes v mednarodnem tiskovnem središču pogovarjal s skupino jugoslovanskih novinarjev.

Vidni funkcionar slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem je novinarje obvestil, da mu bodo od 18. do 20. oktobra v Salzburgu sodili menda zaradi tega, ker je 12. novembra lani izročil nekemu Güttlerju peklenski stroj, da bi ta v noči med 13. in 14. novembrom lani razstrelil električni transformator v Celovcu.

Filip Warasch je ob tej priložnosti bližnje sojenje in obtožnico, o čemer je jugoslovanski tisk že pisal, ocenil, kot nov poskus avstrijskih oblasti, da koroške Slovence in njihove vodilne predstavnike prisilijo, da sprejmejo zakon, ki je bil julija lani izglasovan in s katerim so manjšinske pravice določene s številom koroških Slovencev, kar nasprotuje 7. členu državne pogodbe.

SLOBODAN DUKIC

„Surove aretacije“

Tožbi pripadnikov slovenske manjšine proti glavarstvu v Velikovcu — Protiustavne aretacije in kršenje pravic

OD NAŠEGA DOPISNIKA V AVSTRIJI

DUNAJ, 6. okt. — Avstrijsko ustavno sodišče na Dunaju je imelo danes prvo javno razpravo o dveh tožbah, ki so jih pripadniki slovenske manjšine vložili zoper okrajno glavarstvo v Velikovcu zaradi protiustavne aretacije in surovega ravnanja. Sodniki, ki so bili v zvezi s to tožbo doslej dvakrat v Čelovcu in so zaslišali vrsto prič — zadnjič 5. in 6. septembra — so z današnjo razpravo sojenje tudi končali, vendar pa so sporočili, da bodo tožnike s svojo razsodbo seznanili pismeno.

Povod za obe tožbi so znani škocjanski dogodki, kjer so koroške brambovske in nemško nacionalisaične organizacije, združene v Heimatdienstu, 8. avgusta lani postavljale spomenik. Njihovo demonstracijo je tedaj skušala spremljati skupina slovenskih protidemonstrantov, ki s svojim ravnanjem niso izzivali incidentov; ker pa je velikovško orožništvo to nemško nacionalistično demonstracijo očitno sprejelo kot svojo lastno demonstracijo, se je brez otipljivega povoda surovo vrglo na slovenske aktiviste. Iz Škocjana izvirajo tisti številni filmski in fotografski posnetki, s katerimi obe osrednji organizaciji še danes radi ilustrirata odnos koroških organov oblasti do Slovencev.

Na podlagi teh dogodkov se je ustavno sodišče danes najprej ukvarjalo s tožbo slovenskega odvetnika Johanna Tischlerja, ki so ga orožniki prijeli v Sinčji vasi, potem ko so bili že obračunali s slovenskimi mladinci. Tischler, ki je bil ob aretaciji tako daleč od prizorišča dogajanj, da je težko razumeti, kako je do tega ukrepa orožnikov sploh prišlo, je aretacijo v svoji tožbi kvalificiral kot povsem protiustavno. Podobna je bila tudi druga tožba, ki jo je zoper velikovško okrajno glavarstvo naperila skupina 20 mladincev, ki so bili med demonstracijo koroških brambovcev aretirani, uklenjeni ter maltretirani.

Tožnike je zastopal Matevž Grilc, ki je ugotovil, da aretirani niso storili ničesar takšnega, zaradi česar bi zakon dopuščal aretacijo, predvsem pa ne aretacijo na tako surov način. Za primerjavo velja povedati, da so letošnje slovenske demonstracije v Šentjakobu v Rožu, Doberli vasi, Škocjanu in Pliberku nenehoma spremljali nemško nacionalistični protidemonstranti, ne da bi koroški orožniki kogarkoli od njih aretirali. Grilc je aretacijo zaradi tega kvalificiral kot kršenje osebne svobode in hkrati kršenje 3. člena konvencije o pravicah človeka. Zanimiva pa je pri tem dokumentacija zagovornika velikovškega okrajnega glavarstva, ki je izjavil, da je pomenila že sama »navzočnost« slovenskih mladincev, ki so v Škocjanu skušali deliti tudi letake, »tipično provokacijo«, zaradi katere naj bi bili orožniki tako rekoč prisiljeni k ostremu ukrepanju. Pri vsem tem pa je bilo moč tako iz izvajanja zastopnika obtožbe, kot tudi iz besed zastopnika obrambe razbrati, da je do brutalnega nastopa orožnikov prišlo potem, ko so udeleženci demonstracije Heimatdiensta začeli groziti, da bodo s slovenskimi protidemonstranti opravili kar sami. Orožniki bi morali, če bi ravnali po zakonu, narediti red med tistimi, ki so grozili Slovencem, vendar pa so se raje spravili nad slovenske aktiviste.

Slovenska manjšina z zanimanjem pričakuje, kakšna bo razsodba ustavnih sodnikov.

MARJAN SEDMAK

Albanija hoče živeti samostojno

WASHINGTON, 6. okt. (Tanjug) — Albanski zunanji minister Nesti Nase je danes v generalni skupščini Združenih narodov dejal, da Albanija ni izolirana, da pa lahko živi brez tuje pomoči in da je nihče ne more prisiliti, da komurkoli ponudi roko. Ko je govoril o pripravljenosti Albanije, da prispeva k miru in varnosti na Balkanu, je minister Nase izjavil, da sosedje Albanije nikdar na nikakršen način ne bodo dovoljeli niti najmanjšega gorja, ki bi prišlo čez njeno ozemlje.

Skupno v Mediteranu

S Španijo in Grčijo — velike možnosti za slovensko in vsejugoslovansko gospodarstvo - Doslej nezadovoljiva trgovinska menjava - Več skupnih naložb

LJUBLJANA, 3. okt. — Vzpostavitev boljših gospodarskih stikov Jugoslavije s Španijo in Grčijo je nujna, še zlasti če imamo pred očmi, da sta deželi mediteranski in da bosta verjetno kmalu postali polnopravni članici evropske gospodarske skupnosti. Sodelovanje bo dobilo nove razsežnosti z vzpostavitvijo diplomatskih odnosov na ravni veleposlaništev. Mlada španska demokracija in dokaj ugodna politična klima v Grčiji so spodbuda in porok za nove odnose.

Za uspešen razvoj celotnih gospodarsko-političnih odnosov med Španijo in Jugoslavijo je potrebno storiti korak dalje. Z obsegom trgovinskega sodelovanja, ki je doslej potekalo prek mešanih gospodarskih komisij, ne moremo biti zadovoljni. Le bežen vpogled v bilanco naše trgovinske menjave potrdi to ugotovitev. Od leta 1973 in vse do danes je za slovensko-špansko blagovno menjavo značilno veliko odstopanje izvoza od uvoza. Letos smo izvozili blaga v vrednosti 1.045 tisoč ameriških dolarjev, uvozili za skoraj trikrat več. (Le SR BiH je v menjavi s Španijo imela pozitivno trgovinsko bilanco)

Tudi struktura našega izvoza ni zadovoljiva. Asortiment je zelo ozek in se iz leta v leto spreminja. Leta 1976 je sedem postavk — rezan les listavcev, leseno pohištvo, bučna semena, igračke, pripravljena živalska hrana, ferokrom in svinjske ščetine — predstavljalo kar tri četrtine slovenskega izvoza v Španijo. Z ozirom na strukturo španskega uvoza iz vsega sveta bi bilo potrebno še posebej proučiti možnosti za plasman naših prehrambenih in kmetijskih proizvodov ter proizvodov strojegradnje.

Zelo zanimivo pa bi bilo še sodelovanje na področju sestavnih delov za avtomobilsko industrijo in industrijo traktorjev ter pri izvozu naših elektrotehničnih izdelkov (Iskra že ima v Barceloni lastno proizvodno podjetje).

Znano je, da Španija že dolgo časa goji zelo dobre stike z latinsko-ameriškimi in arabskimi državami, je na današnji skupni seji komiteja IS za ekonomske odnose s tujino in komisije IS za zunanje politična vprašanja in narodnosti ter komisije za mednarodne odnose skupščine SR Slovenije, poudaril podpredsednik IS skupščine SR Slovenije Rudi Čačinovič. Zato se s kooperacijo in večjo udeležbo slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva na španskem trgu ponujajo tudi izredne možnosti plasmaja na tretja tržišča.

Malo je znano, da je po industrijskih zmogljivostih Španija na desetem mestu na svetu. Možnosti so res velike in ravno pravi čas je, da bi v skupnem interesu izkoristili prizadevanja Španije, da bi se izkopala iz dolgoletnega izolacionizma. Tudi aktivnost Španije na beograjski konferenci, konkretne razprave glede mediteranskega vprašanja itd., kažejo, da se stvari premikajo na bolje.

S spremembo političnega sistema v Grčiji se tudi v našem gospodarstvu odpirajo nove možnosti za povečanje blagovne menjave in razvijanje višjih oblik gospodarskega sodelovanja. Do sedaj se je blagovna menjava omejevala le na nekaj proizvodov tako pri uvozu kot pri izvozu. Glavni proizvodi, ki smo jih izvažali, so bili: roto papir, goveje meso, kalcijev karbid, rezan les iglavcev, tkanine, pralni stroji in elektro motorji, uvažali pa pločevino, agrume, olive, rozine, avtomobilske gume itd. Uvoz je bil veliko večji od izvoza, saj smo v prvih osmih mesecih letos uvozili približno štirikrat več blaga, kot smo ga izvozili.

Kot primer uspešnega sodelovanja lahko služi Gorenje — Velenje, ki je osnovalo skupno z grško družbo Huber Hellas iz Soluna sestavljalnico pralnih strojev ter podjetje za montažo in kasneje delno proizvodnjo proizvodov bele tehnike, kjer je zaposlenih okrog dva tisoč grških delavcev.

Problem pa so velike investicije, kjer smo do sedaj še vedno ostali praznih rok, posebno še, če so konkurirala zahodnoevropska podjetja. Tako se je npr. Iskra udeležila že več mednarodnih licitacij v Grčiji, vendar brez večjega uspeha.

Nuskova: slatina brez src

Mineralni vrelec Nuskova odteka v potok — Čez sedem let tudi voda prav pride? — Kje si, načrt za tipično kmečko hišo? — Slovenske planke padajo

ROGAŠEVCI NA GORIČKEM, okt. — Prav te dni mineva sedmo leto, od kar je začela pojemati sicer živahna ustna in časopisna polemika o koristnosti oziroma nekoristnosti izkoriščanja mineralne vode v Nuskovi na Goričkem, ki dolgih sedemdeset let vre iz zemlje in nekoristno odteka v bližnji potok. Da nekdaj, na prelomu stoletja, ko je prvikrat privrela na dan slatina v Nuskovi, ni bilo tako, priča ravnatelj vzorno urejene osnovne šole v bližnjih Rogaševcih, Geza Kišfaly.

Tudi njegovi sokrajani se ne morejo sprijazniti z mislijo — posebno po vseh polovičnih obljubah — da svoje slatine nekoč vendarle ne bi polnili v steklenice, kot so jo že nekdaj, tam okrog 1905, in 1910 leta, posebno zdaj, ko trdimo, da nam je in bo sleherni vodni vir še kako dragocen.

Slatino iz enega izmed štirih ali petih vrelcev, ki so danes z izjemo enega samega zaprti, so — osem do deset delavk in delavcev — polnili v poldruglitrske steklenice. Furmani iz Avstrije in Madžarske so jih v koših na lojtrnikih razvažali gostilničarjem širom po tedanji deželi Avstroogrski. V klanec proti današnji državni meji so furmanom z »dodatno″ vprego pomagali domačini.

Preden je bruhnila mineralna voda pod sonce v Nuskovi, so furmani vozili slatino proti Zgornji Štajerski in Madžarski iz petanjskega vrelca, potem pa samo še iz Nuskove. Vsaj tisti, ki so oskrbovali sever in severozahod dežele. Iz Nuskove so bojda raje vozili vodo do kupcev zato, ker je bila boljša kot petanjska (glej pod (Radence) in pa, ker je bila lažja, skratka bolj pri roki.

Niso redki kmetje v Rogaševcih in okolici, ki še dandanašnji hranijo stare zelenke s poldruglitersko prostornino, na katerih je bil natisnjen napis »Dioślaki savanyuiz« ali nuskovska kisla voda. Steklenice z vodo so imenovali »kiselar« ali tudi »pint«. Takšna steklenica slatine je v tistih časih stala od 2 do 3 krajcarje, potem pa, ko je vrelce z zemljiščem vred odkupil nekdanji veleposestnik Jože Voglar, lastnik Radenske, je bila zastonj...

Tako nekako in še nekoliko drugače pripoveduje in je pisal predsednik krajevne konference SZDL in ravnatelj osnovne šole v Rogaševcih ali Rogašovcih, Geza Kišfaly — prva verzija imena je napisana na šoli, druga na tabli kraja — ki je, čeprav sodi med najbolj pozabljene v Sloveniji, vendarle vzorno urejen, ves v cvetju, čist in prikupen, kot malokateri, ko smo že pri ocenjevanju. Ob tem moramo vsekakor upoštevati, da je tod doma nekdanje sezonstvo in današnje zdomstvo, saj ni domačije, iz katere vsaj en krepak družinski član še danes ne bi delal na tujem.

Zunanja podoba kraja, ki mu te dni sicer grozi steklina (lisice), kakor preventivno oznanjajo plakati, je primer prikupne, čiste in vzorno urejene vasi oziroma krajevne skupnosti z vsemi zaselki.

Jutri ali pojutrišnjem bodo Rogašovci ali Rogašovci — kako lepo bi bilo, ko bi se jezikoslovci dogovorili, katero ime je pristnejše, če že ne pravilnejše, vsaj zaradi mladih domačih šolarjev, namesto polnilnice za od sveta pozabljene slatine dobili tovarnico, ki jo bo odprla postojnska delovna organizacija LIV. Kaj bo v njej delalo prvih šestdeset delavk in delavcev, nekdanjih sezoncev in današnjih zdomcev, ter kasnejših 260 delavcev, niti ni tako pomembno, pomembnejše je dejstvo, da domačini navkljub temu nočejo in ne bodo pozabili na svojo slatino, ki žal nekoristna odteka v potok.

Nedoločene stare obljube, da bodo mineralno vodo iz Nuskove morda uporabljali za sadni deit, zakaj sadonosniki so tod od nekdaj sloveli, so z mineralno vodo vred odtekle in odtekajo v pozabo, ki boli, grize in vrta, češ, bodo ljudje s prvo tovarno v kraju vendarle pozabili na svojo slatino. Ne bodo, pravijo tisti, ki vsa ta leta v Sloveniji in na Hrvaškem iščejo delovne organizacije, ki bi bile pripravljene namesto milijard vložiti v to vodo nekaj skromnih milijončkov. Zakaj ne bi poleg svetovno znane mineralne vode s tremi zdravilnimi srci na trgu ponujali še slatino brez src(a), ki je, kot je pokazala analiza kakovosti, polna mineralnih sestavin in ne nazadnje potrebnih količin, prav tako dobra če ne še za spoznanje boljša, kot tista s tremi srci!?

Nove in najnovejše enonadstropnice — domovanja goričkih sezoncev in zdomcev — ki nekam tuje delujejo na sicer mehko in rahlo valovito pokrajino tik ob avstrijski meji — naravnost kličejo po domači pobudi. Če morda tod naokrog graditelji še ne iščejo načrtov za obnovo in gradnjo starih ter novih hiš, ki bi bile po notranji zasnovi, potrebi in zunanjosti zveste tradiciji — bržčas jih tudi — so te težnje vse možnejše na primer v Žireh. Kmetu, ki se je tu ali tam odločil za korak v kmečki turizem, ponujamo načrt za moderno enonadstropnico, ki je sploh ne potrebuje.

Navkljub vsemu klasične slovenske planke, kar zadeva lepoto in urejenost krajev, vendarle padajo v glavah in tudi ob vrtovih: v Žireh, Velenju in še kod zato, da vsaj jutri »ne vrag, le sosed bo mejak«, kakor je zapel France Prešeren.

NIKO LAPAJNE

Cevi za rodovitno zemljo

Na severnem delu Kosova bodo namakali več kot 7.000 ha zemlje

OD NAŠEGA PRIŠTINSKEGA DOPISNIKA

PRIŠTINA, 3. okt. — V Prištini so podpisali pogodbo med podjetjema Ibar-Lepenac (investitor) in Unioninvest iz Sarajeva (izvajalec del) o gradnji prve faze sistema za namakanje severnega dela Kosova.

To bo eden največjih investicijskih objektov na ozemlju Kosova in bo pokrival površino 7300 hektarov rodovitne zemlje z 250 km cevovodov. Skupna vrednost del bo znašala v prvi fazi 300 milijonov dinarjev. Dela se bodo začela 15. oktobra letos, končala pa predvidoma 30. novembra 1978.

V okviru tega sistema bo podjetje Unioninvest iz Sarajeva gradilo namakalni sistem v dolžini 250,5 km azbestno-cementnih cevi, 1289 m jeklenih in 7816 m armirano-betonskih cevi raznih premerov. Zgradili bodo tudi štiri črpalke z elektro-strojno opremo, 11 km daljnovoda za električno energijo, namakalne prekope v dolžini 31,7 km in upravno poslopje z vsemi pripadajočimi objekti.

Kmetijska proizvodnja se bo po dograditvi tega objekta povečala za petkrat do šestkrat. Zagotovili bodo namakanje izredno rodovitnih površin, prebivalstvo bo dobilo dovolj pitne vode, povrh pa bodo zgradili hidroelektrarno.

MUHAMET SHKOZA

Zobotrebci Jožeta Anžiča

ILOVA GORA NA DOLENJSKEM, okt. — Tako kot Jože Anžič, pri njih se po domače reče pri Matevžu, se v teh krajih še veliko ljudi ukvarja z izdelovanjem zobotrebcev. »Zobotrebčarstva« je bilo včasih vsaj toliko, kot ličkanja koruze. Nekoč so se zbrali ob topli peči, prišel je še harmonikar in »vžgal« vesele viže. Harmonikarja sta dandanes izpodrinila radio in televizija. Izdelovanje zobotrebcev je za razliko od druge suhe robe, ki jo zdaj izdelujejo le kot suvenirje, še danes ohranilo svoj prvotni, praktični pomen. Jože Anžič izdeluje zobotrebce že šestdeset let, začel je, ko je bil star pet let. Lani je v treh mesecih izdelal petnajst tisoč butaric, v vsaki je približno dvajset zobotrebcev. Zobotrebce izdeluje ročno, najprej s posebnim rezilnikom, najbolje je, če izbere leskovo palico, nato pa vsak zobotrebec posebej obdela z nožičem. Zobotrebce odda zadrugi, ali prekupčevalcem. Lani so plačali 30 par za butarico, letos pa Anžičev ata upajo, da bodo dobili pet par več.

Pogovori o mejnih prehodih

Zasedanje mešane komisije SFRJ-Italija — Odprtje novih prehodov

GORICA, 6. okt. — Jutri se bo zaključilo tridnevno zasedanje predsednikov stalne mešane komisije za izvajanje videmskega sporazuma. Naloga predsednikov jugoslovanske in italijanske delegacije Toneta Poljšaka in Girolama Trotte je sestaviti dnevni red prihodnjega zasedanja mešane komisije, ki naj bi bilo novembra na Bledu. Sedanjega sestanka v Gorici se udeležujeta tudi predsednik skupščine Nova Gorica Jože Šušmelj in župan občine Gorica Pasquale de Simone.

Prva dva dneva so si člani delegacij izmenjali informacije o izvajanju tistih določil osimskega sporazuma, ki predvidevajo odprtje novih mejnih prehodov. Beseda je tekla predvsem o izgradnji mednarodnega mejnega prehoda Vrtojba—Štandrež ter odprtju prehoda v Erjavčevem drevoredu.

Zasedanje poteka v odkritem in prisrčnem vzdušju, značilnem za visoko stopnjo italijansko-jugoslovanskih odnosov. Predsednik jugoslovanske delegacije Tone Poljšak je na sestanku med drugim dejal, da so že na pripravljalnih sestankih KVSE ugodno ocenili osimski sporazum in ga navedli kot stvaren primer izvajanja helsinških sklepov.

G. V.

Počasnost le navidezna

Gradnja avto ceste Vrhnika—Ljubljana nesporno napreduje, kljub šušljanju, da graditelji počivajo — Avtomatizirano delo — Soglasje Mednarodne banke

LJUBLJANA, 5. okt. — Ko se peljemo iz Ljubljane proti Vrhniki po dokaj dotrajani cesti, mimo kmetijskih strojev na makadamskem pasu ali za počasnimi cisternami, se kaj radi ozremo na levo proti Barju, kjer širok in raven nasip, včasih podoben bazenu, stika vsak dan bliže proti Ljubljani — to je bodoča avto cesta. Gradnja nesporno napreduje, vendar pa pravijo okoličani, da graditelji počivajo. Mar to drži?

Gradbincev se seveda ne izplača spraševati, ker bi brškone dobili negativen odgovor, vendar pa so to trditev ovrgli številni strokovnjaki, tudi tuji, najzanesljivejši odgovor pa se kot belo na črnem (zelenem) ponuja očesu: gradnja podaljška avtoceste od Vrhnike proti Ljubljani napreduje razmeroma hitro in tudi mehka barjanska tla, kakor kaže, niso posebno resna ovira graditeljem.

Ujeli bodo september 1979?

Res pa je, da gradnja nekoliko zamuja — okoli 20 dni, kar pa nameravajo graditelji hitro nadoknaditi in zgraditi 13 kilometrov avtoceste do septembra 1979, kakor predvideva načrt. Po drugi plati pa osvetljuje zadevo o počivajočih graditeljih dejstvo, da potekajo skoraj vsa dela avtomatizirano, s stroji. Sodobno avtocesto od Vrhnike do Dolgega mosta namreč gradi 150 raznovrstnih strojev in tovornjakov ter 250 delavcev, ki pa jih praktično ni videti. Razvrščeni so vzdolž trase in upravljajo stroje, nakladajo odpadni material na tovornjake ali pa vstavljajo tamponski material.

In zakaj zamuda?

Premalo je elektrofilterskega pepela, s katerim po sistemu »sendviča« gradijo cesto na zahtevnih barjanskih tleh. Dovažajo ga iz treh virov: iz ljubljanske toplarne, TE Trbovlje in TE Šoštanj, ki skupaj oskrbijo gradbišče s 1200 tonami dnevno, vendar pa bi vsak dan potrebovali še dodatnih 300 ton tega stranskega proizvoda.

»Lahki nasip«

Premostiti je treba pet kilometrov mehkega in močvirnega zemljišča na Barju, kar zahteva tudi drugačen način gradnje, ki se precej razlikuje od klasičnega. Naj opišemo le postopek, imenovan lahki nasip, kjer najprej izkopljejo šoto in gline, ki jih nadomestijo z drenažo in plastmi elektrofiltrskega pepela in tamponskega materiala (sistem sendvič). Na te plasti nato položijo masivno predobremenitev, ki deluje kot utež in leto dni pritiska na nasip in izpodriva podtalno vodo skozi zi navpično postavljeno drenažo v odtočne kanale.

Priključka pri Dolgem mostu

Brez težav so tudi porušili zasebne hiše, ki so stale oziroma še stoje na poti bodoče avtoceste. Spodzumno so določili višino odškodnine zasebnikom, ki po dogovoru rušijo hiše sami. Na ta način lahko namreč porušeni gradbeni material, denimo opeko, uporabljajo pri gradnji nove hiše.

Omeniti velja tudi pripravljanje dopolnitve prvotnega načrta. Bodoča avtocesta naj bi se namreč pri Dolgem mostu, točneje pri gostišču Gorjanc, cepila v dva kraka: prvi bi se povezal s Tržaško cesto, drugi pa naj bi se priključil bodoči zapadni mestni obvoznici, ki bo povezovala Celovško cesto z Dolgim mostom, podaljšali pa naj bi jo tudi dalje proti Skofljici. Glede posojila za ta projekt so načelno soglašali tudi predstavniki Mednarodne banke, ki so se nedavno mudili v Ljubljani. Napredovanje avtoceste na Barju so ugodno ocenili, niso pa še tudi na papirju odobrili posojila Mednarodne banke za zapadno obvoznico.

PETER MIRKOVIC

Manifestacije gledaliških amaterjev

Sodelovanje na proslavi 30-letnice Svobod in na Borštnikovem srečanju

Slovenskim gledališčnikom, v mislih imamo zlasti amaterske skupine, se obeta zelo bogat začetek nove sezone. To je osnovna ugotovitev s torkove skupne seje republiškega odbora za gledališko dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij ter odbora združenja gledaliških skupin Slovenije.

Najprej so se člani pomudili pri organizacijskih vprašanjih, izvedbi vsakoletnih področnih delovnih srečanj, repertoarnem nasvetovanju, pripravi osrednjih republiških prireditev (8. srečanje lutkovnih skupin Slovenije, Naša beseda 78 in 21. srečanje gledaliških skupin Slovenije), strokovni pomoči ter vzgoji kadrov. Zatem so spregovorili o bližnjih dveh pomembnih akcijah: 30-letnici Zveze Svobod in Borštnikovem srečanju.

Že v dneh od 27. do 29. oktobra, ko bo Zveza kulturnih organizacij Slovenije proslavila 30-letnico Svobod, bodo v Lendavi, Murski Soboti, Gornji Radgoni in Ljutomeru prikazali vso svojo pestro dejavnost. V treh dneh bo namreč v omenjenih krajih kar 24 prireditev vse od glasbenih, likovnih in filmskih do dramskih, ki jih bodo izpolnili lutkarji iz Kamnice z »Zogico Marogico«, mladi Medvodčani z »Užaljenim medvedkom« ter Trnoveljčani z »Veliko žehto«. Zanimiva bo tudi pregledna razstava ob 30-letnici Zveze Svobod, zaključna prireditev pa bo 29. oktobra v Murski Soboti.

Oktobra pa bo v Mariboru tudi vsakoletno Borštnikovo srečanje, ki je letos na široko odprlo vrata tudi amaterskemu gledališču. Na odrih v okolici Maribora bodo amaterske skupine pokazale naslednje uspešne uprizoritve: Gledališka skupina Pekre-Limbuš Mrožkovo »Policijo«, mladi gledališčniki osnovne šole bratov Polančič iz Maribora Partljičevo »Učno uro« in Variotovo »Velikaško norost«, gledališka skupina Šmartno ob Paki Burns-Verasove »Vesele berače« in »Mitja Šipek« z Raven na Koroškem Vorančevo monodramo »Svetneči Gašper«, uradno pa bodo slovenski gledališki amaterizem zastopali Horjulci z Javorškovimi »Manevri«. Nasploh pa bo sobota 22. oktobra na Borštnikovem srečanju dan amaterjev, saj je na programu še povest o slovenskem amaterizmu, ko bodo uvodne prispevke pripravili tudi dr. Bratko Kreft, Polde Bibič in Marjan Belina, na ogled pa bo tudi razstava »20. revij in srečanj gledaliških skupin Slovenije«. Dodati še velja, da bo Oder pionirjev iz Medvod z Belinovim »Užaljenim medvedkom« 18. oktobra zastopal Slovenijo na večerih bratstva v Prizrenu.

VLADO PODGORŠEK

Sladkor iz Ormoža

ORMOŽ, 6. okt. — V kolikor ne bo nepredvidenih težav, bodo do konca meseca zastavili gradnjo nove tovarne sladkorja, ki bo začela obratovati čez dve leti. Ormoška tovarna sladkorja bo po zadnjih izračunih stala 2,3 milijarde dinarjev. Največ denarja bodo vložili v nakup domače opreme, 935 milijonov, gradbena dela bodo stala 620 milijonov, za uvoženo opremo pa bo treba odšteti 271 milijonov dinarjev. Štiristo milijonov dinarjev si bodo zagotovili s tako imenovanim sladkornim dinarjem, ki ga zbiramo s potrošnjo sladkorja.

Domače dinarske kredite bodo odplačevali šestnajst let s 5-odstotno obrestno mero, prvo odplačilo posojila pa bo v letu 1983. Danes so v Mariboru podpisali pogodbo za zagotovitev domače opreme in storitev v vrednosti 700 milijonov dinarjev. Med po-

RAJKO OCEPEK

Posojila za ceste

Skoraj 1200 km avtomobilske ceste od Karavank do Gevgelije bo treba zgraditi zlasti s pomočjo tujih posojil

LJUBLJANA, 5. okt. — Nedvomno bo v jugoslovanskem cestnem merilu ena glavnih nalog v tem, da v naslednjih desetih letih zgradimo okoli 1200 kilometrov avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti od Karavank do Gevgelije. Po dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976 do 1980 bo za nekatere odseke na tej transjugoslovanski avtocesti (kot jo imenujejo v mednarodnih dokumentih) do leta 1980 treba zagotoviti 14 milijard 106 milijonov dinarjev. Po dogovoru so od slovenskih odsekov v okviru te avtoceste našteti predor Karavanke, Naklo—Kranj—Ljubljana, Črnuče—Dolgi most, ter Dolgi most—Skofljica.

V sedanjem srednjeročnem razvojnem načrtu Jugoslavije je sicer predvideno, da bi sprva zgradili 432 kilometrov avtoceste Bratstva in enotnosti. Od natančno 1184 kilometrov celotne avtoceste je bo ob koncu v Sloveniji 186 kilometrov, na Hrvaškem 336 kilometrov, SAP Vojvodini 87,3 km Srbiji 408,6 km ter v Makedoniji 195,9 kilometra. Znana je že tudi vrednost investicije — ocenili so jo na 43 milijard dinarjev ali 2,4 milijarde ameriških dolarjev.

Jasno je, da je takšna cesta prevelik zalogaj za naše finančne možnosti, ki se že ob drugih cestnih delih včasih zamajejo. Poseči bo treba po mednarodnih posojilih. Po informaciji strokovne službe republiške skupnosti za ceste je mednarodna banka za obnovo in razvoj pripravljena to investicijo kreditirati v okviru posojil, ki jih daje Jugoslaviji, kar bi zneslo letno okoli 200 milijonov dolarjev. Pri tem pa so se republike in pokrajine že dogovorile da bodo ta sredstva v petih letih (milijardo dolarjev) med seboj razdelile po posebnem ključu. Tako naj bi nerazvite republike oz. pokrajina dobile 66 odstotkov ali 660 milijonov dolarjev, medtem ko bi razvitim dodelili 340 milijonov dolarjev.

SR Slovenija je od svoje kvote pri MB, ta znaša v tem petletnem obdobju 57 milijonov dolarjev, namenila za kreditiranje cestnih objektov 31,8 milijona dolarjev ali 57,2 milijona dinarjev.

Mednarodna banka za obnovo in razvoj pa je za kreditiranje cestnih povezav v bodoče, to je od devetega posojila naprej, v letu 1978 postavila tudi nekaj načel. Vsi cestni projekti oziroma krediti naj bi bili razdeljeni v dve skupini. V eni bi bila sektorska posojila za tiste cestne odseke v posameznih republikah in pokrajinah, ki ne potekajo v trasi transjugoslovanske avtoceste. Za ta posojila morajo biti izdelani načrti razvoja cestne mreže, in to za petletno obdobje. V drugi skupini pa bodo torej posojila za avtocesto v trasi Karavanke — Ljubljana — Zagreb — Beograd—Niš—Skopje—Gevgelija. S tem so tudi razmejili, kdaj naj pričakujemo kakšno posojilo za posamezna dela.

STOJAN ŽITKO

Nerojeni Eisensteinov film

Doslej ni bilo znano, da je veliki klasik svetovne kinematografije, Sergej Eisenstein, neprekosljivi mojster množičnih scen in težkih zgodovinskih usod, pripravljal šest let pred svojim »Aleksandrom Nevskim« (1938) in dvanajst let pred »Ivanom Groznim« (1944) komični film, ki naj bi bil po njegovih besedah eksperimentalne narave. Film naj bi se imenoval »MMM«, kar so začetnice imena glavnega junaka, Maksima Maksimoviča Maksima, direktorja centralnega urada »Inturista« (sovjetske državne organizacije za tujski turizem) v nekem izmišljenem mestu »N«, za katero ni težko ugotoviti, da je na sovjetskem ozemlju.

Scenarij za Eisensteinov nerojeni komični film »MMM« so pred kratkim odkrili v zaprašenih arhivih CGALI v Moskvi (Centralni državni arhiv za književnost in umetnost), objavili pa so ga, skupaj z 12 še neobjavljenimi skicami, te dni v Zborniku filmske umetnosti in s spremno besedo znanega filmskega kritika Sergeja Jutkeviča. Dejansko gre pri tem, natanko po 45 letih, za določeno rehabilitacijo tedanjega ustvarjanja Eisensteina: film »MMM« je namreč hotel posneti po vrnitvi iz Hollywooda (kjer se je dogovarjal za dva filma) in Mehike, v času, ko ga je doma pričakal plaz kritik iz uradnih krogov, češ da je malomeščan in da ne zna avtentično prikazovati svojega časa. Tako so birokrati, ki so tedaj zavladali na umetniškem področju v ZSSR, konservirali za 45 let Eisensteinov komični scenarij.

Pravzaprav to ni čisto komični film. Sam Eisenstein je pet let kasneje, v svojem članku »Boljševiki se smejejo«, zapisal, da ne gre za krohotanje na vse grlo in tudi ne za lahen posmeh na račun kakšnega čudaka, ki se znajde v škripcih: »Ne, tradicija ruskega smeha ni te vrste,« pravi Eisenstein, »v njej je vselej neogibno navzoča družbena obsodba.«

In te dni objavljeni scenarij za film »MMM« izpričuje, da je imel Eisenstein v načrtu prav te vrste smeh — in da najbrž birokratom ob njem ni bilo do smeha.

Film »MMM« pripoveduje o nenavadnih dogodkih, ki so se pripetili v centralnem uradu »Inturista« njegovemu vsemogočnemu direktorju Maksimu. V uradu se iznenada znajde tujec, ki je prišel iz neznane dežele, govori neznani jezik, najbrž je iz Singapura, ime pa mu je Kanitferstam. Kaže, da so ga oropali do golega, le pas iz papirja ima okrog života, sicer pa nobenih dokumentov. Ker »Inturist« skrbi za tujce, se M. M. M. loti svojega posla, pokliče štiri Sivilje, ki od glave do nog oblečejo neznanca, na razpolago pa mu dajo tudi razkošni »lincoln«. Iz nekega muzeja pripeljejo posteljo, ki je svojčas pripadala carici, in neko pisarno »Inturista« spremene v spalnico. V veliki dvorani »Inturista« prirede tujcu slavnostni obed, na katerem se Maksim na mrtvo zapije (»na državne stroške«, pripominja Eisenstein).

In tu se vplete v film druga zgodba: Maksim sanja, da je v neki stari cerkvi, kjer zro nanj pravoslavni svetniki ikone, patriarh, bojarji, rajske ptice, knezi. M. M. M. jih izzove, naj pridejo dol, dovolj vpliven da je, da jim omogoči sprejem v sindikate ali celo v komsomol. In na Maksimovo grozo z zidov zadoni glas: »Pridemo!« Maksim pobegne domov, kjer najde svojo ženo z ljubimci, vse jih vrže ven in se znova potopi v globok sen. Tokrat se mu v sanjah pokažejo znanci iz iste cerkve, kako so se zbrali v njegovi majhni čumnati, patriarh sede na posteljo, bojarji pa privlečejo na dan pijačo ter jedačo in začne se novi banket. Potem se svetniki natreskani vrnejo v svojo cerkev.

M. M. M. pade v sneg in se zbudi, a že ga nujno kličejo v »Inturist«: prišlo da je več ljudi. V sprejemnici »Inturista« se tare njegovih znancev iz sanj, patriarh in svetniki z bojarji, prišli da so, ker so mestne oblasti sklenile podreti cerkev, da bi na njenem mestu zgradile kolhozniško tržnico. Maksim se loti organizacije sprejema novih »tujcev«: dajo jim na voljo velike črne limuzine in jih odpeljejo na ogled znamenitosti. A ne muzejev, ker pač sami od tam prihajajo, ampak sodobnega sovjetskega gradbišča, in sicer termocentrale. Nerodno je

OKENCE V SVET

le, ker turbina še ne dela — a za tujce je treba storiti vse, in ko pridejo, se veliko kolo začne počasi vrteti. Patriarh ga hoče z roko blagosloviti, a tedaj se odpro vrata, pojavijo se prestrašeni ljudje, ki se opravičijo patriarhu, češ da so turbino vrteli na roko...

V tem zavlada v »Inturistu« zmešnjava, čistilka odkrije, da tisti neznanec Kanitferstam sploh ni tujec, ker odlično preklinja po rusko, vrh tega pa je našla v njegovih nogavicah sindikalno izkaznico, »ki ni podaljšana in v njej ni registracije o zadnji čistki«. Tujec je pač neki ruski revež, ki je hotel živeti na račun »Inturista«. Čeprav zmeden, Maksim odloči, da »se vsa zgodba s Kanitferstamom ni zgodila«, čistilki pa navže: »Drži, da je čistka, toda za ljudi, kot smo mi, so zmerom izjeme.«

In potem izgine v temi.

In tu se Eisensteinov neobjavljeni scenarij o M. M. M. konča ter prepušča nesojenim gledalcem čas za razmišljanje in skrivni nasmeh — »smeh drugačne vrste«. Jutkevič razkriva, da je imel Eisenstein že izbranega glavnega igralca — znanega Straucha, ki se je proslavil z vlogo Pobedonosikova, birokrata iz »Velike žehte« Majakovskega. To ni bil, meni Jutkevič, prvi posredni stik z dvema umetnikoma, Eisenteinom in Majakovskim, ki jima je bilo v ustvarjanju sicer toliko skupnega, a ki žal nista prekrižala svojih poti. Kriv je bil pač tisti turni čas — kot je bil kriv tudi za to, da je oropal zakladnico svetovne kinematografije še ene mojstrovine velikega Eisensteina.

TIT DOBERŠEK

Šolarji nosijo zastavo!

Šestdeset krajev in 23 šol se poteguje za naziv najlepše in najboljše — Sprehod od Nove Gorice do Lendave — Iz leta v leto več cvetja in zelenja

NOVA GORICA — LENDAVA, okt. — Za deveto tradicionalno tekmovanje, »Kateri najlepši si, kraj in šola« v Sloveniji se je letos v organizaciji Turistične zveze in Zveze hortikulturnih društev Slovenije, ki je tokrat nosilec akcije, prijavilo šestdeset krajev iz vse republike in 23 šol, ki se merijo med seboj za najboljšega.

Zdaj, ko je ta akcija, ki je letos prvikrat razširjena tako da se kraji in šole ocenjujejo sami, hkrati pa jih na osnovi posebnega vprašalnika ocenjuje tudi mešana komisija predstavnikov Turistične zveze Slovenije in Zveze hortikulturnih društev, na dobri polovici poti, smo se skupaj z ocenjevalci sprehodili od Nove Gorice do Lendave. Prvi vtisi so več kot razveseljivi, saj se je Slovenija, kar zadeva prijavljene kraje in šole, vsaj za pol lepše razcvetela kot lani. Zares?

Na osnovi razpisa in vprašalnika, ki sta ga vsem Turističnim in hortikulturnim društvom v Sloveniji poslali obe organizaciji, lahko sklepamo, da je na največji odmev naletel v Novi Gorici, kjer so krajani razpis razmnožili v 2.500 izvodih in ga poslali v sleherno novogoriško družino. Odmev je bil izreden. Vsi hišni sveti, posebno v velikih blokih, so si bor priči omislili kosilnice zato, da so okrog svojih stanovanjskih blokov sproti pokosili travo in si ustvarili pravilno prirezano angleško livado. Ker Nova Gorica že nasploh slovi po množici cvetja in zelenja, ni bilo treba posebej skrbeti za to.

Letošnji poziv na olepševalno akcijo obeh organizacij je naletel na izreden odmev v Kanalu ob Soči, kjer domači šolarji, člani fotosekcije, sproti slikajo vse najlepše in najslabše urejene vrtove hiše in dvorišča ter fotografije javno razobešajo, tako da se vsak pohvaljeni in prizadeti občan javno lahko ogleda, kako pometa pred lastnim pragom. Primer, vreden širšega posnemanja.

V marsikaterem kraju, ki želi biti med najlepšimi, najbolj cvetočimi in nasploh najlepšimi, je po vrtovih, balkonih in oknih že preveč cvetja in zelenja, zato ni odveč ideja, ki se je porodila v glavah tekmovalcev in komisije, naj bi hortikulturna društva ne organizirala več predavanj o flori in favni na Himalaji in v Izraelu, kar se je vedno dogajalo doslej, pač pa naj bi poskrbela zato, da bi ljudje ob morju, na Krasu, v celinski Sloveniji in drugod znali gojiti za svoje kraje najprimernejše cvetje in drevje, da bi zvedeli, na kateri strani hiše, kdaj in kako uspevajo rože, kje grmovje in drevje.

Veliki palčki, razne izposojene domislice, kot so prater, nizozemski mlin na veter in podoben kič, počasi vendar vztrajno izginjajo z naših vrtov. Sem in tja po Goreniskem in Štajerskem jih sicer še najdemo, na primer v Muti na Koroškem, vendar so to že osamljeni primeri.

Naj se za hip pomudimo v Muti ob Dravi, ki se je v zadnjem času po neskromni zaslugi tovarne vrtnarskega orodja Gorenje in po prizadevanju zakoncev Struc, ki se poklicno in zasebno ukvarjata s cvetjem in drevjem, napredovalo v kraj, vreden posnemanja, tako kar zadeva zunanjo podobo hiš, javnih nasadov in vrtov, kot vneme po lepšem in še lepšem, čeprav je Muta še zmeraj sredi obnove hiš, cest in nasploh zunanjega izgleda kraja. Posebej zanimivo je, da so pionirji in šolarji tisti, ki so na slehernem koraku pozorni na vsak kos odvrženega papirja, polivinila ali na drug odpadek, ki se »nepoklican« pojavi na vrtu ali javnem prostoru.

Drug nekako dvodomni kraj je Šentilj. Prvi del predstavlja meddržavni prehod, ki ga najbolj kazi preozka, neurejena in nasploh neprimerna cesta, nekaj povsem drugega pa je Šentilj kot kraj, ki je po zaslugi vnetih turistični delavcev in hortikulturnih delavcev iz leta v leto lepši in privlačnejši.

Prašiči, ki jih že dolga leta redi Kompas za svojo poslovalnico v neposredni bližini bloka, so gospodarna naložba za njihovo restavracijo, vendar pa marsikateremu stalnemu »prehodniku« grdo smrde vse tja do prijetno urejene bencinske črpalke in še naprej posebno, kadar je pretoplo. Kar zadeva gospodarnost Kompasa, vsa hvala, hkrati pa hvaležna tema za sanitarnega inšpektorja, če že noče pogledati skozi prste...

Osnovna šola v Gornji Radgoni, ki pred svojim razsežnim poslopjem pridela skoraj vso zelenjavo in sočivje za lastno kuhinjo, je poleg cvetja, zelenja in urejenosti nasploh, ki spričo nastajajočih športnih igrišč šele dobiva svojo pravo podobo, lahko za primer vzorne in skrbne šole. Da, ko bi ne bilo velike in že lani najboljše šole v pomurski Lendavi, saj bo tudi letos brez dvoma odnesla prvo mesto med slovenskimi šolami, ki so se prijavile za to lepotno tekmovanje.

Kar zadeva stare lepotne napake, ki jih ne znamo ali nočemo odpraviti, ker imamo premalo srca za dobro in lepo so nedvomno polomljeni prometni znaki, krajevni napisi, zarjaveli informativni znaki in table, prazni okvirji za propagandne lepake ob cestah in podobne velike malenkosti, ki bodo, kot obljubljajo krajevni in občinski dejavniki, vsak čas postali »predmet obravnave« sodnikov za prekrške.

NIKO LAPAJNE

NOGOMET

DANES POPOLDNE V BERLINU

LEPA PRILOŽNOST ZA ITALIJO DA PREVERI SVOJO FORMO

ZRN ni zmagala proti Italiji že 38 let - Med «azzurri» bo tudi 35-letni Facchetti

ZAHODNI BERLIN — Danes popoldne, s pričetkom ob 15.30, se bosta v tem kraju spoprijeli državni nogometni reprezentanci Italije in ZRN. Tekma je velike važnosti, posebno za Italijo, saj jo v kratkem čakajo odločilna kvalifikacijska srečanja za SP. Imela bo tako lepo priložnost, da preveri svojo formo proti odličnemu nasprotniku, ki se bo skušal maščevati za poraz, ki ga je doživel v polfinalu SP v Mehiki. Poleg tega pa je preteklo že 38 let, odkar je ZRN zadnjič zmagala proti Italiji. Zato bo naloga «azzurrov» zelo težavna, cesar se zaveda tudi zvezni trener Bearzot.

Za to priložnost je namreč potrdil isto postavo, s katero je Italija premagala Finsko; ni si je upal spreminjati, saj mu je v preteklosti nudila določene garancije. Igral bo tako tudi že 35-letni Facchetti, ki pa sicer v Italiji še nima enakovrednega tekmeca, ki bi mu v reprezentanci odvzel mesto čistilca. Pač pa tekma za italijansko reprezentanco ne pride v pravem trenutku, saj je več reprezentantov v slabi formi.

Tekmo bo prenašala tudi italijanska TV, s pričetkom ob 15.25.

Reprezentanci se bosta predstavili z naslednjima postavama:

ZRN: Maier, Vogts, Dietz, Russmann, Kaltz, Bonhof, Rumenigge, Beer, Fischer, Flohe, Volkert.

ITALIJA: Zoff, Tardelli, Gentile, Benetti, Mozzini, Facchetti, Causio, Zaccarelli, Graziani, Antognoni in Bettega.

SODNIK: Rion (Belgija).

PRIJATELJSKI NOGOMET

V tekmi B ekip poraz Italije proti Zah. Nemčiji

ZRN B — Italija B 1:0 (0:0)

ZRN B: Bundernski, Reichel, Zimmermann, Lameck, Gerber, Bast (Seliger), Geyer, Roeber, Dieter Muller (Wenzel), Burgsmuller in Seel.

ITALIJA B: P. Conti (Bordon), Danova, Maldera, P. Sala, Bellugi (Vavassori), Onofri, B. Conti (Oriali), Pecci, Pruzzo, Pin, Novellino.

SODNIK: Nyhus (Nor.)

STRELEC: Geyer v 74. min.

BREMEN — V prijateljski nogometni tekmi je včeraj B reprezentanca ZRN premagala Italijo B z 1:0. Tekma je na stadion pritegnila le maloštevilne gledalce, ki pa so z zanimanjem sledili dogodkom na igrišču.

V prvem polčasu so bili domačini v lahki premoči, ni pa jim uspelo, da bi premagali solidno italijansko obrambo. Tudi Italija se je večkrat nevarno približala kazenskemu prostoru ZR Nemčije, vendar pa so bili njeni napadalci zelo netočni.

Tudi v drugem polčasu se ni igra v bistvu izpremenila. ZRN je stalno napadala, italijanska obramba pa je odlično držala. Ko je do konca manjkalo le četrt ure, je Geyer povedel svoje moštvo v vodstvo, dve minuti pozneje pa je Seliger z močnim strelom zadel vratnico.

V zaključnih minutah igre so Italijani poskušali izenačiti, vendar so bili vsi njihovi napori zaman in tekma se je zaključila s tesno, a zasluženo zmago ZRN.

ODBOJKA

V PRIJATELJSKEM SREČANJU

Danes igra Bor dvakrat proti Krki (Novo mesto)

Danes popoldne bosta v občinski telovadnici v Dolini dve odbojkarski tekmi. Odbojkarice in odbojkarji Bora bodo gostili šesterki Krke iz Novega mesta. Za Bor bosta tekmi dobrodošli, saj manjka do pričetka italijanskega odbojkarskega prvenstva 2. lige v obeh konkurencah nekaj več kot dober mesec. Gostujoči šesterki pa sta v preteklem prvenstvu igrali v slovenski ligi, ki je po rangu nižja. To pa gotovo ne pomeni, da igralci in igralke Krke ne bodo enakovredni ali pa morda še boljši nasprotniki našim.

Za odbojkarice Bora bo današnje srečanje prvo v tem predprvenstvenem obdobju. Šesterka Bora bo letos igrala v nekoliko spremenjeni postavi, ki ne bo šibkejša od lanske. Današnji nastop bo pokazal marsikaj zanimivega in koristnega ter bo obenem tudi najboljši pokazatelj uspešnosti dosedanjih priprav.

Po dveh prijateljskih srečanjih s šesterko Rijeke bodo borovci to pot odigrali tretjo prijateljsko tekmo v okviru priprav za sezono 1977/78. Rečani so bili v pripravljalni dobi nekoliko prehud nasprotnik za Tržačane. Ne glede na to je bila povratna tekma v Dolini pretekli teden veliko bolj izenačena kot prva na Reki. Z odbojkarji iz Novega mesta se bo dalo veliko bolj uspešno igrati in prav zato bo srečanje nekoliko bolj natančno pokazalo trenutne dobre in slabe strani Borovih odbojkarjev. Tudi moška ekipa Bora bo v prihodnjem prvenstvu igrala v spremenjeni postavi. Po dveletnem premoru bosta spet igrala Plesničar in Fučka, ki pomenita nedvomno veliko pridobitev, čeprav sta počivala. Pozabiti ne smemo niti na tri mlade odbojkarje, ki so preteklo prvenstvo igrali za Kras: Pahor, Žerjal in Pečenko. Obeti za prihodnje prvenstvo so dobri. Upati je samo, da se bodo tudi uresničili.

Prva tekma v ženski konkurenci se bo pričela ob 15. uri, srečanje v moški konkurenci pa bo na sporedu ob 17. uri.

G. F.

KOŠARKA

MADRID — V 4. kolu košarkarskega tekmovanja za «Medcelinski pokal» je Real Madrid premagal Mobilgirgi s 115:94 (53:40). V drugem srečanju tega predzadnjega kola je Dragones Tijuana (Mehika) premagala ameriško peterko Providence s 96:92 (47:44).

V prijateljski tekmi v Ljubljani

Američani podlegli Brestu

BREST — Saint Bonaventura (Washington) 121:108 (61:45)

BREST: Papič 2, Jelovac 12 (2:2), Cosić 20 (6:8), Gvardjančič 23 (3:4), Subotič 47 (17:24), Bassin 2, Volaj 0, Jesenšek 7 (1:2), Muha, Vujačič 4, Senica 4 (4:6), Vidmar.

S. BONAVENTURA: Harrod 26 (2:3), Urzetta 9 (5:5), Sagan 6 (2:3), Viglianco 8, Watterman 10 (0:1), Elenz 9 (3:6), Belcher 18 (4:4), Jones 4, Atkinson 6 (2:2), West 8, Spencer 2, Giglio 2.

PROSTI MESTI: Brest 33:44, S. Bonaventura 18:24.

S tekmo Brest — S. Bonaventura iz Washingtona se je v Tivoliju začela nova košarkarska sezona. Košarkarji Bresta so si že v začetnih potezah zagotovili nekaj prednosti, ki se je iz minute v minuto večala, predvsem po zaslugi razigranega Subotiča, ki je v 13. minutah dosegel kar 20 košev.

Ekipa Bresta je zaigrala solidno tudi v obrambi, kjer Čosić in Vujačič nista imela večjih težav z nasprotnikovimi centri. Američani so v prvem delu igre zaigrali dokaj medlo, pokazali so dobro kolektivno igro, videti pa je bilo, da so precej neizkušeni.

V drugem polčasu pa so na igrišče stopili še Jelovac, Bassin in Papič, ki dotlej niso igrali. Samo Jelovac je uspešno opravil svojo nalogo, medtem ko sta Papič in Bassin odpovedala. Američani so se, v drugem delu, opogumili in z ostrim presingom nadoknadili zamujeno. Šele, ko sta v ekipo namesto Papiča in Bassinova vstopila Jesenšek in Gvardjančič je Brest spet organiziral ' je vrste in si prednost obdržal do konca. Zelo dobro je na tem srečanju igral Subotič, vreden je tudi nastop mladega Jesenška. V ameriških vrstah pa je bil v drugem počasu Harrod nerešljiva uganka za Brestovo obrambo. V soboto se bo Brest spoprijel z večkratnimi avstrijskimi prvaki USSC z Dunaja, ki imajo v svojih vrstah kar štiri ameriške igralce.

Vato

NOGOMET

Zmaga Jugoslovanov

ANKARA — Jugoslovanska olimpijska nogometna reprezentanca je v kraju Aydin premagala vrstnike iz Turčije z 2:0 (2:0). Gola sta v prvem polčasu dosegla Zrlić in Kostić. Tekma je bila veljavna za amaterski evropski pokal.

WASHINGTON — Nogometna reprezentanca LR Kitajske je v svoji prvi tekmi na turneji po ZDA, igrala neodločeno 1:1 z reprezentanco ZDA. Tekmi je prisostvovalo komaj 8.366 gledalcev.

NOGOMET

V 1. AMATERSKI LIGI

Primorje ima velike možnosti da jutri odnese najmanj točko

V 2. AL bo jutrišnje kolo za naše ekipe precej naporno - V 3. AL derbi Kras - Vesna

1. AMATERSKA LIGA

Jutri bodo odigrali pare četrtega kola v katerem igra proseško Primorje pred domačim občinstvom.

Primorje — Fortitudo

Ta dvoboj je bil napovedan za soboto, vendar so ga preložili in kot vse ostale ekipe bosta Primorje in Fortitudo stopila na igrišče v nedeljo popoldne.

Za mnenje o tem dvoboju smo vprašali branilca Primorja G. Husuja, ki nam je med četrtkovim treningom dal sledečo izjavo: «Imamo velike možnosti da odnesemo pozitiven izid, to se pravi, vsaj točko bomo osvojili. Igrati pa moramo nekoliko bolj previdno, predvsem pa bolj odločno in požrtvovalno kot v Škocjanu. Nedeljski poraz nam je bil dober nauk, da se v 1. AL ne sme biti nikoli preveč optimistični. Prvenstvo je precej naporno in vsak nasprotnik je trd oreh posebno za nas, ki smo novinci lige. Glede postave ne bo sprememb. Trener Giovannini je najavil, da bomo igrali v isti postavi, kot prejšnjo nedeljo. Na klopi med rezervami bosta sedela Verša in Nelli, rezervni vratar bo Kante ali Sabadin.»

2. AMATERSKA LIGA

Jutrišnje četrto kolo se obeta za naše enajsterice precej naporno, saj igrajo proti močnim nasprotnikom. Izjemo predstavlja morda le Gaja, ki sprejme v goste Zaule, to je ekipo, ki je na repu lestvice brez točk.

Campanelle — Zarja

Bazovci gredo v goste k vodji lestvice, kar pomeni, da bomo lahko v tej tekmi imeli možnost videti, če je lestvica res realna in če Zarja, ki je še vedno brez točk, zasluži zadnje mesto. Domačini v tem dvoboju odločno jurišajo na zmago pa čeprav se zavedajo, da bo za njih Zarja trd oreh. Po treh zaporednih porazih Bazovci ne smejo razočarati, kajti ponoven spodrsljaj bi prav gotovo psihološko vplival na ekipo, ki ne sme poražena zapustiti igrišča. Zato je tokrat za Bazovce vsaj točka obvezna.

Gaja — Zaule

Po nedeljskem remiju proti S. Marcu si navijači Gaje želijo, da bi se ekipa izkazala tudi na domačih tleh. Gaja je namreč v edinem dosedanjem nastopu na Padričah nerodno klonila Op. Supercaffè in zato doma gajevci niso še odnesli točke. Pozabiti pa ne smemo, da gostje niso ne doma, ne na tujem prišli do točk in zato ekipa Zaule tava na repu lestvice brez točk. Gostje so posebno razočarali v napadu, saj so dosegli le dva gola. To seveda daje misliti, da bo morda obramba Gaje imela v nedeljo lahko delo.

Flaminio — Primorec

Trebence čaka naporno gostovanje. Enajsterica Flaminia je dobro znana, saj je zaradi odločne igre vedno trd oreh za vsako moštvo. To bo prav gotovo tudi za Trebence, posebno sedaj ko so prejšnjo nedeljo doma klonili Campanellam in to jih je moralno nekoliko prizadelo. Vendar je tudi Flaminio doživel drugi prvenstveni poraz in prav zaradi tega bo naloga Primorca še težja. Tržačani bodo odločno stopili na igrišče z namenom, da odnesejo obe točki. Zato vse sloni na taktičnih razporeditvah in igri Primorca, predvsem pa na živcih posameznih trebenskih nogometašev, saj dobro vemo, da ekipa Flaminia igra precej trdo in večkrat tudi precej ostro, zato je važno, da nasprotnik ne reagira, kajti to bi bilo lahko usodno.

Edile Adriatica — Breg

Tudi Brežane čaka težka ovira. Po nedeljski zmagi je morala v taboru Brega odlična in zato so navijači optimisti. Res škoda, da ima trener Potasso probleme s postavo moštva. Bržan je po izključitvi diskvalificiran, zaradi poškodbe pa je v dvomu tudi Melon. Razumljivo je, da bi točka predstavljala za predstavnike dolinske občine lep uspeh, saj nasprotnik sodi med močnejše ekipe tega prvenstva in to dokazujejo dosedanji izidi: ena zmaga in dva remija.

V ostalih tekmah predvidevamo delitev točk med Opicino in Costalungo, zmago Libertasa nad S. Marcom in remi Aurisine proti Op. Supercaffè. Odprto pa je vprašanje glede dvoboja Rosandra - Edera. Kot smo že poročali, je prišlo v prvem kolu med tekmo Rosandra - San Marco do čudnih razpletov na igrišču, potem ko je sodnik v zadnjih minutah igre dosodil 11-metrovko v korist S. Marca pri stanju 1:0 za Rosandro. Gostje so to priložnost izkoristili, streljali 11-metrovko, toda tu je prišlo do dveh različnih verzij. Domačini so trdili da je žoga skončala izven vrat, gostje pa da je žoga v mreži, ki je bila preluknjana in zato ni obtičala v mreži. Med vročimi protesti je sodnik pozval naj ekipi nadaljujeta igro in nato odpiskal konec. Na podlagi teh dogodkov in sodnikovega zapisnika je izrekla disciplinska komisija sledeče ukrepe:

1. Tekmo Rosandra - S. Marco je registrirala z 0:2 v korist S. Marca.
2. Rosandra ima diskvalificirano igrišče za eno nedeljo.
3. Nogometaš Rosandre oz. vratar Dapas, je diskvalificiran do 30. aprila 1978.
4. Za pet nedelj je diskvalificiran Taddeo, za eno pa Rozza, Perlangeli, Sodomaco in Grezar.

Iz tega je razvidno, da bo za jutrišnji dvoboj, ki ga bo morala igrati na tujem igrišču, Rosandra res v težavah. Naj omenimo, da v znak protesta nad razsodbo disciplinske komisije namerava odstopiti tudi odbor Rosandre. S tem bi se seveda situacija še poslabšala.

3. AMATERSKA LIGA

Odigrali bodo pare drugega povratnega kola, v katerem bo v središču pozornosti derbi med Krasom in Vesno, katerega bodo odigrali na kriškem pravokotniku, upoštevajoč dejstvo, da igra letos Kras domače tekme v Križu. Za Vesno bo zato nedeljski derbi, kot da bi igrala doma in ker so Križani prav v otvoritveni tekmi doma nerodno klonili, hočejo ta spodrsljaj hitro popraviti. Njihova naloga pa ne bo lahka, saj se je ekipa Krasa letos znatno ojačila in med drugim so v vrste Krasa prišli tudi nekateri nogometaši Vesne, kar daje derbiju še večjo privlačnost, zato bo prav gotovo na višku.

Čeprav ima Vesna vsekakor večje možnosti so predvidevanja precej tvegana saj vemo, da v nogometu je (posebno v derbijih) vedno možen vsak izid.

B. R.

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 8. oktobra 1977

NOGOMET

KADETI

15.00 v Trebčah
Primorec - Opicina Supercaffè

* * *

15.30 v Dolini
Breg - Campi Elisi

* * *

15.30 v Trstu, Ul. Flavia
Ponziana - Primorje

CICIBANI

15.30 na Proseku
Primorje - S. Andrea

ATLETIKA

TROFEJA POMLAD
DEČKI IN DEKLICE

14.30 v Trstu
Nastopajo tudi Adria, Bor in Levstik

ODBOJKA

PRIJATELJSKA TEKMA — ŽENSKE

15.00 v Dolini
Bor - Novo mesto

PRIJATELJSKA TEKMA — MOŠKI

17.00 v Dolini
Bor - Novo mesto

STRELJANJE

10-LETNICA ŠD POLET

14.00 na Općinah
Tekmovanje z zračno puško

ŠAH

1. MEDNARODNI TURNIR TRŽAŠKE OBALE

9.00 v Sesljanu
Organizira TŠA

KOŠARKA

15.00 na Kontovelu
Košarkarski «vikend» za letnika 1960 in 1961

JUTRI

NEDELJA, 9. oktobra 1977

NOGOMET

1. AMATERSKA LIGA

15.00 na Proseku
Primorje - Fortitudo

2. AMATERSKA LIGA

15.00 v Trstu, Campanelle
Campanelle - Zarja

* * *

15.00 na Padričah
Gaja - Zaule

* * *

15.00 v Trstu, Sv. Sergij
Flaminio - Primorec

* * *

15.00 v Križu
Edile Adriatica - Breg

* * *

15.00 v Štandrežu
Juventina - Isonzo

3. AMATERSKA LIGA

9.00 v Križu
Kras - Vesna

* * *

15.00 v Doberdobu
Mladost - Fogliano

* * *

15.00 v Sovodnjah
Sovodnje - Vermegliano

NARAŠČAJNIKI

12.45 v Dolini
Breg - Edera

* * *

11.45 v Žavljah
Inter S. Sabba - Primorje

* * *

9.30 v Gorici
Natisone - Juventina

NAJMLAJŠI

10.30 v Bazovici
Zarja - S. Croce

* * *

13.30 na Proseku
Primorje - S. Sergio

ZAČETNIKI

12.00 na Općinah
Stella azzurra - Kras

* * *

9.15 na Proseku
Primorje - Inter S. Sergio

* * *

11.30 na Padričah
Gaja - Domio

* * *

13.45 v Trstu, Ul. Flavia
Portuale - Breg

* * *

11.00 v Štandrežu
Juventina - Lucinico

STRELJANJE

10-LETNICA ŠD POLET

9.00 na Općinah
Tekmovanje z zračno puško

ŠAH

1. MEDNARODNI TURNIR TRŽAŠKE OBALE

9.00 v Sesljanu
Organizira TŠA

KOLESARSTVO

VETERANI
DIRKA NA KRONOMETER

9.30 na Općinah
Nastopa tudi Adria

Totocalcio

Avellino - Catanzaro	1	X	
Bari - Sampdoria	X	2	
Como - Cagliari	1	X	
Cremonese - Ascoli	1	X	
Palermo - Brescia	1		
Rimini - Pistoiese	1		
Sambenedett. - Lecce	1		
Taranto - Modena	1	X	2
Ternana - Monza	1		
Varese - Cesena	1		
Novara - Piacenza	1		
Pisa - Spezia	1	X	2
Crotone - Campobasso	1		

TOTIP

1. — prvi	X	2	
drugi	2	2	
2. — prvi	1	X	
drugi	X	1	
3. — prvi	2	1	1
drugi	X	2	2
4. — prvi	1	1	
drugi	2	X	
5. — prvi	X	2	
drugi	2	1	
6. — prvi	2	X	
drugi	1	X	

KOLESARSTVO

DIRKA VETERANOV

KK Adria računa na ekipno zmago

Med posamezniki pa meri na najvišjo uvrstitev Marušič

Jutri se bodo tržaški kolesarji veterani pomerili na zadnji izmed petih dirk za dodelitev naslova najboljšega na letošnji izvedbi «Trofeje veteranov» na 26 km dolgi progi z Opčin, preko Proseka do Šempolaja in nazaj. Dirka bo na kronometer za posameznike in bo prav gotovo zelo bojevita, saj se ne bo odločalo le o prvem mestu na kronometer, pač pa tudi o končni lestvici po točkah, kjer je sedaj z enakimi možnostmi za uspeh vrsta tekmovalcev. Sekunde, ki bodo odločale o vrstnem redu na kronometer, bodo za marsikoga usodne, kajti točka več ali manj lahko pomeni zmago ali pa poraz dolgomesečnega dela posameznih kolesarjev.

Predvsem v treh se bodo bojevali odločno proti času: Pelizon, ki trenutno vodi na skupni lestvici (je pa ogrožen zaradi posebnega mehanizma, ki deluje na lestvici po točkah, ko je treba izločiti najslabšo uvrstitev izmed petih), Cerasari (ki je trenutno tretji, je pa odločen favorit za končno zmago, saj je odličen vozač na kronometer in je favoriziran zaradi razlike v točkah) in Jurada (ki lahko zmaga, edinole če se uvrsti na prvo mesto in Cerasari na drugo. Prvi prejme namreč dve točki več kot drugouvrščeni, medtem ko je za naslednja mesta razlika v točkah ena.

Lonjerski kolesarji pa se bodo jutri potegovali na dirki na kronometer predvsem za etapno zmago in pa za uvrstitev vsaj treh tekmovalcev med prvo deseterico. Kandidat za zmago je trenutno Marušič, ki je osmi na lestvici, dobre možnosti ima tudi Verginella (šesti na lestvici po točkah in nedeljski zmagovalec), medtem ko upa Ferluga na uvrstitev v dirki na kronometer med prvo peterico, s čimer bi si izdatno popravil svojo končno uvrstitev. Slabše možnosti pa imata Santoni in Bonanno, ki sta na spodnjem delu začasne skupne lestvice. Poleg tega pa upajo kolesarji Adrie na osvojitev ekipne zmage med prvo deseterico najboljših, pa čeprav je tu konkurenca izredno ostra.

Start prvega tekmovalca bo ob 9.30, naprej pa bodo startali najslabše uvrščeni na skupni lestvici, zadnji pa prvouvrščeni Pelizon.

Za ljubitelje kolesarstva objavljamo še enkrat začasno lestvico najboljše petnajsterice: Pelizon 75 točk, Bevilacquia 73, Cerasari 68, Jurada 66, Bedin 61, Verginella 60, Venturini 57, Marušič 54, Colus 54, Zerial 51, Pisani 51, Bacchelli 50, Dal Ben 50, Ferluga 46, Battistutta 40.

Zelo verjetno pa je, da se bo tudi tokrat nešportno vzdržala neka tržaška ekipa, ki bi morala pravzaprav organizirati jutrišnjo dirko, vendar ni v zadnjem trenutku držala obveze, tako da organizirajo jutrišnje tekmovanje klubi SCAT/Capponi, UCT, Adria in Cremcaffè.

R. Pečar

ROKOMET

V ROMUNIJI

Mlade Jugoslovanke svetovne prvakinje

BRAŠOV — Na svetovnem rokometnem prvenstvu za mladinke v Romuniji je zlato osvojila Jugoslavija. V finalni tekmi je po zagrizenem boju premagala Sovjetsko zvezo s 16:13.

DANES IN JUTRI NA KONTOVELU V ORGANIZACIJI ZSŠDI

«Košarkarski vikend» pod vodstvom P. Brumna

Dvodnevni tečaj bo za košarkarje letnika 1960 in 1961

ZSŠDI bo tudi letos priredilo košarkarske vikende, ki jih bo vodil Peter Brumen, ki sicer letos ne bo stalen uslužbenec ZSŠDI, bo pa občasno (dvakrat mesečno) posredoval našim mladim košarkarjem in trenerjem svoje znanje.

Danes in jutri bo torej podoben «vikend», katerega se bodo udeležili košarkarji letnika 1960 in 1961 vseh petih naših društev, ki gojijo košarko. Prvi trening bo že danes na Kontovelu, s pričetkom ob 15. uri. Na tem treningu pa se bodo domenili za nadaljnja dva treninga, ki bosta v nedeljo. Današnjega in jutrišnjega košarkarskega shoda pa se bodo lahko udeležili tudi vsi naši mladi trenerji, saj bo prav zanje ta «vikend» izredno koristen.

Za današnji in jutrišnji «košarkarski vikend» pa so povabljeni naslednji košarkarji:

BOR: Bruno Kneipp, Andrej Udovič, Rado Race, Lauro Trevisan.
BREG: Loris Zobec.
DOM GORICA: Mauro Donik, Livio Semolič in Igor Prinčič.
KONTOVEL: Marko Ban, Ivo Starc, Andrej Prašelj in David Perini.
POLET: Pavel Ferluga, Evgen Danev, Valter Sosič in Boris Vitez.

ŠAH

TURNIR TRŽAŠKE OBALE

Včeraj v Sesljanu povlekli prve poteze

Sinoči se je na sedežu letoviščarske ustanove devinsko - nabrežinske občine v Sesljanu začel prvi mednarodni «Turnir tržaške obale», katerega se udeležuje 40 šahistov. Turnir je razdeljen na E in F skupino, prve se udeležuje deset šahistov, druge pa trideset.

Turnirja potekata po italijanskem oziroma švicarskem sistemu, v devetih kolih.

Sinoči so šahisti odigrali prvo kolo, danes dopoldne ob 9. uri bodo drugo, popoldan pa tretje kolo. Jutri se bo turnir nadaljeval z dopoldanskim in popoldanskim programom.

Turnir se bo zaključil naslednji teden in sicer bodo zadnja kola odigrali v petek, soboto in nedeljo.

D. J.

Nov kiosk v Sovodnjah ob nogometnem igrišču

Za nedeljsko tekmo je v Sovodnjah kar veliko zanimanja. Mnogi se sprašujejo, če je v Brazzanu ekipa res dobro startala, ali ji je bila sreča naklonjena. Trener meni, da ekipa res trenira z voljo, da bi prišla do pozitivnih rezultatov. «Začenjamo prvenstvo brez vsakih ambicij, saj startamo z našimi igralci, ki niso bili v nobeni veliki ekipi, toda volje jim ne manjka. Kaj bomo uspeli narediti med prvenstvom, to bomo še videli,» pravi trener.

Za nedeljsko tekmo otvarjamo v Sovodnjah nov kiosk, sezidan s prostovoljnim delom odbornikov in prostovoljcev, zato vabijo vse na to otvoritev, saj so mnogo žrtvovali, da so spravili pod streho tudi kiosk.

Za nedeljsko tekmo sklicuje trener Bruno Mosa na igrišče v Sovodnjah ob 14. uri vse igralce, ki so na razpolago.

D.

Mitja Gorjup

Kitajski dnevnik

26.

Verjetno se Kitajke — tako kot vse ženske na svetu — tudi lepotičijo

Na stenah visijo slike Mao Ce-tunga in Ču En-laja ter veliko družinskih fotografij. To je vse. In to je bivališče. Lahko bi rekli, vzorno kmečko bivališče, saj je večina kmečkih bivališč gotovo slabših, če upoštevamo, da je to, ki smo ga videli, bilo v vzorni in kar bogati vasi severno centralne Kitajske. Na jugu je drugače, so me opozorili naši dopisniki iz Pekinga. Na jugu je standard višji. A ogled kitajskega juga nas še čaka.

Čez široko dvorišče nas pospremijo v sosednjo zgradbo, ki je enake oblike kot prva, le da je v njej kuhinja. Presenetilo me je, da imajo Kitajci kuhinjo v drugem poslopju kot dnevno oziroma nočno bivališče. Obe zgradbi ločuje kar veliko, široko dvorišče, polno otrok. Pojasnili so mi, da je to star kitajski običaj, da kuhinja in prostor za bivanje nista v isti zgradbi ali pa vsaj ne v istem prostoru. Vstopili smo v kuhinjo in prvi hip se mi je zdelo, da se bom zadušil. Kurijo namreč s premogom, ki izloča ogromno ogljikovega dioksida, a nikjer nisem videl dimnika. Dušilo me je in začel sem kašljati, toda zaradi vljudnosti sem vztrajal v kuhinji, saj so nam pokazali celo, kaj je v kotlih, da bi tudi najbolj neposredno videli, kaj kuhajo, kaj bodo ta dan jedli.

Bili so ljubeznivi in prisrčni. Neprestano so nam nekaj razlagali, a mi jih, žal, nismo razumeli. Prevajati skoraj ni bilo mogoče. Komaj da smo kaj videli zaradi dima, ki njim očitno ne škoduje več. Gotovo so se navadili nanj.

Zdelo se je, da žive v hudih razmerah, toda splošna ocena tako Kitajcev kot nekaterih naših tovarišev je bila, da žive prav imenitno za kitajske kmečke razmere.

Popoldne smo imeli tudi nekaj časa za počitek. Nisem počival. Zdelo se mi je preveliko razkošje, da bi v Ta Čaju izgubljal čas v postelji. Sam sem se napotil po vasi, nihče mi tega ni branil, nihče me ni spremljal, nisem imel občutka, da me kakorkoli omejujejo.

Kaj sem videl? Velike lično urejene stenčase s fotografijami udarnikov, s slikami tačajskih kmetov, ki so se posebej izkazali pri delu. Veliko napisov proti «bandi štirih» z imenitnimi karikaturami. Ne vem, kdo jih riše. Zdele so se mi kar podobne tistim v Hohehote, toda vendarle nekoliko drugačne. Imel sem občutek, da so risane na roko prav tu v Ta Čaju, toda hkrati se mi je zdelo nemogoče, da bi tačajski kmetje, vajeni motik, prenašanja kamenja in boja z zemljo, znali risati tako pretanjeno in hkrati tudi umetniško izrazito. Ko sem pozneje vprašal, kako je s tem, so mi seveda odgovorili, da karikature rišejo kmetje sami. Še danes dvomim o tem.

Stopil sem še v trgovino. Bila je približno takšna kot v Hohehote, samo manjša. Lepo urejena, preprosto opremljena. V njej Tačajci lahko kupijo skoraj vse tisto, kar prodajajo tudi v Hohehote. Kupil sem nekakšno lepotilno kremo v veliki lepi školjki. Zdelo se mi je prav neverjetno, da tu, sredi najbolj kmečke pokrajine, v vasi tako rekoč bogu za hrbtom, prodajajo lepotilne kreme v embalaži iz lepih morskih školjk. Kdo se lepotiči? Kdo ima čas za to? Dekleta, ki sem jih srečaval, so sicer bila videti urejena, čista, toda ni se mi zdelo, da bi se lepotičile. Najbrž se motim. Verjetno se Kitajke — tako kot vse ženske na svetu — tudi lepotičijo. In uporabljajo tudi kreme v školjkah.

Tudi v knjigarno sem šel. Lepo urejena je bila ta tačajska knjigarna. Skromno, zelo skromno opremljena, toda polna knjig, ki jih ljudje očitno kupujejo in verjetno tudi bero. Več ljudi je bilo v knjigarni. In zdelo se mi je povsem naravno, da sem videl mlade Kitajce segati po zadnjih izdelkih tiskane besede. Napisal sem razglednico in jo oddal na sosednji pošti.

Z ROKAMI PROTI LAKOTI — Vsi ljudje, mladi in stari, so na poljih. Na ramenih so prenesli tudi zemljo, ki je prikrila hudournike. Foto: M. G.

Vse, kar ljudje potrebujejo za vsakdanje življenje, je torej mogoče najti v Ta Čaju. Vse, kar rabijo, Tačajci očitno tudi imajo. Toda, ali potrebujejo samo to, kar imajo? Tega ne vem. Si želijo več? Tudi tega ne vem. Z nikomer nisem mogel govoriti, nikogar vprašati. Naravno bi seveda bilo, da bi si tudi Tačajci želeli več. Morda bi hoteli manj delati, bolje živeti.

Zdaj je vse, kar smo slišali in videli, usmerjeno drugam — v političen boj, v boj za čistost ideje, v boj zoper «bando štirih», v boj za štiri modernizacije kitajske družbe. So to tudi intimno kmečki kitajski problemi? Kako daleč pravzaprav seže politizacija ljudi, še posebej kmetov? Verjetno na ta vprašanja ne bom dobil nikoli odgovora. To, kar je mogoče videti, ponuja pozitiven odgovor. Toda ne vem, kaj je skrito v srcih, v dušah tega ljudstva.

Po večerji — bil je to spet banket, kot pravijo na Kitajskem, z obveznima zdravicama, z imenitno hrano, prav nič «kmečko», okusno pripravljeno, servirano «na ravni», čeprav ne izumetničeno — smo si ogledali film o Ta Čaju.

Čen Jung-kvejev oče je najprej prodal ženo, hčer in mlajšega sina, potem se je obesil. Starejši sin postane član politbiroja KP Kitajske

Film najprej prikazuje družino Čen Jung-kveja, danes člana politbiroja in podpredsednika kitajske vlade. Leta 1920 je bila tod okoli velika suša. Oče Čen Jung-kveja je imel štiri otroke. Prišel je v Ta Čai iz drugih krajev, misleč, da bo tu našel delo in hrano. Toda ni našel hrane, našel je le delo. Zato je po veliki suši prodal ženo, hčer in mlajšega sina. Prodaja sorodnikov je bila takrat na Kitajskem očitno nekaj povsem običajnega. Prodal jih je veleposestniku, da so mu delali na poljih. Ostal mu je samo sin. Ko oče tudi sina ni več mogel prehraniti, se je obesil.

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6 PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82 57 23
Naročnina
Mesečno 2.500 lir — vnaprej plačana celotna 25.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 38.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN».
V SFRJ številka 2,50 din, ob nedeljah 3,00 din, za zasebnike mesečno 35,00 letno 350,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 47,00, letno 470,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» - DZS - 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22207
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 13.000 lir. Finančno-upravni 600, legalni 600, osmrtnice 250, sožalja 300 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 150 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 14%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

PO STRAHOTNEM NEURJU IN POPLAVI V ZAHODNIH PREDELIH GENOVE

Od včeraj so Alessandria in številna naselja na podeželju pod vodo, blatom in ruševinami

Osem uradno ugotovljenih smrtnih žrtev, nekaj oseb pa še pogrešajo - Ogromna materialna škoda - Ukinjena cestni in železniški promet - Pretrgane električne in telefonske zveze

GENOVA — Strahovito neurje, zaradi katerega je predvčerajšnjim ostal ves zahodni del Genove pod vodo, je povzročilo nekaj milijard lir škode. Dokončni obračun bodo lahko napravili čez nekaj dni, ko se bo položaj kolikor toliko normaliziral. Po prvih cenitvah naj bi vodna stihija povzročila največ škode v 1.500 trgovinah, precejšnjo škodo so ugotovili na 36 šolah, desetino stanovanjskih zgradb so morali izprazniti, stanovalcem pa preskrbeti streho v hotelih. Neurje je skoraj ustavilo delo v železarni v Conegliano, kjer je voda poplavila električno kabino in elektronski center. Visoka peč št. 4 je ugasnila, tretja pa obratuje z zmanjšano kapaciteto.

Medtem ko v Genovi voda odteka in se položaj normalizira, se je v Alessandrii in okolici položaj močno poslabšal. Zaradi dežja, ki lije že tretji dan, se je gladina potokov in rek nevarno dvignila, Bormida pa je ponoči prestopila bregove in poplavila nižji predel Alessandrije. Zaradi obstoječe nevarnosti so včeraj v jutranjih urah sklenili prekiniti ves promet in tudi železniški promet je ustavljen.

V Serravalle Scrivia se je zaradi usada zrušila tudi hiša predsednika pokrajinskega odbora Alessandrie Lorenza Demichelija. Slednji se je z ženo, s tremi otroci in zetom zatekel na prosto, medtem ko je žena v spremstvu očeta ponovno stopila v hišo. Tedaj se je ta sesula in oba nesrečneža sta ostala pod ruševinami. O smrtnih žrtvah poročajo tudi iz Tortone, vendar je skoraj nemogoče preveriti vesti, ker so prekinjene vse telefonske zveze. Vsekakor se govori o šestih smrtnih žrtvah in o nekaj pogrešanih osebah.

Najhuje je v hribovitem področju okolice Genove proti prelazu Turchino, kjer so ostala kar tri naselja, Masone, Campoligure in Rossiglione, čez noč odrezane od sveta. Deroča voda je podirala vse, kar je našla na poti in vlekla za seboj debla dreves ter poplavljala in podirala hiše. Vsekakor je bil položaj izredno kritičen: manjkala je pitna voda, ukinjena je bila dobava električnega toka, prekinjene telefonske zveze, zdravil ni bilo, ker je voda poplavila edino lekarno in tudi bolnišnico ter dom onemoglih so bila, posebno nižja nadstropja, pod vodo, zaradi česar so morali vse bolnike prenesti v višja.

Dohod do naselij so onemogočili usadi, zaradi česar so si kolone gasilcev, karabinjerjev in policijskih agentov s težavo utirale pot skozi blato. Ko so prišle na kraj, so nemudoma zaplenile vse buldozerje in se jih poslužile za čiščenje glavnih cest in tudi ulic, kjer so bili ponekod do deset metrov visoki kupi debel, dračja in kamenja. Največjo škodo so utrpeli tudi obrtniki, ki jih je v Campoligure kar precej. Ker je voda poplavila tudi pekarne, so včeraj pripeljali kruh iz Genove. Prav tako so s cisternami pripeljali vodo v naselja, kjer so bili prebivalci večine hiš prisiljeni prebiti noč v višjih nadstropjih.

Precej hiš se je pod silovitim navalom vode zrušilo in ista usoda je doletela številne mostove, medtem ko povsod ležijo prevrnjeni avtomobili, nekateri popolnoma zasuti z blatom. Pravijo, pripoveduje 34-letni župan Campaligureja, socialist Enzo Rizzi, da že najmanj 200 let ni bilo v teh krajih tako uničujočega neurja. In to se je ponovilo sedem let po tragični povodnji, ki je 7. oktobra zajela iste kraje in ko je bilo poleg ogromne materialne škode tudi skoraj 30 smrtnih žrtev.

Ko se je polegel močan in nadležen veter, so se reševalnih akcij lotili tudi s helikopterji, ki bodo prišli v poštev posebno za pomoč raztresenim hišam ali manjšim zaselkom, o katerih nimajo še nobene vesti. Vsekakor so, kolikor je bilo pač mogoče, za silo odprli glavne prometne žile in vzpostavili železniški promet na progi Milan - Genova.

V ogrožene kraje so se podali tudi funkcionarji prefekture in občinskih uradov, medtem ko je vlada poslala podtajnika ministrstva za vojsko Pastorina, ki bi moral uskljevati reševalne posege.

Trenutno skušajo ugoditi, koliko žrtev je zahtevala ta nenadna strahovita vodna stihija. Poročajo, da so našli žive tri mladeniče, ki so jih pogrešali, vendar kaže, da je bilo njihovo reševanje težavno, saj se je pri tem eden od karabinjerjev celo ranil. Vsekakor iz prefekture poročajo samo o dveh uradno ugotovljenih žrtvah: gre za ženo in tasta predsednika pokrajine Demichelisa, ki sta ostala pod ruševinami njune hiše. Pod ruševinami je ostala tudi predsednikova taščа, vendar so njo še pravočasno rešili. Večje je število pogrešanih in seznam teh se stalno veča. Trenutno pogrešajo 4 osebe v Tortoni: trije so ostali pod zidom, ki se je zrušil na njih, tretji pa je utonil v kleti, kamor je nenadoma pridrla motna voda. Eno osebo pogrešajo v Acqui Terme, šesto pa v Novi Ligure, kjer je položaj, posebno na podeželju, kjer je precej kmetij pod vodo, še posebno dramatičen.

Reševalne akcije so povsod stekle in tudi precej prostovoljcev se je odzvalo vabilu političnih strank in so se tako pridružili silam javne varnosti.

V Genovi je prenehalo deževati, vendar napovedi niso preveč rožnate. Morje je močno razburkano, visoki in siloviti valovi pa bičajo vzhodni del mesta, ki ga povodenj ni prizadela. Državno pravdništvo v Genovi je včeraj sprožilo preiskavo, tokrat proti neznancem zaradi smrti 73-letne prodajalke sadja, ki je utonila na ulici. Kaže, da bo državni pravdnik Lucio Grisolia razširil sodni postopek, ki naj bi ugotovil, če je pripisati katastrofo zgolj naravnim faktorjem, ali če je treba krivdo iskati kje drugje.

Resnična znanost in kultura

(Nadaljevanje s 1. strani)

nega izročila za čas med obema vojnama, ko se je naša slovenska kultura in umetnost pripravljala za najbolj usodno preizkušnjo v zgodovini slovenskega ljudstva za čas partizanstva, v katerem je Župančičeva pesem postala glasnik narodnoosvobodilne borbe, in za morda edinega slovenskega pesnika, ki je napisal številne lepe pesmi o naši svobodi in zmagi. To, kar je Cankar vizionar napovedal, je pesnik Župančič doživljal, trpel in slavil skupaj s svojim ljudstvom. Ob njegovem proslavljanju bomo lahko obnovili naše spomine na delo znamenite četrte skupine v ustanovnem vodstvu OF slovenskega naroda, govorili bomo o kulturniških plenumih s Kidričevimi pozdravi, o kulturnem programu Ferda Kozaka, o temeljih za načrtno kulturno politiko napisanih v Kočevskem rogu, katere stalnice, začrtane v revoluciji, so pomembne tudi za današnjo rabo.

Župančičevo ime nosijo tudi častne listine, ki jih dajemo in bomo poslej dajali kot zasluženo priznanje prevajalcem naše umetniške besede, njihovemu plemenitemu požrtvovalnemu delu, ki ga ni moč ne izmeriti ne nagraditi, predvsem pa njihovi ljubezni do naše slovenske kulture, «je zaključil svoja izvajanja Mitja Ribičič».

Nato je bilo podeljenih devet častnih Župančičevih priznanj, ki so jih prejeli: Dimitrij Vučenov iz Beograda, Aleksander Spasov iz Skopja,Ištvan Bodrits iz Vojvodine, Gustav Krklec, Fran Petrè, Tone Potokar in Slavko Mihalič iz Zagreba, Roksanda Njeguš iz Beograda in Muriš Izdrizović iz Sarajeva. Za častna člana društva književnih prevajalcev Slovenije so razglasili dr. Františka Benharta iz Prage in dr. Viktorja Kudelko iz Brna. Božidar Borko, Mile Klopčič in Janko Moder so prejeli priznanja za dolgoletno društveno delo.

Ob koncu so podelili še štiri častne diplome na predlog društva književnih prevajalcev Slovenije in zveze društev in združenj književnih prevajalcev Jugoslavije, za zasluge na področju medsebojnega prevajanja in spoznavanja književnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti. Ta priznanja so prejeli Severin Šali iz Slovenije, Petar Kepeski iz Hrvatske, dr. Radu Flora iz Srbije, Aleksander Popovski iz Makedonije in Juraj Martinović iz Bosne in Hercegovine.

MONZA (Milan) — V silno zastraženi sodni palači so včeraj naložili zloglasnemu milanskemu banditu jugoslovanskega porekla Dragomiru Petroviču 3 leta zaporne in 300.000 lir denarne kazni zaradi posesti in nošnje orožja. Prizadeti je verjetno povezan s skrajnodesničarskimi elementi.

PRIHODNJO SOBOTO V PORTOROŽU

Priprave za proslavo partizanske mornarice

V Portorožu bodo odkrili spomenik partizanskim pomorščakom v letih 1941-1945 - Sodeloval bo tudi Tržaški partizanski pevski zbor in člani SSG

PIRAN — V okviru jubilejev predsednika Tita in Zveze komunistov bo 15. t.m. v Portorožu osrednja proslava 35-letnice jugoslovanske vojne mornarice z odkritjem spomenika partizanom - pomorščakom.

O tem je tekla beseda na tiskovni konferenci v Piranu med katero je predsednik skupščine občine Ivan Bažec seznanil predstavnike tiska s programom prireditve. Ob 9. uri bo slavnostna seja občinske skupščine v Avditoriju, kjer bosta slavnostna govornika predsednika občinske skupščine Ivan Bažec in podpredsednik skupščine občine Piran Riccardo Giacuzzo. Sledil bo podpis listine o pobratenju med občinama Piran in Oglej (Aquileia), podelitev občinskih priznanj, izročitev odlikovanj predsednika republike, podelitev plaket jugoslovanske vojne mornarice in podelitev prehodnih pokalov športnim ekipam. Ob 11. uri bodo na Trgu Prekomorskih brigad v Portorožu odkrili spomenik partizanom - pomorščakom 1941 - 45, delo kiparja Janeza Lenassija iz Portoroža. Sledil bo kulturni program, v katerem bodo sodelovali poleg domačega kulturnega društva «Karel Pahor» še Tržaški partizanski pevski zbor, pihalni orkester jugoslovanske vojne mornarice, člani Stalnega slovenskega narodnega gledališča iz Trsta (Mira Sardočeva in Stane Starešinič) ter Stane Koritnik, član ljubljanske Opere. Popoldne s pričetkom ob 15. uri, bo Tržaški partizanski pevski zbor priredil v turističnem naselju Bernardin celovečerni spored partizanskih in narodnih pesmi. Istočasno bo pihalni orkester jugoslovanske vojne mornarice izvajal promenadni koncert v prostorih hotela Metropol. Pevski zbor kulturno-umetniškega društva «Karel Pahor» iz Pirana pa bo nastopil ob istem času v Palace hotelu v Portorožu. Ob 16. uri bo kulturno - umetniško društvo «Karel Pahor» iz Pirana priredilo kulturni nastop na Trgu 1. maja v Piranu, kjer bo od 18. ure dalje ljudsko slavje z nastopom Veselih planšarjev.

Vse partizanske enote, ki so se odzvale vabilu in se bodo udeležile proslave, se bodo zbrale nasproti nove zgradbe Splošne plovbe v Portorožu, od koder bodo na čelu s pihalnim orkestrom jugoslovanske vojne mornarice odšle na prostor ob spomeniku partizanom - pomorščakom v središču Portoroža. Tega dne bodo odprli dve razstavi v Avditoriju in Galeriji, izšla pa je tudi posebna brošura, kot priloga informatorja Splošne plovbe iz Pirana, z naslovom «Pomni, z morjem tudi kri valovi». Organizatorji proslave pričakujejo, da bodo tiste dni na obisku v pristaniških enote jugoslovanske vojne mornarice, kjer bodo priredili številna že tradicionalna srečanja med mornarji in mladino. Svojo udeležbo na proslavi so do sedaj prijavile partizanske enote, ki imajo svoje domicile v Novi Gorici, Kopru, Ilirski Bistrici, Postojni, Sežani in Piranu. Pričakujejo, da se bodo proslave udeležili številni borci NOB Jugoslavije, aktivisti Osvobodilne fronte iz vseh primorskih občin, zamejstva, sosednje Istre in šolska mladina.

Albert Klun

PODATKI ENIT ZA OBDOBJE JANUAR - AVGUST

Razvoj turizma letos rekorden

Dotok tujih letoviščarjev je narastel za 10 do 30 od sto Največ je bilo Avstrijcev, zahodnih Nemcev in Američanov

RIM — V Italiji smo letos zaznamovali kar najugodnejšo turistično bero. To velja še prav posebno za področje tujskega turizma, saj se je dotok tujcev, denimo, v Ligurijo, na Sicilijo in Sardinijo, v Toskano in drugam povečal poprečno za 10 do 30 od sto. To izhaja iz poizvedovanja, ki ga je izvršila vsedržavna turistična ustanova ENIT, pri čemer je vzela v poštev obdobje januar - avgust.

Izsledki poizvedovanja so dokazali pravilnost obetajočih podatkov o razvoju turizma, ki so prišli na dan z objavo plačilne bilance za šestmesečje januar - junij. Tedaj je «turistična» postavka izkazovala prebitek 1.129 milijard lir proti aktivi komaj 373 milijard v prvem polletju 1976.

Od začetka tekočega leta do konca avgusta se je dotok tujih letoviščarjev pomnožil v primeri z ustreznim razdobjem lanskega leta za 28 od sto v obmorskih središčih Romagne, za 22 od sto na Siciliji, za 11 od sto na ligurski obali, za nekaj nad 10 od sto na toskanski itd. Iz tega sledi, da se je gibanje tujcev v obmorskih turjstičnih centrih poprečno dvignilo za 19 od sto; nekoliko nižji je bil porast v hribovitih oziroma goratih predelih.

Zlasti zanimivi so izsledki vzporednega poizvedovanja ENIT med letoviščarskimi ustanovami «tipičnih», torej tradicionalno slovitih turističnih krajev, kakor so Como, Sanremo, Forli, Viareggio, Savona, Capri, Neapelj, Cortina, Trident, Bocen, Sorrento, Genova, Taormina in Perugia (kamor zahajajo tujci ne le na oddih, temveč tudi, da si ogledajo kulturnozgodovinske znamenitosti ali preprosto lepote okolja). Ti izsledki nam nazorno kažejo dotok letoviščarjev s tujega ločeno po narodnosti.

Najbolj je naraslo število Avstrijcev, ki so jih v prvih 8 mesecih letos našteli kar 40 od sto več kot v obdobju januar - avgust lani. Značilen pa je še predvsem 21-odstotni porast števila zahodnonemških državljanov. Res je sicer, da gre pri njih za najbolj tradicionalne «stranke» tukajšnjih turističnih operaterjev, res pa je tudi, da je tisk v ZRN skozi poletje sprožil silovito, rekli bi celo žolčno gonjo proti Italiji, češ da pri nas ni varno zaradi političnega in drugačnega terorizma (videli pa smo, da se sami zahodni Nemci v tem pogledu nikakor nimajo bolje). Kaj je torej privedlo «disciplinirane» nemške občane k nam? V prvi vrsti pač preračunljivost, saj so spričo znatnega razvrednotenja lire nasproti zahodnonemški marki pri nas shajali dokaj poceni, z druge strani pa tudi, ker je srednjo in severno Evropo zajel še hujši val slabega vremena kakor Italijo.

Precej se je pomnožil tudi še dotok Nizozemcev (za 14 od sto). Švicarjev (12 od sto), Belgijcev (10 od sto) ter Američanov (21 od sto).

Ugodni razvoj turizma v omenjenem razdobju je po sodbi statističnih izvedencev pri ENIT omogočil Italiji, da si je vsaj za sedaj prborila določeno prednost pred tradicionalnimi tekmicami Španijo, Grčijo in Jugoslavijo. Medtem ko so Španci še nekam dobro odrezali po zaslugi (čeprav zakasnele) devalvacije pesete — v razmerju nad 30 od sto v nekaj mesecih — je bila turistična bera tako v Jugoslaviji kot v Grčiji letos slabša kakor v preteklosti.

ENIT vendar pripominja, da Italija ne sme preveč računati s prednostjo, kajti zlasti Španci in Grki (deloma tudi Jugoslovani) se pripravljajo na novo ofenzivo za nadaljnji razmah turističnih dejavnosti; madridska vlada je npr. korenito preustrojila ministrstvo za turizem, atenske oblasti pa so nakazale zajetna finančna sredstva za okrepitev hotelskih zmogljivosti.

(dg)

PARIZ — V neposredni bližini letalskega oporišča Mont-de-Marsan v južni Franciji je takoj po vzletu strmoglavilo vojaško letalo mirage IV, pri čemer sta se ubila pilot in njegovi pomočnik. Pred zrušenjem je trčilo v policijsko poslopje, ki mu je prizadejalo veliko gmotno škodo. Kaže, da je nesreči botrovala pilotova napaka.

SLOVENSKA DELEGACIJA JE VČERAJ OBISKALA MESTO V VENETU

Možnosti za povečanje sodelovanja med Slovenijo in pokrajino Treviso

Delegacijo gospodarske zbornice SRS je vodil njen predsednik A. Verbič - Že pred leti so se pričeli stiki med Novo Gorico in Trevisom - Generalni konzul Jugoslavije Ivan Renko je bil na vljudnostnem obisku pri vodilnih funkcionarjih v Trevisu

TREVISO — Številni gospodarski stiki, ki že več let obstajajo med gospodarstveniki pokrajine Treviso v Venetu in novogoriško regijo ter vso Slovenijo, so včeraj bili še posebej poudarjeni na sestanku med delegacijo gospodarske zbornice Slovenije in trgovinske zbornice v Trevisu, ki je bil včeraj v tem važnem industrijskem središču vzhodnega Veneta. Slovensko delegacijo je vodil predsednik gospodarske zbornice SRS Andrej Verbič, v njej so bili še člani vodstva zbornice Stane Rozman, dr. Peter Pavlič in Štefan Kompare; kot predstavniki Ljubljanske banke so v delegaciji bili predsednik izvršilnega sveta LB Milan Vižintin, direktor nogovoriške podružnice LB Slavko Rovtar ter strokovni sodelavec Marko Kogoj. Novogoriško občino so zastopali predsednik izvršnega sveta skupščine dr. Vinko Mozetič, zvezni delegat Rudi Šimac, predsednik komisije za stike s pobrateno občino San Vendemmiano Cvetko Nanut. Delegaciji trgovinske zbornice v Trevisu je načeloval njen podpredsednik Antonio De Conti, v njej so bili še člani odbora Domenico Gabbiotti, Giorgio Lamieri, Gino Garbio, funkcionarja dr. Armando Mosca in dr. Corrado Zizola, zastopniki industrijcev Francesco Secco, Silverio Zaffaina, Giorgio Vendrame, Pier Adriano Maccari, predsednik komisije za stike z Novo Gorico.

Tako predsednik gospodarske zbornice SRS Andrej Verbič, kot zastopnik domače trgovinske zbornice Antonio De Conti, sta v svojih posegih poudarila dejstvo, da so se po podpisu osimskih sporazumov politični odnosi med Jugoslavijo in Italijo zelo razširili, za njimi pa so ostali gospodarski odnosi. Te je treba povečati, zlasti v luči industrijske kooperacije in trgovinskega sodelovanja, saj se odpirajo številne možnosti za skupno nastopanje na tujih trgih, posebno še na takih, ki so bili doslej zaprti, kot n.pr. kitajski. Poudarjeno je bilo tudi, da so sicer gospodarski odnosi med Trevisom in Slovenijo zelo dobri, pričeli pa so se pred nekaj leti z ustreznimi stiki med Novo Gorico in to pokrajino v Venetu in danes je moč videti uspešne rezultate teh stikov.

Na včerajšnjem sestanku so se domenili za nadaljnje sodelovanje. V kratkem naj bi sestavili strokovne komisije, ki bi proučile možnosti sodelovanja in kooperacije. Precej zanimanja so gospodarstveniki iz Trevisa pokazali za predlog predsednika Verbiča, da bi tudi nje pritegnili v krog trgovinskih zbornic sosednjih dežel (tak sestanek je bil prejšnjo nedeljo v Vidmu).

Popoldan so si gostje iz Slovenije ogledali tovarno Zanussi - Zoppas v Coneglianu.

Včeraj je Treviso obiskal tudi generalni konzul SFRJ v Trstu Ivan Renko. Obiskal je tamkajšnjo prefekturo, pokrajinsko upravo in županstvo. Na pokrajini se je sestal s predsednikom prof. Carlom Berninijem, podpredsednikom Luigijem Carrarom in drugimi člani odbora. Kasneje se je sestal tudi z županom senatorjem Antoniom Mazzarollijem. Obisk generalnega konzula Renka je bil vljudnostnega značaja, pogovarjal pa se je tudi o konkretnem sodelovanju, saj je prav v Trevisu sedež italijanskega dela odbora, ki skrbi za zbiranje dokumentacije za realizacijo vodnega prekopa Jadran-Soča-Sava-Donava.

Popoldne pa si je generalni konzul Ivan Renko ogledal tovarno metalnih okvirjev Secco, ki je pravkar sklenila sporazum z nekim podjetjem na Kosovu, kjer bodo pričeli graditi tovarno metalnih okvirjev v kooperaciji s tem trevižanskim podjetjem.

MARKO WALTRISCH

V BUDDUSU PRI OLBII

Danes pogreb zverinsko ubitih otrok

OLBIA — Pogreb zverinsko umorjenih 7-letnega Paola in 9-letne Laure Fumu bo danes v Buddusu na občinske stroške. Domačini, v strahu za lastne otroke, so zaprepaščeni in se, posebno ženske, skoraj ne upajo iz hiš. Gredo le do Fumuve domačije tolažit skrušena starša.

V Sassariju so izvedli obdukcijo obeh trupelc in ugotovili, da se je neznanec spozabil nad Lauro, čeprav s prstom, jo zadavil in nato stekel do bratca, kateremu je tiščal obraz v reki, dokler se Paolo ni zadušil. Tudi deklico je vzlekel do reke in obem je pokril glavo s kamenjem, kar je storil tudi z vrečico, v kateri sta otroka imeli banani za malico. Prav to kamenje naj bi bil, po mnenju nekaterih, znak maščevanja. Karabinjerji in organi javne varnosti raziskujejo tudi v tej smeri, vendar so skoraj prepričani, da je zločin delo umsko bolnega pohotneža z morilskimi nagoni.

Včeraj so pripeli tudi «napol blaznega» domačina Antonia Paua, ker so v gostačvi našli majhno srajco (mož je namreč zelo šibke postave), nedaleč od njegove domačije pa okrvavljeno hrastovo vejo. Domačini so prepričani, da Pau ni morilec, katerega je treba iskati izven krajevnega okolja. Po optimističnem razpoloženju preiskovalcev sodeč ti niso daleč od rešitve zagonetke. Domačini in tudi preiskovalci seveda se bodo oddahnili šele takrat, ko bo zverinski morilec dveh otrok, za rešetkami.

Anna Maria najlepša v Evropi?

Danes in jutri bo v Luganu velevažna prireditev: izvoliti bodo morali namreč najlepšo gospo Evrope, ki se bo za leto dni lahko ponašala z naslovom «lady Evropa». Italijanska predstavnica na tako pomembnem dogodku seveda ni mogla izostati, še več, Italiani so poslali kar tri svoje predstavnice: «lady Italija» Anna Maria Giordano iz Milana se nam zapeljivo smejčka, oblečena, saj nam oprostite majhno netočnost, v bikini iz leopardovega krzna, njeni tovarišici pa sta Micaela Verosio (desno) iz Ventimiglie in Lia Dezmann (levo) iz Turina (Telefoto ANSA)

ŽE POLDRUGO LETO NEUSPEŠNEGA PRAVDANJA

Newyorčani nočejo nadzvočnega concorda

Prizivno sodišče je dovolilo pristajanje orjaških letal na mednarodnem letališču Kennedy

NEW YORK — «Concorde ne sme pristajati na našem letališču», tako so odločno zatrdili zastopniki newyorškega letališča Kennedy in predstavniki prebivalcev njegove ožje okolice. Ameriško prizivno sodišče namreč ni upoštevalo njihovih pritožb in je predvčerajšnjim priznalo pravico britansko-francoskemu orjaškemu nadzvočnemu letalu, da leti tudi v New York.

Vsekakor pa «boj proti concordu» še ni končan, so pripominjali člani gibanja «Concorde alert», ki so že napovedali protestne shode. Istega mnenja so tudi odgovorni za letališče Kennedy, ki so sklenili, da se bodo obrnili na ameriško vrhovno sodišče, edino, ki lahko še razveljavi sklep prizivnega.

Na popolnoma drugačen odziv pa je odločitev sodnikov naletela pri britanski in francoski letalski družbi, ki sta lastnici orjaških potniških letal. «British Airways» so izrazile zadovoljstvo nad dejstvom, da je sodišče razveljavilo svoj prejšnji ukrep, ki je prepovedoval nadaljnje preizkusne pristanke na stezah newyorškega letališča. Britanci so obenem najavili, da bodo v najkrajšem času začeli s poskusnimi poleti, v drugi polovici novembra pa že uvedli dvakrat tedensko redno progo London - New York. Zadovoljstvo nad razsodbo in obenem pripravljenost, da sodeluje z britansko letalsko družbo pri prvih poletih, je v imenu «Air France» izrekel francoski minister za prevoze Marcel Cavaille.

Ni veliko možnosti, da bodo nadaljnji protesti prebivalcev in ostro nasprotovanje uprav letališč New Yorka in New Jerseyja preprečile pristajanje orjaškega concorda na mednarodnem letališču Kennedy. Marsikdo zatrjuje namreč, da vrhovno sodišče ni pristojno, da bi odločalo o primeru «concorde», ki pa bo kot kaže, vseeno vzelo zadevo v pretres. Po drugi strani pa, očitno pravne oblasti ne nameravajo upoštevati pritožb prebivalcev, da je nadzvočno potniško letalo izredno hrupno in da onesnažuje ozračje.

Prebivalci se zaskrbljeno sprašujejo kako bo januarja prihodnjega leta, ko naj bi concorde pristajal vsak delovnik. Vendar so za enkrat odločeni, da do tega ne bo prišlo. Predsednik gibanja «Concorde alert» je namreč bojevito izjavil, da bo prvo protestno in zelo «glasno» zborovanje, udeleženci bodo namreč cel čas zavijali z avtomobilskimi sirenami, že jutri. Pristavil je še, da «concorde pride iz Londona do New Yorka v treh urah, vendar mu z letališča Kennedy ne bo mogoče hitro» oditi. (bp)

ZAPADE 10. OKTOBRA

ZADNJI ROK ZA DOSEGO OLAJŠAV, KI JIH PREDVIDEVA ZAKON ŠTEV. 30/1977 GLEDE POPRAVILA HIŠ, KI JIH JE POŠKODOVAL POTRES

Spodaj navedene občine spadajo na področja, ki jih jemlje v poštev odlok predsednika deželnega odbora in v katerih se z začetkom 11. avgusta postopoma izvajajo posegi, ki jih predvideva odstavek II. deželnega zakona štev. 30 iz leta 1970 za obnovitev hiš, ki jih je poškodoval potres. Zato lastnik poškodovane hiše, ki jo nahajamo v omenjenih občinah, se mora

V ROKU DO 10. OKTOBRA 1977

odločiti ali bo prosil za javni poseg občine, kateri bo predložil ustrezno prošnjo

V ROKU DO 10. OKTOBRA 1977

pa se mora odločiti ali bo popravil hišo na svoj račun in predložil občini ustrezno prošnjo.

V občinskih uradih se dobijo praktična navodila z naslovom «E ADESSO RICOSTRUIAMO» deželnega zakona 30/77 glede obnove hiš, ki jih je poškodoval potres.

SEZNAM OBČIN

POKRAJINA VIDEM

AMARO
AMPEZZO
ARTA TERME
RATENJ - ARTEGNA
AHTEN - ATTIMIS
BORDANO
BUJA
CASACCO
CAVAZZO CARNICO
CERCIVENTO
KLUŽE - CHIUSAFORTE
ČEDAD - CIVIDALE DEL FRIULI
COLLOREDO DI MONTALBANO
COMEGLIANS
DUNJA - DOGNA
DREKA - DRENCHIA
ENEMONZO
FOJDA - FAEDIS
FAGAGNA
FORGARIA
HUMIN - GEMONA
GRMAK - GRIMACCO
LAUCO
LIGOSULLO
BARDO - LUSEVERA
MAGNANO IN RIVIERA
MAIANO
NABORJET - MALBORGHETTO
MARTIGNACCO
(vštevši zaselke Ceseretto in Torreano)
MOGGIO UDINESE
MONTENARS
MORUZZO
NEME - NIMIS
OSOPPO
OVARO
PAGNACCO
PALUZZA
PAULARO
PONTABELJ - PONTEBBA
POVOLETTO
PREONE
PRAPOTNO - PREPOTTO
PODBONESEC - PULFERO
RAGOGNA
RAVASCLETTO
RAVEO
REANA DEL ROIALE
REMANZACCO
(le naselje Ziracco)
REZIJA - RESIA
NA BILI - RESIUTTA
RIVE D'ARCANO
(omejeno le na Rive d'Arcano in naselja Pozzalis, Arcano inferiore, Arcano superiore ter Roncicco in Giavons)
SAN DANIELE DEL FRIULI
SV. LENART - SAN LEONARDO
ŠPETER SLOVENOV - SAN PIETRO AL NATISONE
SOVODNJE - SAVOGNA
SOCCHIEVE
SREDNJE - STREGNA
SUTRIO
TIPANA - TAIPANA
ČENTA - TARCENTO
TOLMEČ - TOLMEZZO
TORREANO
TRASAGHIS
TREPPO CARNICO
TREPPO GRANDE
TRICESIMO
PUŠJA VAS - VENZONE
VERZEGNIS
VILLA SANTINA
ZUGLIO

POKRAJINA PORDENONE

ANDREIS
ARBA
CASTELNUOVO DEL FRIULI
CAVASSO NUOVO
CLAUZETTO
FANNA
FRISANCO
MANIAGO
MEDUNO
MONTEREALE VALCELLINA
PINZANO AL TAGLIAMENTO
SEQUALS
SPILIMBERGO
TRAMONTI DI SOPRA
TRAMONTI DI SOTTO
TRAVESIO
VITO D'ASIO
VIVARO

AVTONOMNA DEŽELA FURLANIJE - JULIJSKE KRAJINE